

TREBALL FINAL D'INVESTIGACIÓ
MÀSTER EN OCUPACIÓ I RECURSOS HUMANS

LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ DINS DEL
MODEL VIGENT D'INTERMEDIACIÓ LABORAL

Una aproximació al paper que desenvolupen a les zones rurals:
el cas de la comarca valenciana dels Serrans

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Dirigida per:
Dr. Josep Vicent Pitxer i Campos

Jose Miguel Romera Orrico
Universitat de València, 2013

LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ DINS DEL MODEL VIGENT D'INTERMEDIACIÓ LABORAL

***Una aproximació al paper que desenvolupen a les zones rurals:
el cas de la comarca valenciana dels Serrans***

El present estudi titulat "*Les Agències de Col·locació dins del model vigent d'intermediació laboral. Una aproximació al paper que desenvolupen a les zones rurals: el cas de la comarca valenciana dels Serrans*" és el resultat de la realització del Treball Final de Màster en Ocupació i Recursos Humans de la Universitat de València (1ª Edició 120 crèdits ECTS), la realització del qual ha sigut tutelada durant el curs acadèmic 2012/2013, pel professor Dr. Josep Vicent Pitxer i Campos, membre del Departament d'Economia Aplicada de la Universitat de València i la Unitat d'Investigació ECOLAB (Economia i Política Laboral).

Jose Miguel Romera Orrico
Universitat de València, 2013

ÍNDIX

<i>Índex de taules</i>	4
<i>Índex de figures i gràfics</i>	5
1. INTRODUCCIÓ: JUSTIFICACIÓ, OBJECTIUS I METODOLOGIA	6
1.1. Justificació de l'elecció de la temàtica.....	9
1.2. Objectius de l'estudi.....	10
1.3. Metodologia.....	10
2. MARC TEÒRIC: INTERMEDIACIÓ LABORAL i MEDI RURAL	12
2.1. Mercat de treball: oferents, demandants i intermediaris de força de treball.	12
2.2. La regulació laboral flexibilitzadora en un escenari de crisi i atur estructural.....	16
2.3. El món rural com a escenari d'intervenció dels mecanismes formals d'intermediació laboral.....	19
3. LA CONFIGURACIÓ POLÍTICA, JURÍDICA I SOCIOLABORAL DE LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ A L'ESTAT ESPANYOL I AL PAÍS VALENCIÀ	23
3.1. L'activitat de col·locació i d'intermediació: marc competencial.....	23
3.2. Evolució del marc normatiu en matèria d'agències de col·locació.....	28
3.3. L'impuls de mecanismes d'intermediació privada en detriment dels Serveis Públics d'Ocupació..	53
4. LA VERTEBRACIÓ TERRITORIAL DE LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ AL PAÍS VALENCIÀ	56
4.1. La distribució territorial de les Agències de Col·locació al País Valencià.....	56
4.2. La distribució territorial de les Agències de Col·locació a l'espai rural del País Valencià.....	61
5. DESCRIPCIÓ DE LA ZONA D'ESTUDI: TERRITORI, POBLACIÓ, OCUPACIÓ I TEIXIT PRODUCTIU A LA COMARCA DELS SERRANS	64
5.1. Perfil demogràfic de la comarca dels Serrans.....	66
5.2. Ocupació i atur a la comarca dels Serrans.....	70
5.3. Estructura productiva de la comarca dels Serrans.....	72
6. LA INFLUÈNCIA DE LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ EN ELS ESPAIS RURALS: EL CAS DE LA COMARCA DELS SERRANS	74
6.1. Les Agències de Col·locació de la comarca dels Serrans: una aproximació al seu funcionament..	79
6.2. Les preferències sobre els mecanismes d'intermediació i col·locació laboral.....	84
7. CONCLUSIONS I PROPOSTES	84
7.1. Conclusions de l'estudi.....	86
7.2. Propostes a partir de l'estudi realitzat.....	90
8. BIBLIOGRAFIA	94
Annex I. Qüestionari.....	94
Annex II. Respostes al qüestionari (percentatges i totals).....	95
Annex III. Entrevista als responsables de les agències de col·locació de la comarca dels serrans.....	96
Annex IV. Zones d'influència dels municipis rurals amb agències de col·locació dins del criteri delimitador de les àrees leader + i proder 2.....	97

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1. Resum de dades d'enquesta i treball de camp.....	11
Taula 2. Fòrmules d'intermediació i col·locació laboral més habituals.....	15
Taula 3. La distribució competencial multinivell en matèria d'intermediació i de col·locació..	25
Taula 4. La diversitat de formes jurídiques que poden adoptar les Agències de Col·locació...	43
Taula 5. Preus màxims a percibir per part de les Agències de Col·locació, per persona insertada, segons l'edat i la durada del contracte.....	52
Taula 6. Distribució provincial de les Agències de Col·locació al País Valencià en funció de la seua condició de lucratives o no lucratives (gener, 2014).....	57
Taula 7. Relació d'Agències de Col·locació d'àmbit estatal autoritzades pel SEPE (gener, 2014).....	57
Taula 8. Distribució provincial de les Agències de Col·locació públiques a escala local multinivell al País Valencià (gener, 2014).....	59
Taula 9. Distribució provincial al País Valencià de les Agències de Col·locació no lucratives (gener, 2014).....	60
Taula 10. Distribució provincial al País Valencià de les Agències de Col·locació lucratives (gener, 2014).....	61
Taula 11. Distribució provincial de les Agències de Col·locació segons la tipologia territorial.....	63
Taula 12. Dades de superfície, densitat poblacional i població per sexes a la comarca dels Serrans i la província de València (2013).....	66
Taula 13. Creixement vegetatiu a la comarca dels Serrans i la província de València (2006-2012)	67
Taula 14. Índexs de tendència demogràfica a la comarca dels Serrans i la província de València (2013)	68
Taula 15. Saldo migratori als Serrans i la província de València (2008-2012).....	69
Taula 16. Taxes de població estrangera i de població en edat de treballar, per sexe i nacionalitat a la comarca dels Serrans i la província de València (2013).....	69
Taula 17. Demandants d'ocupació registrats per sector d'activitat als Serrans (març, 2013)....	70
Taula 18. Nombre d'empreses inactives per Secció i Divisió CNAE als Serrans (2006-2013).	72
Taula 19. Nombre d'empreses actives per Secció i Divisió CNAE als Serrans (2006-2013)....	73

ÍNDIX DE FIGURES I GRÀFICS

Figura 1. Classificació de l'espai rural valencià: zones Leader + i Proder 2 (Programació Desenvolupament Rural 2000-2006).....	22
Figura 2. Mapa de distribució municipal de les Agències de Col·locació al País Valencià (gener, 2014).....	58
Figura 3. La cobertura de les Agències de Col·locació a l'espai rural al País Valencià en funció de la tipologia de ruralitat (gener, 2014)	62
Figura 4. Mapa de situació dels Serrans i els seus municipis.....	64
Figura 5. Mapa de carreteres comarcals i connexió amb l'àrea metropolitana de València.....	65
Gràfic A-1. Evolució del PIB, l'atur i el consum a Espanya (1977-2011).....	19
Gràfic A-2. Evolució de la població a la comarca dels Serrans (1999-2013).....	67
Gràfic A-3. Evolució de la població aturada a la comarca dels Serrans (2006-2013).....	70
Gràfic A-4. Demandants d'ocupació registrats per a les principals seccions d'activitat CNAE als Serrans (març, 2013).....	71

1. INTRODUCCIÓ: JUSTIFICACIÓ, OBJECTIUS I METODOLOGIA.

Des de principis dels anys setanta, i de forma cíclica i fluctuant, l'atur s'ha erigit com el principal problema socioeconòmic a l'Estat espanyol. La virulència de la recessió i crisi econòmica iniciada a finals del 2007 ha obert un període de forta destrucció d'ocupació i de nombrosos tancaments d'empreses, generant grans impactes en la vida de les persones i en el funcionament de l'economia i la societat.

La magnitud d'aquesta problemàtica ha sobrepassat amb escreix la capacitat de resposta dels governs i dels serveis públics i privats d'ocupació. A més, el mercat de treball, per ell mateix, ha demostrat no ser suficientment eficaç a l'hora d'aconseguir uns majors nivells d'ocupació, i com a mostra perfecta de la inoperància de l'enfocament neoclàssic del mercat de treball¹, a la praxi s'ha constatat que l'equilibri del mercat laboral no esdevé tan fàcilment, i que calen altres explicacions més elaborades per tal d'entendre com es modela realment la casació entre l'oferta i la demanda de treball.

En un entorn com aquest, l'impuls de les polítiques laborals impulsades als últims anys no ha sigut suficient per contrarestar aquest allau de desocupació, sinò més bé, l'ha engruixit. Un fet aquest, que ha de convidar a la reflexió al voltant, no sols de l'adequació de les pròpies polítiques laborals, sinò, al voltant de si les causes que han originat l'atur, podrien situar-se en altres esferes diferents a la legislació laboral.

Així doncs, enmig d'un teixit productiu llastat per l'exacerbada exposició al sector de la construcció i la perenne crisi industrial, sembla prou evident que el focus d'atenció de la política dels governs, ha de dirigir-se, no tant a flexibilitzar un mercat de treball ja extraordinàriament desregulat, sinò a redefinir un model econòmic i productiu, inoperant i esgotat. Per tant, la solució general a l'atur passa principalment per l'impuls d'una política econòmica estructural, adreçada al canvi del model econòmic i productiu vigent per un altre nou horitzó de desenvolupament sostenible que permeta uns estàndards de benestar social duradors en el temps.

Entrant més en matèria, i abordant ja el context regulatori del mercat de treball, cal destacar com a les tres últimes dècades s'ha anat forjant un procés desregulador del mercat de treball (*neoregulació*) que ha donat entrada a una concatenació de reformes laborals liberalitzadores, el resultat de les quals, ha comportat l'eclosió d'un escenari sociolaboral, profundament precaritzat, segmentat i flexibilitzat.

¹ Segons l'enfocament neoclàssic convencional, l'existència de competència perfecta als mercats de treball permet assolir un punt de creuament en el qual la quantitat d'oferta i de demanda de força de treball s'igualen, de forma que els treballadors i empresaris que vullguen contractar ho podran fer a camvi de l'anomenat *salari d'equilibri*, buidant-se en conseqüència el mercat de treball (Principios esenciales de economía, Schiller, p. 183).

És precisament enmig d'aquesta deriva neoliberal, quan s'ha produït el sorgiment dels intermediaris laborals privats amb finalitat lucrativa²: en un primer moment s'impulsaren les Empreses de Treball Temporal (1994), i després les *Agències de Col·locació* (2010). Aquestes institucions, s'encarreguen de proporcionar mà d'obra a unes empreses que amb aquest escenari de contractació, s'eviten augmentar els costos salarials fixes, passant a gestionar les plantilles amb major flexibilitat³.

Les Agències de Col·locació s'han llençat, amb grans expectatives d'èxit, com a mecanisme específicament orientat a combatre l'atur mitjançant l'afavoriment de la casació de l'oferta i la demanda de treball. Així doncs, segons estableix el propi *RD 1796/2010, pel qual es regulen les Agències de Col·locació*, aquestes entitats tenen la finalitat de "proporcionar als treballadors una ocupació adequada a les seues característiques i facilitar als empresaris, els treballadors més apropiats als seus requeriments i necessitats", una tasca per a la qual, les Agències de Col·locació "valoraran els perfils, aptituds, coneixements i qualificació professional de les persones treballadores", i fins i tot, n'exerciran funcions d'orientació, selecció de personal i informació respecte dels llocs de treballs que oferten les empreses.

Així doncs, la desocupació se situa com a un problema de rellevància pública fortament gestionat per una iniciativa privada que ha anat obrint-se un ampli ninxol de mercat al voltant del que podríem anomenar com el *negoci de la desocupació*. Aquest fet suposa una pèrdua de control sobre la desocupació per part del sector públic i específicament per part dels Serveis Públics d'Ocupació, que ben dotats i gestionats, podrien ser els principals agents d'intermediació i col·locació.

Des dels primers moments, quan predominava a l'Estat espanyol la vessant no lucrativa de les Agències de Col·locació (contemplada en el Conveni OIT n° 96 de 1949), la figura de les Agències de Col·locació ha anat modelant-se gradualment, incorporant noves fòrmules jurídiques i funcionals d'intervenció:

- 1980: Absoluta prohibició de l'activitat de col·locació. Exercici exclusiu per part de l'INEM (*Llei 51/1980, Bàsica d'Ocupació i Llei 8/1980, Estatut dels Treballadors*).
- 1995: Autorització de les Agències de Col·locació, *no lucratives*⁴, tant públiques com privades (*RD 735/1995 i RD-Llei 1/1995, Estatut dels Treballadors*).

² Tot i que, des de 1995, també hi han modalitats d'Agències de Col·locació no lucratives, públiques o privades.

³ La *contractació temporal*, tot i ser causal (art. 51, de l'Estatut del Treballadors), a la praxi, s'ha institucionalitzat com a la forma majoritària de contractació, independentment que si es donen o no les causes que la justifiquen. Tanmateix, l'*acomiadament dels treballadors*, és lliure (no gratuït), encara que s'haja condemnat a l'empresa a la readmissió. Fins i tot es permet als empresaris acomiadar, reconeguent l'improcedència i consignant la preceptiva indemnització.

⁴ Tot i la condició de no lucratives, paradoxalment, cobraven pels seus serveis a ocupadors i treballadors. Al seu torn, també s'incorpora una figura a l'activitat d'intermediació, amb un marcat perfil d'orientació laboral,

- 2003: Reconeixement de la absoluta gratuïtat dels serveis d'intermediació per als ocupadors i treballadors. Participació d'altres entitats col·laboradores⁵ introduint-ne específicament la figura de les *entitats col·laboradores especialitzades*, adreçades a la gestió de col·lectius amb especials dificultats d'inserció laboral. (*Llei 56/2003*).
- 2010: Es permet la intervenció de les *Agències de Col·locació amb ànim de lucre*. S'introdueix una nova fórmula de col·locació: les *Empreses de Recol·locació* (gestió d'acomiadaments col·lectius). S'atorga caràcter públic, a la intermediació laboral, independentment de l'agent que la realitzi (*RD 35/2010: Reforma laboral de 2010*).
- 2010: Aprovació del primer estatut propi en matèria d'Agències de Col·locació: *Reial Decret 1796/2010, pel qual es regulen les Agències de Col·locació*. Es qualifica "d'ineludible" la intervenció de les Agències de Col·locació *privades amb ànim de lucre i finançades amb fons públics*, introduint criteris d'eficàcia per a pròrroga del seu exercici.
- 2011: Extén la cobertura de les Agències de Col·locació a tota la població activa, amb un nou impuls orientat a una *atenció personalitzada i professional*, mitjançant "*l'itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació*" (*RD 3/2011: Reforma laboral de 2011*).
- 2012: Es permet a les *Empreses de Treball Temporal* l'exercici de l'activitat d'intermediació *en qualitat d'Agències de Col·locació*. D'altra banda, es regulen els *programes de recol·locació* amb una durada mínima de sis mesos, on s'inclouen també, *activitats formatives* (*RD-Llei 3/2012, Reforma laboral de 2012*).

La figura de les Agències de Col·locació a les zones rurals sol adscriure's generalment a les administracions públiques locals (ajuntaments, mancomunitats i diputacions), on es gestionar-se principalment per part dels Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local. La presència al món rural d'aquest recurs és molt menor respecte d'altres entorns territorials més dinàmics, de fet, la iniciativa de col·locació privada no troba incentius per a l'exercici de la intermediació des de l'àmbit rural. Aquesta realitat s'explica per la especial rellevància al medi rural de les xarxes socials personals a l'hora de donar cobertura als llocs de treball vacants. Per tant, el paper que exerceixen les Agències de Col·locació públiques amb influència en zones rurals és poc rellevant pel que fa a la intermediació laboral, i per tant, no suposen un instrument efectiu de cara a facilitar l'accés a l'ocupació als aturats, ni per a facilitar el procés de reclutament als empresaris.

anomenada: "*entidades asociadas de los Servicios Integrados para el Empleo*", les quals percebien una subvenció per la prestació dels seus serveis.

⁵ Els Serveis Públics d'Ocupació, mitjançant el preceptiu conveni, acord o qualsevol altre instrument de coordinació podien col·laborar amb altres entitats amb la finalitat d'afavorir la col·locació de demandants d'ocupació.

1.1. Justificació de l'elecció de la temàtica

La forta confiança depositada en les Agències de Col·locació com a fórmula de reducció de l'atur i dinamització del mercat de treball, ha derivat en un model d'intermediació i col·locació que, lluny d'haver-se consolidat, presenta molts dubtes i certa controvèrsia, al voltant de les quals cal reflexionar i realitzar un exercici de crítica de cara a plantejar possibles propostes de millora al model vigent.

És molta la bibliografia en ciències socials sobre les institucions d'intermediació públiques i privades, i al voltant dels problemes d'ajust entre l'oferta i la demanda de treball, especialment des del camp del Dret del Treball i l'Economia Aplicada. En canvi, aquesta literatura no ha estat centrada en contextos rurals, i específicament, no hi han iniciatives per a analitzar l'influx de les Agències de Col·locació al medi rural, i més especialment en contextos desfavorits d'elevada ruralitat.

Així doncs, malgrat la dinàmica expansiva de les Agències de Col·locació als últims anys, assumint més quota de mercat i noves modalitats d'intervenció, aquestes institucions han mostrat unes pautes de disposició espacial no sempre homogènia a tots els territoris, especialment en les zones rurals, fet que convida a l'anàlisi dels factors explicatius que se situen al rerefons d'aquesta realitat.

Les àrees rurals, per la seua major fragilitat socioeconòmica i territorial, s'enfronten en l'actualitat a grans reptes, de la superació dels quals depén l'estabilitat present i futura del medi rural com a zona adequada per al ple desenvolupament social de les persones que l'habiten.

L'ocupació és un dels elements més rellevants per al món rural. La manca d'ocupació a l'espai rural, se sol traduir en un retrocés socioeconòmic que afavoreix la pitjor de les conseqüències, l'èxode dels seus pobladors. Així doncs, l'ocupació constitueix un dels principals elements vertebradors de l'estructura de la societat rural de hui, màximament si tenim en consideració la seua relació directa sobre altres variables com l'estabilitat demogràfica, social, econòmica i territorial.

En un context en el qual les Agències de Col·locació han sigut concebudes com un dels mecanismes més útils per combatre l'atur a l'actualitat, i donades les implicacions que té l'ocupació per a les zones rurals, cal aprofundir en el seu coneixement i descobrir com es concreta i quina influència té la intermediació de les Agències de Col·locació en aquest àmbit territorial, per veure en última instància si aquest instrument en el qual s'ha depositat tanta confiança, dona bona resposta als problemes d'ocupació al medi rural.

1.2. Objectius de l'estudi.

El present estudi es planteja com a objectiu general, en primer lloc, la realització d'una aproximació al voltant de la figura de les Agències de Col·locació dins del marc legislatiu i polític on s'han gestat, com a primer pas per a una posterior anàlisi de la seua vertebració al territori valencià, i paral·lelament, del paper que exerceixen als espais rurals.

A partir d'aquest plantejament global, on es distingeixen al seu torn dos objectius fonamentals, es pretén arribar als següents objectius secundaris:

- 1) Analitzar el corpus normatiu i competencial regulador de la figura de les Agències de Col·locació, com a primera aproximació teòrica a aquesta eina d'intermediació laboral.
- 2) Comprendre el marc legislatiu valencià en matèria d'Agències de Col·locació i realitzar una anàlisi al voltant de com es vertebraren aquestes entitats al País Valencià.
- 3) Realitzar una aproximació al paper que exerceixen les Agències de Col·locació com a mecanismes d'intermediació laboral a les zones rurals, i analitzar en quina mesura constitueixen un recurs rellevant i eficaç per als empresaris rurals.

1.3. Metodologia

El plantejament metodològic adoptat en el present treball ha comportat l'ús de diverses tècniques d'anàlisi i recerca que han variat segons l'objecte d'estudi a analitzar en cada cas. Així doncs, per a l'estudi de la figura de les Agències de Col·locació, donat que es tracta d'una figura eminentment jurídica, que ha anat evolucionant des de fa dècades, s'ha optat per realitzar un plantejament analític basat en una *exegesi del corpus normatiu* regulador de la figura de les Agències de Col·locació, on s'han extractat les aportacions més rellevants introduïdes per les disposicions jurídiques i s'ha analitzat la distribució competencial en matèria d'intermediació i col·locació per a les tres escales administratives.

D'altra banda, s'ha realitzat una explotació de les bases de dades de les Agències de Col·locació autoritzades del SERVEF i el SEPE, per tal d'identificar com es distribueixen en el territori les diverses tipologies d'Agències de Col·locació al País Valencià.

Pel que fa a la vessant més aplicada de l'estudi, s'ha realitzat una aproximació al voltant de la influència de les Agències de Col·locació a l'àmbit rural, optant per realitzar un estudi aplicat al cas de l'àrea comarcal dels Serrans, una zona d'elevada ruralitat, que integra dues Agències de Col·locació d'aquestes característiques al seu territori. En aquest cas, l'obtenció d'informació ha estat possible mitjançant dos enfocaments de recerca complementaris.

1- L'aplicació d'un *qüestionari als empresaris rurals*, on s'ha extret informació respecte de les seues estratègies i preferències a l'hora de donar cobertura als llocs de treball vacants.

La font on s'ha obtingut el registre empresarial ha estat la Base de Dades SABI i la recopilació d'informació s'ha abordat mitjançant *enquesta telefònica* (Annex I), atès al nombre elevat d'unitats que integren l'univers d'empreses actives registrades a la comarca dels Serrans: 219 empreses. La dispersió territorial i l'enclavament d'algunes localitats, ha condicionat l'elecció d'aquesta tècnica, sens dubte més econòmica en l'ampli sentit del terme, respecte l'alternativa presencial.

Cal esmentar que els registres de la base de dades no revelaven el contacte telefònic de 66 empreses, un esbiaix que ha suposat el 30,14% de les empreses actives. Per aquesta raó s'ha procedit a abordar l'aplicació del qüestionari a les restants 153 empreses actives (69,9%) de les quals sí es disposava el telèfon de contacte.

Taula 1. Resum de dades d'enquesta i treball de camp.

	Total empreses registrades	Total empreses inactives	Total empreses actives	Empreses amb accés al contacte telefònic	Empreses sense contacte telefònic	Nº empresaris enquestats (respecte del total)	Número d'empresaris enquestats	Nº de respostes refusades	Nº no establiment de la comunicació
Nº	324	105	219	153	66	44	44	10	99
%	100	32,41	67,59	69,86	30,14	20,09	28,76	6,54	64,71

Font: Elaboració pròpia

S'ha observat una gran actitud col·laboradora per part dels 44 empresaris i empresàries que han donat resposta efectiva al qüestionari el qual suposa un 20,09% de la totalitat de les empreses (28,76% de les empreses amb telèfon de contacte). Tan sols 10 casos (5,54%) han refusat la resposta. Cal destacar la impossibilitat d'establir el contacte en 99 casos (64,7%), on el contestador o el no establiment de la comunicació no han permès realitzar l'aplicació del qüestionari, ni tan sols reintentant la comunicació a una altra hora.

2.- Per a complementar i aprofundir en el coneixement de la realitat objecte d'anàlisi, s'ha realitzat una aproximació qualitativa mitjançant *2 entrevistes semiestructurades* (Annex III) als responsables de les dos Agències de Col·locació dels Serrans: la *Mancomunitat La Serrania* i l'*Ajuntament de Pedralba*. Es tracta d'una visió necessària per a l'estudi, que sols pot ésser obtinguda a partir de l'experiència dels Agents d'Intermediació que estan al front d'aquestes agències. Després d'aproximacions presencials infructuoses, es va optar per

realitzar les entrevistes per via telefònica, fet que va limitar el grau de profunditat de l'entrevista.

El treball està organitzat en quatre blocs de continguts:

- 1) En el primer, s'aborda el marc de referència teòrica en el que s'expliquen els raonaments teòrics al voltant de l'ajust de l'oferta i la demanda de força de treball, la intermediació laboral, la regulació laboral i finalment els trets distintius propis de la dimensió territorial on es contextualitza l'estudi, és a dir, el medi rural.
- 2) Al segon bloc, es planteja l'anàlisi de la figura de les Agències de Col·locació des de la vessant jurídica, política i competencial, per a després fer una anàlisi de l'escenari que configuren les Agències de Col·locació al País Valencià.
- 3) En el tercer apartat, s'aborda un estudi de cas, relatiu a la comarca dels Serrans on es realitza una aproximació a l'activitat de les Agències de Col·locació en l'espai rural.
- 4) Per últim, es recullen les principals conclusions i propostes que se'n deriven de l'anàlisi global del treball.

2. MARC TEÒRIC: INTERMEDIACIÓ LABORAL I MEDI RURAL.

2.1. Mercat de treball: oferents, demandants i intermediaris de força de treball.

L'economia convencional ofereix una visió simplificada del funcionament del mercat de treball basada en la llei de l'oferta i la demanda, segons la qual el treball resulta una mercaderia més, on els oferents i demandants de força de treball arriben a un punt d'equilibri i mitjançant una mena de subhasta abstracta, es produeix l'intercanvi d'un salari i una quantitat de treball determinats. No obstant això, si atenem al funcionament real del mercat de treball, veurem com el fet d'arribar a aquest punt d'equilibri o de casació entre l'oferta i la demanda de treball, no és tan senzill i automàtic, doncs en moltes ocasions, hi han desajustos que impossibiliten aquest acord.

La conseqüència directa d'aquests desajustos al mercat de treball és la desocupació o l'atur, que segons l'enfocament neoclàssic-convencional, pot existir en forma d'*atur friccional* quan esdevé per problemes en el fluxe d'informació en el procés de cerca recíproca entre oferents i demandants; i d'altra banda, també contempla l'*atur motivat per les rigideses de l'ajust flexible dels salaris i les barreres a la flexibilitat laboral*, situació que faria necessari una desregulació per desbloquejar l'ineficient funcionament del mercat de treball, agilitzant-se

així les contractacions dels treballadors (Banyuls, Cano, Pitxer i Sánchez, 2005). Com a contrapunt a aquests plantejaments cal considerar que pot ocórrer que oferents i demandants mai es troben o bé que ambdós es troben però, no es produeixca l'intercanvi, per exemple, si el salari no és suficientment atractiu per a l'ofertant, o si el perfil professional del candidat no és l'adequat segons els requeriments que demanda l'ocupador (Malo Ocaña, 2011).

Des del punt de vista estructural, en canvi, la demanda de força de treball respón a factors socioeconòmics i institucionals que guarden més relació amb la demanda efectiva de bens i serveis i les expectatives de producció de les empreses, que al seu torn determinaran les oportunitats laborals que es donen en un territori (Banyuls, Cano, Pitxer i Sánchez, 2005, p. 109). Així doncs, enmig d'un escenari de crisi i recessió com el vigent, són moltes les empreses que han desaparegut, i per extensió, les opcions de trobar ocupació per a la població en edat de treballar s'han vist en conseqüència, fortament reduïdes als últims anys, i en aquest sentit, del mateix mode que ha ocorregut en nuclis econòmics dinàmics, el món rural tampoc ha estat exempt d'aquest fenomen dels tancaments empresarials i la forta destrucció d'ocupació.

El mercat de treball és doncs un espai en el qual els *oferents* de força de treball posen a disposició dels *demandants* les seues capacitats, habilitats i competències amb la finalitat de que aquests puguen considerar vàlida la seua candidatura, d'acord amb les seues necessitats de cobertura de llocs de treball vacant. Paral·lelament, actuant entre ambdós actors (demandants i oferents de força de treball), els *intermediaris* tenen en la informació el seu principal recurs, de mode que la seua funció serà la de propiciar el trobament o casació subministrant la informació que els oferents i demandants serien incapaços d'obtenir per ells mateix, o sols amb un cost molt elevat. Es tracta doncs, d'agents econòmics que fan de facilitar l'encontre entre oferents i demandants el seu objecte social, mediatitzant una part de les ofertes i demandes de treball, i contribuint a la disminució dels períodes de desocupació, i agilitzant les transicions de l'atur a l'ocupació (Malo Ocaña, 2011, p.29).

Les accions d'intermediació i col·locació constitueixen el conjunt d'accions desenvolupades pels poders públics o per qualsevol altre subjecte públic o privat amb la finalitat de procurar una ocupació (Serrano Falcón, 2009). D'aquesta forma, l'existència dels agents intermediadors pot contribuir a fer que el procés de trobament entre oferents i demandants siga més àgil i menys costós.

Les Agències de Col·locació poden contribuir a minorar els efectes de l'anomenada *teoria de la cerca*, segons la qual l'accessibilitat a més i millor informació per part d'alguns

agents pot facilitar-los una posició avantatjosa que els permeta una casació oferta-demanda de treball, més àgil i accessible. És per açò que, la disponibilitat d'informació per part dels agents laborals (treballadors, empreses i intermediaris) constitueix un factor rellevant a l'hora de facilitar l'enllaç dels aturats amb els llocs de treball vacants (Malo Ocaña, 2011).

En aquest sentit, una de les finalitats de les Agències de Col·locació, i de la resta d'intermediadors laborals, és la de proporcionar informació tant als ocupadors com a les persones potencialment actives, contribuint així, a disminuir l'atur friccional.

No obstant això, bona part de la informació laboral és una informació "restringida" que flueix per vessants i xarxes paral·leles als mecanismes formals d'intermediació públics i privats, tractant-se doncs de fluxes d'informació accessibles a un nombre limitat d'individus. En aquest punt cal destacar la importància que tenen les estratègies d'intermediació de caire informal, les xarxes socials personals, que estan fortament arrelades i institucionalitzades a la societat, i amb més intensitat si cap, als espais rurals.

Aquestes xarxes relacionals juguen un important paper pel que fa a la casació de l'oferta i la demanda de treball, tan eficaç i rellevant, o més, que els mecanismes de col·locació formals. Així doncs, les xarxes de contactes personals són les millors vies d'assignació ocupacional, de forma que "l'individu deurà situar-se en posicions socials de major proximitat respecte d'aquells altres que detenen una posició rellevant en el sistema de recompenses ocupacionals" (Requena, 1991, p.119), i per tant, no sols serà rellevant l'experiència laboral o la formació, a l'hora d'aconseguir un lloc de treball, sinò també un bon entramat relacional que facilite l'accés a majors oportunitats d'inserció.

Front a l'existència d'aquesta pluralitat de mecanismes intermediadors que cal fer una aproximació al voltant de les diverses fòrmules d'intermediació i casació entre oferents i demandants d'ocupació. Així doncs, en primer lloc, caldrà fer una diferenciació de les que tenen una finalitat lucrativa de les que no; també de les públiques respecte les privades, tot i que també es troben fòrmules intermèdies que combinen trets específics d'ambdúes vessants. Al seu torn, també cal diferenciar-ne les accions o estratègies de col·locació individuals de les col·lectives (Taula 2).

Així doncs, quan els demandants de treball (empresaris) necessiten donar cobertura a algún lloc de treball vacant, tenen al seu abast diverses opcions per a publicitar aquesta vacant i iniciar el procés de reclutament i selecció de candidats d'acord amb el perfil de qualificació desitjat. Els principals mecanismes d'intermediació per al reclutament i selecció de mà d'obra per als ocupadors són, entre d'altres:

- Les xarxes socials personals

- Els Serveis Públics d'Ocupació
- Les Empreses de Treball Temporal
- Les Agències de Desenvolupament Local
- Les Agències de Col·locació
- Les empreses de selecció de personal
- Les plataformes online i xarxes socials d'internet: LinkedIn, LinkMyJob, etc.
- Anuncis en mitjans de comunicació: premsa, radio, etc.
- Les presentacions curriculars dels oferents de treball: autocandidatures.

Taula 2. Fòrmules d'intermediació i col·locació laboral més habituals.

No lucratives	Ànim de lucre	Individuals o relacionals
Serveis Públics d'Ocupació (SPO)	Empreses de Treball Temporal (ETT)	Xarxes socials personals
Agències de Col·locació no lucratives	ETT amb funcions d'Agència de Col·locació	Xarxes socials d'internet, generalistes i laborals
Agències de Desenvolupament Local	Consultores de RRHH	Autoocupació
Altres entitats col·laboradores dels SPO	Altres: Headhunters, portals web d'ocupació, etc.	Anuncis en premsa

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa als oferents, cal destacar que existeix una competència entre ells per aconseguir un lloc de treball, i que aquesta es produeix en condicions de desigualtat, generalment degut a les diferències en l'accessibilitat a informació laboral rellevant, però, també derivades d'altres factors ben diversos, com ara:

- Les habilitats personals per a la cerca activa de treball i la inserció, com per exemple, fer arribar l'oferta de forma atractiva als ocupadors.
- El fet de comptar, o no, amb una xarxa relacional que possibiliti majors opcions i facilitats per accedir a una ocupació.
- El perfil professional del candidat: coneixements, capacitat de treball, experiència laboral prèvia, etc.

- La capacitat i possibilitats de desplaçament i mobilitat de l'ofert.

2.2. La regulació laboral flexibilitzadora en un escenari de crisi i atur estructural.

La regulació laboral és una eina que, ben orientada per l'estat, els sindicats i associacions empresarials, permet vertebrar en cada moment el model de relacions laborals i d'organització social del treball, i contenir les desigualtats sociolaborals i els excessos del mercat (Köhler, H. & Martín, A., 2007, p.503). No obstant això, també se'n pot fer un ús interessat en el sentit contrari, és a dir, cap a la mercantilització. Així, fins als anys setanta, predominava un model d'ocupació i de relacions laborals, anomenat *norma estàndard d'ocupació*, on tenien cabuda un ampli entramat de drets laborals i socials, on la plena ocupació (tot i que masculinitzada), la contractació indefinida i la jornada laboral completa, eren una realitat. A partir dels anys setanta, i especialment dels vuitanta, s'obri un nou període, on l'efervescència de l'atur i la precarietat laboral han sigut protagonistes fins als nostres dies (Banyuls, Cano, Pitxer i Sánchez, 2005, p. 32). L'augment d'aquest fenomen, es produeix fonamentalment a l'empara de la reforma de l'Estatut dels Treballadors de 1984, que va flexibilitzar àmpliament les formes de contractació temporal⁶ (Recio 1999).

Aquest nou escenari socioeconòmic i laboral impulsat amb la irrupció de la nova agenda neoliberal ha comportat un reforçament dels mecanismes de mercat –privatització, desregulació, debilitament de les institucions públiques, etc.– en detriment de l'estat de benestar social (Calvo, R. i altres, 2013), afavorint així un entorn socioeconòmic abocat a la recessió econòmica, la crisi industrial –desindustrialització, deslocalització productiva, etc.– i als excessos propis del liberalisme econòmic.

L'argument de la *necessitat imperativa* d'adaptació a aquest context econòmic turbulent, ha servit tradicionalment com a pretext per a impulsar tot un procés de desregulació (regulació liberalitzadora o *neoregulació*) que s'ha traduït en polítiques laborals limitadores dels drets dels treballadors, al temps que s'ha ampliat el marge d'actuació empresarial, de forma que la "desregulació resulta en part de l'augment de les pressions empresarials sobre l'Estat per a obtenir una major llibertat en la gestió de la força de treball" (Banyuls, Cano, Pitxer i Sánchez, 2005, p.138), i en definitiva, suposa un major marge de gestió flexible de la mà d'obra.

Les reformes laborals, de forma recurrent anomenades *mesures urgents per a la reforma del mercat laboral*, han introduït una major desregulació del mercat de treball, que més enllà

⁶ Figures contractuals com ara el contracte eventual per circumstàncies de la producció, el contracte per a la formació, contracte en pràctiques, contracte de relleu, etc...

de combatre l'atur i les seues causes, han agreujat més el procés de precarització en el que es troba el model de relacions laborals espanyol. Davant aquesta evidència, cal centrar-se en les deficiències del propi model productiu i no tant en la *suposada* ineficàcia del model regulatori de relacions laborals, doncs si bé "el mercat laboral podria funcionar millor, no estant en aquest l'orige la crisi, el que resulta prioritari és esmenar els principals problemes que provoquen un funcionament tan ineficient de la nostra economia" (López, Sánchez i Sanchis, 2010, p.1).

Per a Valdés Dal-Ré (2011), el fet d'atorgar la mateixa responsabilitat de l'atur a ambdós factors (regulació laboral i model productiu) constitueix un *raonament interessat* per part dels governs, que més enllà d'exercir responsablement la política, en realitat estan atorgant cada vegada més marge de decisió als agents econòmics i financers, en detriment de la política, i per tant, de la ciutadania. Tant és així que segons l'autor, aquestes reformes laborals es *venen* a l'opinió pública com la solució inel·ludible per a combatre la greu situació d'atur i sortir de la crisi, però, en realitat, despisten a la societat en situar l'origen del problema en la hipotètica ordenació jurídica inadequada del mercat de treball, al temps que, alleugeren les responsabilitats socials i econòmiques en les que els mercats i els agents *culpables*, hagueren pogut incórrer.

Dal-Ré (2011, p. 47-48) arriba fins i tot a concloure, taxativament, que no li cap "el menor dubte de que ni la ordenació del mercat de treball és causa, mediata o immediata, de les xifres d'atur en la nostra economia, ni la reordenació del mercat de treball duta a terme per la reforma laboral de 2010 tornarà a col·locar-nos, en la senda de la creació d'ocupació".

Davant un escenari en el qual el model econòmic i productiu és el principal factor generador d'atur, de precarietat i de segmentació laboral (López, Sánchez i Sanchis, 2010), cal abordar, eminentment, la reforma urgent del propi model econòmic, ja que a més a més, l'actual marc regulador de les relacions laborals a l'Estat espanyol no ofereix precisament massa entrebancs als ocupadors pel que fa a la gestió laboral de les empreses. Així doncs, destaquen entre d'altres alguns trets definitoris ben arrelats al sistema de relacions laborals espanyol:

- a) Flexibilitat laboral: contractació temporal, acomiadament lliure no gratuït, etc.
- b) Figures contractuals bonificades especialment adreçades a la contractació dels col·lectius desfavorits del mercat de treball.
- c) Precarització de les condicions laborals: baixada de salaris, *dumping social*, allargament no retribuït de les jornades de treball, etc.

d) Minva del poder sindical i augment de l'asimetria o desequilibri de poder entre empresaris i treballadors.

Per tant, enmig d'un context laboral i econòmic com el que predomina a l'actualitat a l'Estat espanyol, cal qüestionar-se si un nou mecanisme addicional⁷ als ja existents, com les Agències de Col·locació –orientades a la casació d'oferta i demanda de treball– suposa un vertader avantatge i una oportunitat real d'impuls de l'ocupació i de solució de l'atur. De fet, pot semblar un instrument poc encertat pel fet d'incidir en el trobament d'oferents i demandants, enmig d'un mercat de treball on el problema principal és l'excés d'oferta de treball, o en altres paraules, la manca d'oportunitats laborals suficients.

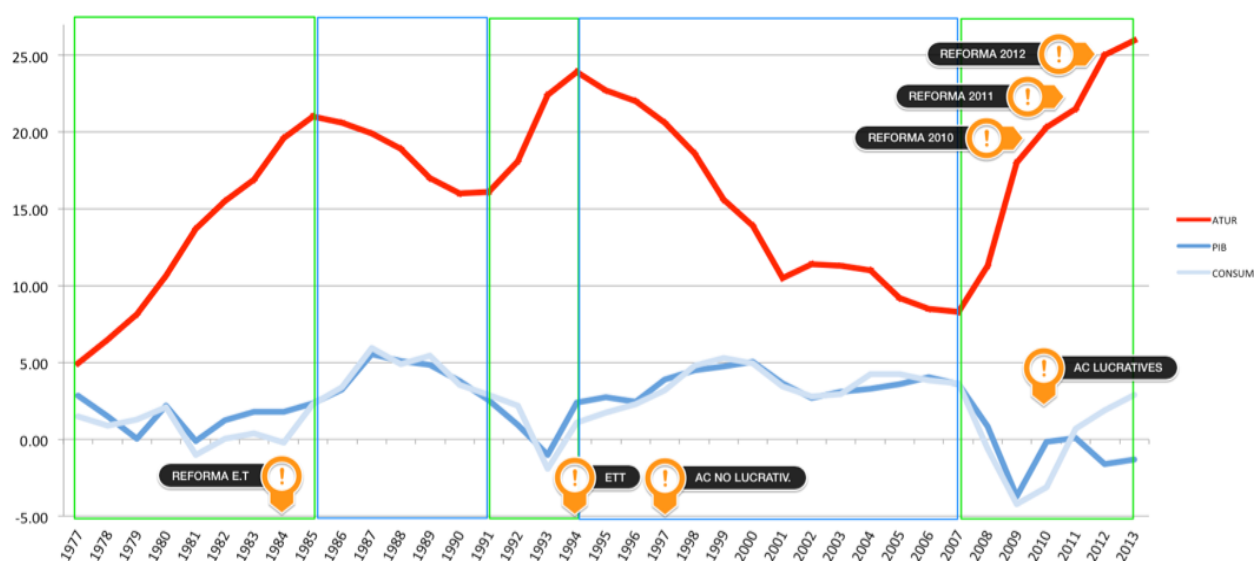
La pròpia reforma laboral de 2011 (RD-Llei 3/2011), fa esment respecte dels suposats efectes de les polítiques d'ocupació, de cara a "contribuir a anar conformant el model econòmic i productiu més adient a les necessitats de la societat", al torn que, comencen a "preparar a aquestes persones per a un escenari distint a l'actual degut a l'eclosió de nous sectors d'activitat productiva o l'exigència d'una major qualificació professional", seqüències que s'equivoquen quan sostenen que és la política laboral la que principalment ha d'impulsar aquests canvis. I menys, sense comptar amb una política econòmica sòlida i clara que promoga aquest important canvi en el teixit econòmic i productiu.

Cal seguir doncs, aprofundint en l'anàlisi al llarg de l'estudi per tal de dirimir si el vigent mercat de treball té realment problemes de trobament d'oferents i demandants d'ocupació (atur friccional), i en conseqüència, la figura de les Agències de Col·locació ha estat adequada, o si en canvi, ha estat impulsada des de la tendència liberalitzadora, erràtica i precaritzadora, amb poques opcions d'alleugerar els registres d'atur, d'orige estructural.

Per a acabar aquest apartat, cal fixar l'atenció en observar conjuntament l'evolució del PIB, l'atur i el consum de les famílies a les últimes dècades, superposant alguns dels principals fets normatius reguladors del mercat de treball espanyol (Gràfic A-1).

⁷ Encara que la figura de les Agències de Col·locació té un ampli recorregut, als últims anys la normativa laboral ha impulsat amb èmfasi aquesta figura, generant nous espais d'intervenció no existents fins aleshores: Agències de Col·locació dependents de l'Administració Local; Empreses de Treball Temporal actuant com a Agències de Col·locació; Empreses de Recol·locació, etc.

Gràfic A-1. Evolució del PIB, l'atur i el consum a Espanya (1977-2011).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE i World Bank Database

Així doncs, s'hi aprecia que els registres d'atur han presentat tradicionalment una elevada sensibilitat als cicles econòmics (PIB), fluctuant pràcticament de forma paral·lela al llarg del temps. Cal destacar com a Espanya, les menors taxes d'atur sempre han vingut aparellades amb taxes de creixement del PIB per damunt del 2,5%. Per tant, vists els limitats efectes de les reformes laborals i les baixes opcions de creixement que té l'estat espanyol, les taxes d'atur podrien mantindre's per damunt del 20% durant els següents anys.

Les últimes reformes laborals no han generat un canvi de tendència pel que fa l'atur, raó per la qual, es reforça la idea de l'orige estructural de l'atur, ja que com s'ha esmentat, la demanda de treball se'n deriva del consum final de béns i serveis que produeix el teixit productiu i empresarial al mercat (Schiller, 1994), i en contextos recessius i de crisi, esdevé la destrucció d'ocupació: reducció de la contractació, augment dels acomiadaments, restricció de la capacitat de consum dels ciutadans, tancaments d'empreses, etc.

2.3. El món rural com a escenari d'intervenció dels mecanismes formals d'intermediació laboral.

El món rural constitueix una realitat social, econòmica i territorial diversa i heterogènia on qualsevol intent de conceptualització amb vocació universal resulta infructuós, no obstant això, se'n poden destacar trets comuns a la majoria dels espais rurals.

En general, a les àrees rurals es poden identificar una sèrie de característiques estructurals oposades a les de les àrees urbanes, com ara: els baixos nivells de població, una baixa densitat poblacional, la distància o accessibilitat geogràfica a nuclis urbans i industrials

rellevants en el territori, el nivell d'aglomeració d'edificacions i infraestructures molt per davall dels estàndards propis de les ciutats, etc. Tot i això, les zones rurals han experimentat notables transformacions a les últimes dècades que han anat desdibuixant les tradicionals diferències socioeconòmiques entre l'esfera rural i la urbana, fins al punt que la diversitat d'escenaris de ruralitat depèn en gran mesura de la seua proximitat als entorns urbans i al diferent grau d'interacció entre ambdós circumscripcions (Bel, Fernández i Miranda, 2005, p. 338).

L'espai rural sol estar conformat per unitats territorials localitzades generalment en entorns perifèrics, en els quals predomina el medi agrícola i forestal, estant tanmateix relativament allunyades dels nuclis econòmics dinàmics, els mercats, els serveis i àrees industrials rellevants on es donen més oportunitats Grimes (2000, p.13).

La població i la densitat poblacional són generalment baixos i les tendències demogràfiques a l'espai rural solen apuntar a situacions d'estancament demogràfic i un retrocés de la població (descens de la natalitat, envelliment poblacional, etc.), deixant en conseqüència un futur ple d'incertesa, especialment en els casos de les localitats pertanyents a les tipologies de ruralitat més desfavorides.

La base econòmica i l'ocupació, en gran mesura, se sustenta en l'explotació dels recursos naturals i en el sector primari: la terra de cultiu, el paisatge, el bestiar i els pastos, els recursos marítims, la flora i fauna autòctona, els aliments, la gastronomia, les tradicions, el patrimoni, etc.

Cal detindre's en el paper central que desenvolupa l'ocupació a la societat, doncs és un dels principals factors de desenvolupament, integració, cohesió social i vertebració de les societats contemporànies. A nivell individual, adquireix una importància no menys transcendental, doncs a més de la retribució, aporta altres valors que van més enllà de l'estabilitat econòmica, en tant que constitueix un mecanisme d'integració i socialització, de realització personal, de configuració de la identitat social.

D'aquesta manera, l'ocupació constitueix una de les variables que més influeixen a l'hora de decidir el lloc de residència, i en aquest sentit, la menor capacitat de generació d'oportunitats d'ocupació pròpia del medi rural, resulta un important entrebanc, especialment pel que fa a sectors d'activitat i perfils professionals d'elevada qualificació. Aquesta manca de llocs de treball, propicien que bona part de la població, especialment els joves, tinguen encara menys opcions de desenvolupament professional en aquestes circumscripcions.

D'altra banda, las àrees rurals també solen presentar uns trets culturals i unes costums molt característiques: les formes de vida assossegades, la família com a eix de la vida econòmica, la tendència a la conservació dels valors tradicionals, la menor dependència del temps i dels horaris i el seu impacte sobre la salut, el sentiment de proximitat i familiaritat en la comunitat i l'afecció a la terra (Bel, Fernández & Miranda, 2005, p.337), en definitiva, es tracta d'un espai social més relacional en tant que el coneixement recíproc de la població és més pròxim i directe. Un fet aquest que juga un important paper en l'assignació d'oportunitats laborals dins de l'entramat reticular que constitueixen les xarxes socials relacionals al medi rural.

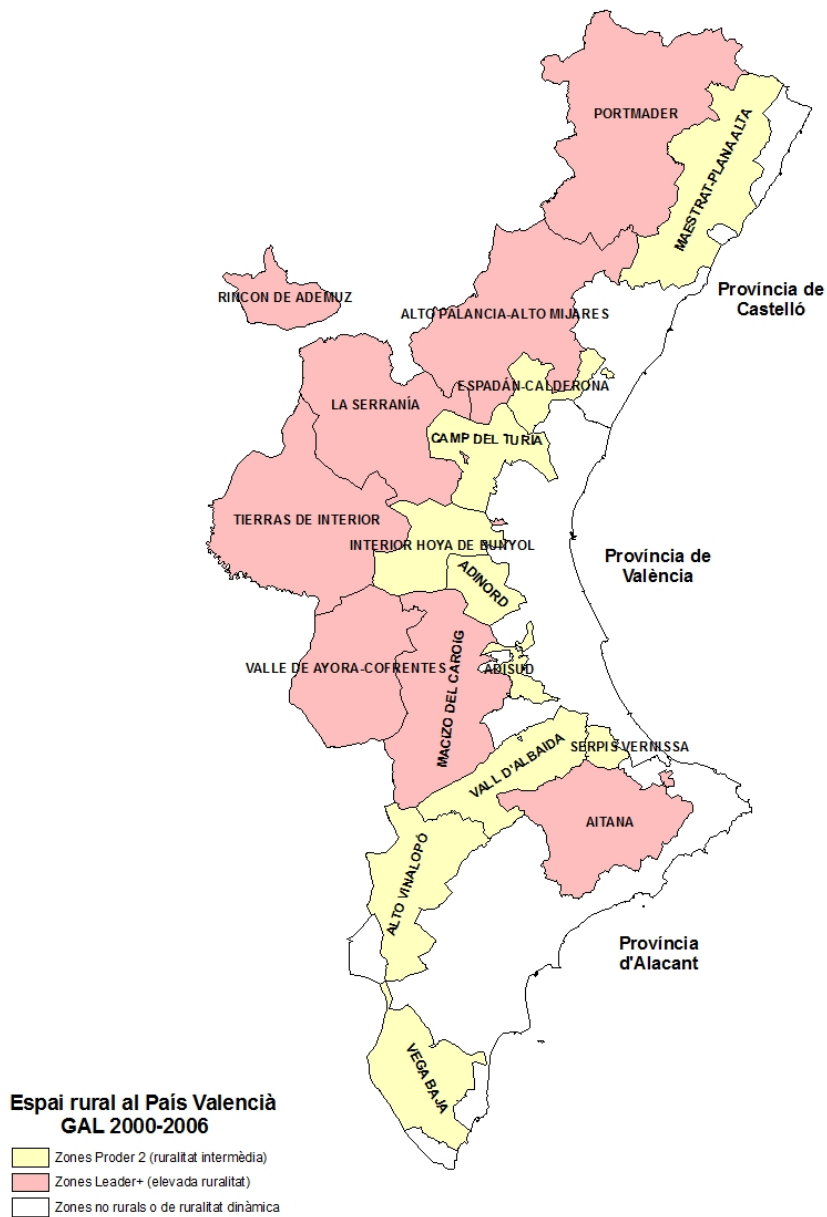
Cal esmentar que la categoria rural ha passat d'una representació decadent a convertir-se en determinats àmbits en una etiqueta de valor: en el pla simbòlic, en el patrimonial, des del punt de vista ambiental, de sociabilitat, etc. (González, 2006, p.121), fins i tot es parla dels *neorurals* com a un nou col·lectiu que atret per l'atractiu de la vida rural o bé per altres raons imperatives, s'ha arrelat al medi rural com a fórmula d'escapament de la vida urbana.

D'altra banda, pel que fa a la conceptualització dels diversos escenaris o tipologies de ruralitat, cal esmentar l'existència de nombroses classificacions acadèmiques i institucionals, que s'estableixen per a la prioritització en l'assignació de fons per al desenvolupament rural, o simplement, responen a finalitats estadístiques (OCDE, INE, etc.).

La *Llei 45/2007 per al Desenvolupament Sostenible del Medi Rural* estableix tres tipologies de ruralitat:

- 1) Les *zones rurals a revitalitzar*: caracteritzades per l'escassa densitat poblacional, l'elevat pes de les activitats del sector primari, els baixos nivells de renda o les dificultats de vertebració territorial.
- 2) Les *zones rurals intermèdies*: aquelles que tenen una baixa o mitjana densitat poblacional, una economia i estructura de l'ocupació diversificada, uns baixos o mitjans nivells de renda i una notable distància respecte de les àrees urbanes d'influència al territori.
- 3) Les *zones rurals periurbanes*: es tracta d'àrees dinàmiques de població creixent, amb predomini del sector terciari en l'ocupació, uns nivells mitjans o alts de renda i una ubicació en la que reben l'influx dels entorns urbans pròxims.

Figura 1. Classificació de l'espai rural valencià: zones Leader + i Proder 2 (Programació Desenvolupament Rural 2000-2006)

Font: Elaboració pròpia a partir de les zones Leader + i Proder 2

En el cas del País Valencià, resulta adequada delimitació geogràfica de l'espai rural corresponent a les zones *Leader +* (zones desfavorides d'elevada ruralitat) i *Proder 2* (zones de ruralitat intermèdia), que van servir per a prioritzar l'assignació dels fons per al Desenvolupament Rural en el període d'intervenció 2000-2006 (Figura 1). En aquesta classificació, es va a partir no sols d'indicadors objectius de ruralitat, sinò també, amb la consideració de criteris socioeconòmics, històrics, culturals, lingüístics i fins i tot polítics, i per tant, a nivell científicosocial és una classificació acceptada i amb plena vigència (Espancia, 2012).

3. LA CONFIGURACIÓ POLÍTICA, JURÍDICA I SOCIOLABORAL DE LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ A L'ESTAT ESPANYOL I AL PAÍS VALENCIÀ.

3.1. L'activitat de col·locació i d'intermediació: marc competencial.

La figura de les Agències de Col·locació està administrada des de diverses escales administratives i de govern, començant des de l'àmbit estatal, on s'estableix la legislació bàsica, passant per l'autonòmica, des d'on s'executa dita legislació i es desenvolupa la política de col·locació, fins arribar, per últim, a l'escala local, àmbit des d'on es produeix, principalment, la prestació del servei⁸. És precisament per aquest complex escenari multinivell que cal aprofundir en l'anàlisi de la distribució competencial i en l'evolució de la normativa en matèria de col·locació i d'intermediació.

A més de clarificar les diverses atribucions competencials, funcions i responsabilitats atorgades a cada àmbit administratiu, cal abordar una ampla reflexió pel que fa a la realitat local en matèria de col·locació i d'intermediació, doncs actualment està lliurant-se un intens debat pel que fa a la configuració del marc jurídic regulador de l'administració local, on ja ha quedat ben palesa l'absència d'atribució competencial alguna en matèria d'ocupació i intermediació, desaprofitant-se en conseqüència l'ocasió per a atorgar una major coherència a un model de gestió local d'ocupació, que ja posseix suficients elements com per a elevar-lo a status de competència pròpia i reforçar així l'autonomia local mitjançant l'anomenada *segona descentralització*⁹. De fet, alguns ajuntaments i mancomunitats ja han iniciat *de facto*, un procés d'integració formal d'Agències de Col·locació, generalment, integrades a les dependències físiques de les Agències de Desenvolupament Local, que al seu torn, ja estaven desenvolupant funcions d'intermediació i col·locació. Tant és així que són els propis tècnics Agents de Desenvolupament Local els qui solen prestar el "nou" servei de les noves Agències de Col·locació.

L'anàlisi no sols es detindrà en la vessant administrativa municipal, doncs no sols hi existeix la modalitat d'agència de col·locació pública. Així doncs, hi han d'altres formes

⁸ Sense oblidar-se'n de les Agències de Col·locació que presten els seus serveis exclusivament en la xarxa d'internet, o d'altra banda les agències amb xarxes de col·locació supraestatsals, a l'àmbit europeu i internacional, com per exemple: la *Xarxa EURES*, els programes *Au Pair*, entre d'altres.

⁹ Amb el concepte de *segona descentralització*, es fa referència al procés de delegació competencial que aniria després de la ja produïda descentralització autonòmica, en virtut del qual l'administració local assoliria majors nivells d'autonomia de gestió i finançament (major marge de recaptació en matèria tributària), reforçant així el pes específic de les corporacions locals.

jurídiques que caldrà analitzar al llarg i ample del marc establert per la normativa reguladora en la matèria.

En aquest sentit, donada la complexitat de la figura jurídica de les Agències de Col·locació, resulta necessari recórrer a l'anàlisi de la prolixa normativa reguladora per tal de comprendre els conceptes, les formes d'intervenció, les atribucions, etc. i fins i tot les limitacions d'aquest mecanisme de col·locació laboral.

3.1.1. L'Ordenació competencial bàsica en matèria d'intermediació i col·locació.

La distribució competencial en matèria de col·locació i intermediació laboral no està recollida de forma expressa a la Constitució Espanyola de 1978¹⁰, però, malgrat no fer-hi esment, cal començar el recorregut competencial atenent a allò disposat a l'article 149.1.7 C.E, on s'estableix que la *legislació laboral* és una matèria que competeix a l'estat central, al torn que, d'altra banda, s'atorga a les autonomies la competència en matèria de *promoció i desenvolupament econòmic* (148.1.13 CE).

La col·locació laboral és un assumpte d'estat, així doncs, a l'article 2.h) de la Llei 56/2003 d'Ocupació, s'assenyala que l'aprovisionament de "serveis individualitzats a la població activa dirigits a facilitar la seua incorporació, permanència i progrés al mercat laboral" és un objectiu general de la política d'ocupació. La Llei d'Ocupació amplia el contingut competencial en la matèria que de forma genèrica s'estableix a la Constitució:

- A l'article 3.1 de la Llei 56/2003 d'Ocupació, queda establert que competeix a l'estat central¹¹ la "coordinació de la política d'ocupació" i "l'aprovació dels projectes de normes amb rang de llei" així com també, pel que fa a les Agències de Col·locació, li correspon "l'elaboració i l'aprovació de les disposicions reglamentàries en relació amb la intermediació i la col·locació en el mercat de treball".
- A l'article 3.2, s'atorga a les comunitats autònomes la competència pel que fa al "desenvolupament de la política d'ocupació, el foment de l'ocupació i l'execució de la legislació laboral i dels programes i mesures que hagen estat transferides".

¹⁰ És precisament per aquesta raó que la iniciativa privada en l'activitat de col·locació laboral ha estat una fórmula d'intermediació que ha romàs oberta, a discrecionalitat del legislador.

¹¹ Al Govern, mitjançant el Ministeri de Treball i Afers Socials.

Taula 3. La distribució competencial multinivell en matèria d'intermediació i de col·locació

<p>COMPETÈNCIES RESERVADES A L'ESTAT CENTRAL</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Art. 149.1.7 Constitució Espanyola: Legislació laboral - Art. 3.1 Llei 56/2003, d'Ocupació: - Coordinació de la política d'ocupació - Aprovació de projectes de normes amb rang de llei. - L'elaboració i l'aprovació de les disposicions reglamentàries en relació amb la intermediació i la col·locació en el mercat de treball, foment de l'ocupació, protecció per desocupació, formació ocupacional i continua d'àmbit estatal. - Gestió i control de les prestacions per desocupació.
<p>COMPETÈNCIES RESERVADES O DELEGADES A LES AUTONOMIES</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Art. 148.1.13 Constitució Espanyola: Promoció i desenvolupament econòmic - Art. 3.2 Llei 56/2003, d'Ocupació: - Desenvolupament de la política d'ocupació. - El foment de l'ocupació - L'execució de la legislació laboral i dels programes i mesures transferides.
<p>COMPETÈNCIES RESERVADES O DELEGADES A LA GENERALITAT VALENCIANA</p>	<p>Llei Orgànica 5/1982 d'Estatut d'Autonomia: Execució de la legislació laboral de l'Estat, assolint les facultats, competències i serveis que ostenta l'Estat (Art. 51.1.1.a).</p> <p>Reial Decret 2673/1998, traspàs a la Comunitat Valenciana de la gestió de l'INEM: Es traspassen a la Generalitat les funcions i serveis en matèria de gestió del treball, l'ocupació i la formació, que desenvolupava l'Estat mitjançant l'INEM, i concretament:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La Intermediació en el mercat de treball (Annex B.1). - L'autorització de les Agències de Col·locació d'àmbit territorial valencià (Annex B.1. c). - Les activitats de la xarxa EURES - <i>European Employment Services</i> (Annex B.1.d). - Funcions de gestió i control de les polítiques d'ocupació (Annex B.2) - Organització i articulació dels convenis amb les entitats associades als serveis integrats per a l'ocupació, i també amb les Agències de Col·locació no lucratives (Annex B.2.b). - Funcions atorgades a l'INEM, excepte la gestió de les prestacions (Annex B.2.d) <p>Llei 3/2000, de 17 d'abril, que crea el Servei Valencià d'Ocupació i Formació (SERVEF): Es crea el SERVEF, un organisme creat per a executar les funcions delegades en les següents matèries:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intermediació en el mercat de treball entre oferents i demandants. - Orientació laboral (facilitació de la inserció al mercat de treball) - Gestió de les polítiques actives d'ocupació - Formació professional (millora ocupacional) <p>Pel que fa a l'activitat de col·locació, cal esmentar que el SERVEF és l'administració encarregada d'agilitzar i optimitzar "<i>la intermediació de l'oferta i la demanda en el mercat de treball, afavorint unitats de desenvolupament territorial a comarques amb especial problemàtica de desocupació i d'executar les competències en matèria d'agències privades de col·locació</i>" (art. 2.1.b), i d'articular <i>la col·laboració amb entitats públiques o privades que participen en el procés d'intermediació laboral</i> (art. 2.1.c), mitjançant el marc d'homologació establert per l'Orde de 25 de febrer de 2003.</p> <p>Decret 41/2001, que aprova Reglament d'Organització i del Règim Jurídic del SERVEF: S'atorguen al SERVEF les següents potestats en matèria d'intermediació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prestació dels serveis d'intermediació laboral mitjançant els <i>centres d'Ocupació i Formació</i> de titularitat autonòmica (centres SERVEF). - Complementació del sistema públic d'intermediació i d'orientació laborals amb els <i>centres col·laboradors i associats</i>. - Autoritzar, inspeccionar i controlar les <i>agències privades de col·locació i les ETT</i>. - Desenvolupar les funcions relatives a la <i>Xarxa Eures</i>.
<p>COMPETÈNCIES RESERVADES O DELEGADES A L'ADMINISTRACIÓ LOCAL</p>	<p>A l'actualitat, no existeixen competències delegades en matèria d'ocupació a l'administració local, tot i que <i>de facto</i>, si que se li permet l'establiment de convenis de col·laboració en matèria d'ocupació, de col·locació i d'intermediació, amb els serveis d'ocupació autonòmics, i mitjançant les Agències de Desenvolupament Local, i últimament, també amb les Agències de Col·locació dependents de l'Administració Local.</p>

Font: Elaboració pròpia a partir de la normativa a la qual es fa referència

L'atribució competencial bàsica contemplada en aquest primer apartat, constitueix el marc de referència que ha orientat el procés de descentralització o de delegació competencial en matèria d'ocupació en favor de les autonomies. Les quals han desenvolupat un procés de vertebració institucional i funcional en matèria d'ocupació, específic per a cada comunitat autònoma. De mode que, cal fer un estudi de la legislació autonòmica per tal de veure com s'articula l'activitat de col·locació a cada autonomia. Per a això, aquest treball se centrarà en el cas del País Valencià.

3.1.2 Una aproximació jurídica i competencial en matèria de col·locació i d'intermediació: el cas del País Valencià.

Al País Valencià, la Generalitat Valenciana és competent en l'execució de la "legislació laboral de l'Estat", en virtut de l'article 51.1.1.a de la Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol d'Estatut d'Autonomia, assolint-ne a més, les "facultats, competències i serveis que en aquest àmbit i a nivell d'execució, ostenta l'Estat".

Però, no serà fins a l'aprovació del *Reial Decret 2673/1998, d'11 de desembre, sobre traspàs a la Comunitat Valenciana de la gestió realitzada per l'Instituto Nacional de Empleo, en l'àmbit del treball, l'ocupació i la formació*, quan es traspassen a la Generalitat, de forma efectiva i concreta, les funcions i serveis de l'Administració de l'Estat en matèria de gestió del treball, d'ocupació i de formació, que fins aleshores desenvolupava l'INEM.

Així doncs, a l'apartat B.1 de l'Annex de l'esmentat RD 2673/1998, es concreta l'assumpció per part de la Generalitat dels "serveis i funcions en matèria d'intermediació laboral", i més específicament, a l'apartat B.1.c), de la funció "d'autorització de les Agències de Col·locació que intervinguen en l'àmbit territorial valencià", i "les activitats de la *xarxa Eures*" (European Employment Services), que a l'àmbit del País Valencià, eren desenvolupades per l'INEM.

D'altra banda, a l'apartat B.2. es concreten les funcions de "gestió i control de les polítiques d'ocupació", i expressament, s'atorguen les "funcions d'articulació dels convenis amb les entitats associades als serveis integrats per a l'ocupació, i també amb les Agències de Col·locació no lucratives" (apartat B.2.b). Al seu torn, s'estableix que la Generalitat "exercirà en el seu territori les funcions atorgades a l'INEM", excepte la gestió de les prestacions (apartat B.2. d).

Dos anys després del traspàs de les funcions de l'INEM a la Generalitat Valenciana, es va aprovar la *Llei 3/2000, de 17 d'abril, per la qual es crea el Servei Valencià d'Ocupació i Formació (SERVEF)*. El SERVEF es configura com un organisme autònom adscrit a la

conselleria competent en matèria d'ocupació¹² –també de recent creació– amb el propòsit que puguera assolir, "amb l'agilitat i l'eficàcia que demanda la societat valenciana", les següents funcions:

- Intermediació en el mercat de treball entre oferents i demandants.
- Orientació laboral.
- Gestió de les polítiques actives d'ocupació.
- Formació professional.

Pel que fa a l'activitat del SERVEF, específicament, com a centre d'intermediació i col·locació, la Llei 3/2000, estableix que és l'ens encarregat de prestar els "serveis de suport que faciliten la inserció laboral i la millora ocupacional, tot agilitzant i optimitzant la intermediació de l'oferta i la demanda en el mercat de treball, afavorint unitats de desenvolupament territorial a comarques amb especial problemàtica de desocupació, i executar les competències en matèria d'agències privades de col·locació" (article 2.1.b).

A més, se li atorga al SERVEF la funció de vertebrar "la col·laboració amb unes altres entitats públiques o privades que participen en el procés d'intermediació laboral" (article 2.1.c). Així, per tal d'aconseguir un adequat desenvolupament de les seues funcions, l'article 3.3 de la precitada llei, faculta al SERVEF a l'establiment d'acords de col·laboració i cooperació amb centres diferenciats dels centres propis del SERVEF. En aquest sentit, cal esmentar que al *Decret 41/2001, de 27 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament d'Organització i del Règim Jurídic del SERVEF*, també es fa esment, als seus articles 3.1.f) i 7.2, que el SERVEF podrà atorgar la condició de *centre col·laborador o associat*, mitjançant el preceptiu procediment d'homologació¹³, als centres que puguen complementar alguna de les seues funcions i competències en matèria d'intermediació laboral, formació i inserció professional i orientació laboral.

Tanmateix, a l'article 2.2 del Decret 41/2001, es disposa que, en matèria d'intermediació, li corresponen al SERVEF, entre d'altres, les següents potestats:

- Prestar els serveis d'intermediació laboral mitjançant els *Centres d'Ocupació i Formació* de titularitat autonòmica (centres SERVEF).
- Complementar el sistema públic d'intermediació i d'orientació laborals amb els *centres col·laboradors i associats* mitjançant l'homologació prèvia.
- Autoritzar, inspeccionar i controlar les *agències privades de col·locació i les ETT*.

¹² Aleshores anomenada Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació; a l'actualitat rep el nom de Conselleria d'Economia, Indústria, Turisme i Ocupació.

¹³ Orde de 25 de febrer de 2003, de la conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació, per la qual s'estableix el procediment d'homologació i el règim d'ajudes dels centres associats del SERVEF en l'àmbit de la intermediació laboral i es regulen les accions dutes a terme pels esmentats centres.

- Planificar, executar i coordinar les activitats *d'informació, d'orientació i d'assistència a les persones demandants d'ocupació* de manera integral, amb introducció de programes d'avaluació i de controls de la qualitat.
- Desenvolupar les *funcions relatives a la Xarxa Eures*.

Per a finalitzar l'apartat cal esmentar que amb l'aprovació del *Decret 14/2012, de 13 de gener, d'adaptació a la normativa estatal sobre autorització d'Agències de Col·locació*¹⁴, es produeix l'adaptació a l'ordenament jurídic valencià, del Reial Decret 1796/2010, de 30 de desembre, pel qual es regulen les Agències de Col·locació. Aquesta norma no afegeix nou contingut al del RD 1796/2010, no gensmenys, introdueix alguna clàusula de caire procedimental que pot ser interessant esmentar:

- En primer lloc, cal destacar que a la Disposició Addicional Primera, s'estableix la forma per seleccionar els membres de la comissió de valoració encarregada de resoldre les sol·licituds d'autorització de les agències candidates a desenvolupar tasques com a Agències de Col·locació. La qual estarà integrada per tres membres tècnics de la direcció general competent en matèria d'ocupació i intermediació laboral, designats per la mateixa direcció.
- D'altra banda, cal assenyalar que aquest Decret 14/2012 deroga l'Orde de 25 de febrer de 2003. I és a la Disposició Addicional Segona, on es recull el procediment d'adequació a la nova normativa per part dels centres associats del SERVEF en intermediació laboral.

3.2. Evolució del marc normatiu en matèria d'agències de col·locació.

Les Agències de Col·locació constitueixen un mecanisme d'intermediació laboral de plena vigència a l'actualitat. Però, tot i que sembla esdevindre com a un fenomen novedós, es tracta en realitat, d'un constructe jurídicolaboral que porta dècades d'evolució normativa, al llarg de les quals ha anat generant tantes expectatives com dubtes.

Aquests serveis són un instrument que no sols està concebut per a propiciar la casació entre oferents i demandants d'ocupació, sinó que també desenvolupa funcions d'orientació i assessorament laboral, de selecció de recursos humans, d'informació laboral, entre d'altres vessants, que la situen com a una figura rellevant per a l'anàlisi jurídica i sociolaboral.

¹⁴ Decret 14/2012, de 13 de gener, d'adaptació a la normativa estatal sobre autorització d'Agències de Col·locació amb finalitat lucrativa o sense, i de regulació del procediment d'adequació dels centres associats en intermediació laboral.

Per tal d'aprofundir en la seua comprensió, cal conèixer les diverses disposicions jurídiques que han anat configurant al llarg del temps aquesta complexa institució polimòrfica, remontant-se des dels orígens del dret del treball fins als nostres dies, on el model de col·locació laboral s'integra com una branca més dins de les polítiques actives d'ocupació¹⁵.

3.2.1. La normativa reguladora de les Agències de Col·locació: els principis inspiradors en els quals es recolza l'activitat de col·locació.

Més enllà de realitzar una exegesi de les principals disposicions normatives o d'assolir un coneixement jurídic avançat en matèria d'intermediació i Agències de Col·locació¹⁶, en aquest apartat es realitzarà una presa de contacte amb el *corpus* normatiu que regula la figura de les Agències de Col·locació, per tal de conèixer els orígens i demés circumstàncies que han anat conformant l'activitat de dinamització del mercat de treball exercida per les Agències de Col·locació.

Així doncs, els orígens de l'activitat de col·locació els trobem al segle XIX, amb l'aparició mateixa del Dret del Treball. Les primeres manifestacions s'entenen recollides en alguns convenis de l'OIT, a les primeres Constitucions i a diverses normatives de l'època.

En aquests moments primigenis, l'activitat de col·locació era eminentment pública, però, es van experimentar diverses etapes, al llarg de les quals es va passar d'una concepció de servei de desocupació a un model de servei integral d'ocupació. En aquests primers estadis, on el desenvolupament dels estats de benestar estaven emergent, l'activitat de col·locació privada o "de mercat" estava prohibida (Serrano Falcón, 2009), això no obstant, el model ha anat evolucionant gradualment fins a donar cabuda a la iniciativa privada de col·locació.

¹⁵ L'article 23.1 de la Llei 56/2003 d'ocupació, estableix que per polítiques actives d'ocupació s'entén "el conjunt d'accions i mesures d'orientació, ocupació i formació dirigides a millorar les possibilitats d'accés a l'ocupació, per compte d'altri o propi, de les persones aturades...".

¹⁶ Per a aprofundir en el coneixement de la figura jurídica de les Agències de Col·locació i la intermediació des de la vessant del Dret del Treball, cal destacar algunes de les obres especialitzades, com ara: "La intermediación tras la Ley 35/2010", per Gemma M^a. Sobrino González; "Servicios públicos de empleo y agencias de empleo privadas. Público y privado en la actividad de col·locación", per Carolina Serrano Falcón; "Col·locación y servicios de empleo", per Francisco Javier Calvo Gallego i Miguel Rodríguez-Piñero Royo; "La ruptura del monopolio público de

Els Convenis Internacionals de l'Organització Internacional del Treball

L'estudi de la normativa reguladora de les Agències de Col·locació, no sols ha de detindre's a observar els orígens d'aquesta figura jurídica a l'ordenament jurídic estatal¹⁷. De fet, a l'article 96 de la Constitució Espanyola s'estableix que la delegació de certes competències en favor d'institucions supranacionals, comportarà la integració a l'ordenament jurídic espanyol dels tractats internacionals, que hagen estat publicats oficialment a Espanya.

Resulta doncs adequat repassar *els Convenis de l'Organització Internacional del Treball (OIT)*, que han estat ratificats per part de l'Estat Espanyol i que mediatitzen, des de mitjans del segle XX, bona part del marc normatiu de les Agències de Col·locació:

- Conveni OIT sobre el servei d'ocupació, 1948 (núm. 88).
- Conveni OIT sobre les agències retribuïdes de col·locació, 1949 (núm.96).
- Conveni OIT sobre les agències d'ocupació privades, 1997 (núm. 181).

El *Conveni Internacional OIT n°88, sobre el servei d'ocupació, de 1948*, encara vigent, es refereix a l'organització dels serveis d'ocupació, establint l'obligació als estats de mantenir i garantir un servei d'ocupació públic i gratuït, en col·laboració amb organismes tant públics com privats, per tal d'aconseguir la millor organització possible del mercat de treball.

Al seu article 3, estableix l'obligació de dotar "una xarxa d'oficines locals, convenientment situades per als ocupadors i treballadors". Aquest propòsit constitueix encara hui un dels principals punts a favor de les Agències de Col·locació, donada la seua capacitat de disseminació al llarg i ample del territori d'aquestes. Aquest avantatge es fa més palès si cap si considerem les circumstàncies d'espais com ara les zones rurals desfavorides, que presenten dificultats de comunicació i connexió amb les capçaleres comarcals i núclis urbans, on normalment solen ubicar-se els serveis d'ocupació oficials, i demés entitats de col·locació.

D'altra banda, a l'article 6, imposa l'obligació d'organitzar el servei d'ocupació de forma que quede "garantida l'eficàcia de la contractació i de la col·locació dels treballadors". Aquesta seqüència es tracta més d'una declaració de principis amb vocació imperativa, però, sense majors pretensions més enllà de servir com a orientació inspiradora per als estats membres. En aquest sentit, caldria reflexionar si realment l'administració ha

col·locación: col·locación y fomento del empleo", per M^a. Emilia Casas Baamonde i Manuel-Carlos Palomeque López, entre d'altres obres de referència produïdes per les autoritats en la matèria.

¹⁷ Una bona referència per aprofundir més en els orígens de les Agències de Col·locació la trobem a l'obra "*La intermediación Laboral como un Instrumento eficaz en tiempos de crisis: Servicios Públicos de empleo y entidades afines*", de María del Mar Alarcón Castellanos.

impulsat decididament el paper dels Serveis Públics d'Ocupació en matèria d'intermediació –entre d'altres competències– o si en canvi, no s'han dut a terme totes les accions necessàries per esmenar les mancances del sistema públic de col·locació.

Per últim, cal esmentar el contingut de l'article 11, on s'estableix l'obligació genèrica als estats membres de cooperació entre els Serveis Públics d'Ocupació i les agències privades de col·locació sense ànim de lucre.

El *Conveni Internacional OIT n°96, sobre les agències retribuïdes de col·locació, de 1949*, ja derogat, va establir algunes definicions sobre conceptes fonamentals, dels quals cal destacar-ne:

La primera definició "d'agència retribuïda de col·locació", entesa com a aquella "persona, societat, institució, oficina o altra organització que serveix com a intermediari per a procurar una ocupació a un treballador o un treballador a un ocupador, amb la finalitat d'obtenir, d'un o de l'altre, un benefici material directe o indirecte". Cal afegir que en aquesta definició no s'inclou als "diaris i altres publicacions, a excepció de si tenen com a objecte principal la intermediació entre ocupadors i treballadors".

D'altra banda, va contraposar la figura anterior amb les "Agències de Col·locació sense finalitat lucrativa", definint-les com a aquells "serveis de col·locació de les societats, institucions, agències i altres organitzacions que, sense buscar un benefici material, perceben de l'ocupador o del treballador, per aquests serveis, un dret d'entrada, una cotització o una remuneració qualsevol".

L'estat espanyol va formar part dels membres de la OIT que es va acollir a les disposicions de la Part II d'aquest conveni n° 96, optant d'aquesta forma per la via de la supressió progressiva de les Agències de Col·locació retribuïdes amb finalitat lucrativa, i escollint per tant, el desenvolupament de la reglamentació de les demés Agències de Col·locació, sense finalitat lucrativa.

El *Conveni Internacional OIT n° 181, sobre les agències d'ocupació privades, de 1997*, encara vigent, va ser ratificat en un període al qual l'OIT considerava la flexibilitat com a un element essencial per a un funcionament més dinàmic del mercat de treball. Es tractava doncs, d'un context on les agències d'ocupació privades podien assolir un rol rellevant com a dinamitzadors dels mercats de treball.

Amb aquest precepte, l'antiga concepció, que datava de l'any 1949, sobre les "agències retribuïdes de col·locació" (Conveni OIT n°96), va deixar pas a una nova denominació més senzilla: "agència d'ocupació privada", aquesta definició feia referència

expressa a "tota persona física o jurídica, independent de les autoritats públiques, que presta un o més dels serveis següents en relació amb el mercat de treball:

- a) Serveis destinats a vincular ofertes i demandes d'ocupació, sense que l'agència d'ocupació privada pase a formar part en les relacions laborals que pugueren derivar-se'n.
- b) Serveis consistents en ocupar treballadors amb la finalitat de posar-los a disposició d'una tercera persona física o jurídica (empresa usuària), que determine les tasques i supervise la seua execució.
- c) Altres serveis relacionats amb la cerca d'ocupació, determinats per l'autoritat competent, previa consulta a les organitzacions més representatives d'ocupadors i treballadors, com oferir informació, sense estar per açò destinats a vincular una oferta amb una demanda específiques".

Tot i incorporar decididament l'activitat de col·locació privada (amb l'efecte de substitució en detriment del model públic), el Conveni OIT 181, és mostra molt garantista per al treballador, a l'oferir-li un marc jurídic de drets i garanties modern i avançat, que vetla per garantir-los una protecció adequada i impedir que siguin objecte d'abusos.

L'article 7 estableix que les agències d'ocupació privades "no deuran cobrar als treballadors¹⁸, ni tot ni part, de cap tipus d'honorari o tarifa", si més no, l'autoritat laboral podrà establir excepcions, de forma motivada, per a determinades categories de treballadors o també, per a determinats serveis prestats per les agències d'ocupació privades.

D'altra banda, a l'article 8 es recullen els preceptes que fixen la imposició de sancions per a aquelles Agències de Col·locació que incorregueren en pràctiques fraudulentas o abusos sobre els usuaris.

Igualment, a l'article 11 es disposa l'obligació d'adoptar mesures per a assegurar que els treballadors ja ocupats per part de les agències d'ocupació privades, tinguen una protecció adequada dels següents drets: llibertat sindical, negociació col·lectiva, salari mínim, temps de treball reglamentari (i demés condicions de treball), prestacions de seguretat social obligatòries, accés a la formació, seguretat i salut en el treball, indemnització en cas d'accident de treball o malaltia professional, indemnització en cas d'insolvència i protecció dels crèdits laborals i per últim, protecció i prestacions de maternitat i prestacions parentals.

¹⁸ Quan el text del Conveni 181 es refereix als "treballadors", també fa al·lusió extensiva als "sol·licitants d'ocupació", segons disposa l'article 1.2 del propi conveni.

La Constitució Espanyola de 1978

La Constitució Espanyola de 1978, malgrat recollir una sèrie de precèptes en matèria laboral que inspiren la legislació laboral vigent, no fa referència explícita alguna pel que fa a la intermediació i col·locació. No obstant això, la Constitució permet un model relativament obert de col·locació, que atorga un paper executiu i funcional a les comunitats autònomes (Serrano Falcón, 2009, p. XXII). Així doncs, se'n poden interpretar alguns preceptes constitucionals que hi fan al·lusió de forma indirecta a l'activitat de col·locació:

A l'article 9.2 CE s'assenyala de forma genèrica, que correspon als poders públics la remoció dels obstacles que dificulten la llibertat de l'individu i la facilitació de la participació de tots els ciutadans en la vida econòmica i social; i en aquest sentit, cal situar al treball com al principal motor d'igualtat, d'identitat, d'inserció social i econòmica, de desenvolupament personal i de llibertat, entre d'altres virtuts, i per tant, es tracta d'un bé jurídicosocial a protegir i impulsar per part de l'estat, mitjançant eines com per exemple, les Agències de Col·locació.

Al seu torn, i de forma més concreta, a l'article 35.1 CE¹⁹ s'estableix el deure de treballar i el dret a fer-ho, així com a la lliure elecció de la professió i a la promoció mitjançant el treball. Aquests preceptes inspiren els fonaments de bona part de la normativa laboral vigent, i en bona mesura, l'activitat de col·locació i d'intermediació també està inspirada en aquests principis.

Al Capítol III, es disposen els principis rectors de la política social i econòmica de l'estat, i és ací on s'ubica l'article 40, que estableix que els poders públics fomentaran de manera especial "una política orientada a la plena ocupació" (40.1 C.E) i "una política que garantitze la formació i la readaptació professionals" (40.2 C.E). D'aquestes dues seqüències es pot interpretar que l'activitat de les Agències de Col·locació, constitueixen o podrien constituir, un mecanisme adequat per a aconseguir ambdúes finalitats, en tant que l'activitat de col·locació és un instrument més orientat a la consecució d'ocupació (plena ocupació o, si més no, la màxima possible), i d'altra banda, també es tracta d'una fórmula orientada a millorar la ocupabilitat dels treballadors mitjançant accions de reciclatge, de capacitació, d'informació sobre el mercat laboral, i fins i tot, de recol·locació.

¹⁹ Article integrat a la Secció 2ª del Capítol II del Títol I, anomenada "dels drets i deures dels ciutadans". Cal assenyalar que el Títol I de la Constitució conté els drets i deures fonamentals.

3.2.2 La normativa estatal reguladora de les Agències de Col·locació prèvia a l'aprovació del Reial Decret 1796/2010, pel qual es regulen les Agències de Col·locació.

Fins que va esdevindre l'aprovació del *Reial Decret 1796/2010, pel qual es regulen les Agències de Col·locació*, són moltes les disposicions jurídiques que han fet esment i han regulat la figura de les Agències de Col·locació. En aquest punt, cal destacar-ne les principals aportacions que han introduït cadascuna d'aquestes disposicions.

La Llei 51/1980, Bàsica d'Ocupació

En 1980, la Llei Bàsica d'Ocupació²⁰ contemplava tres articles dedicats exclusivament a la política de col·locació (Capítol I del Títol III, articles del 38 al 40), on establí alguns principis com la gratuïtat i el caràcter públic de la col·locació, la igualtat d'oportunitats i de tracte, i una sèrie d'objectius expressats en termes de finalitats de la política de col·locació (article 39). L'activitat de col·locació, quedava reservada a l'Instituto Nacional de Empleo i concebida per tant, com a servei estatal (40.1), i es prohibia l'existència de les agències privades de col·locació, de qualsevol classe i àmbit funcional (40.2). En l'article 44.1, es reconeixien com a entitats col·laboradores de l'Instituto Nacional de Empleo, les empreses de selecció de personal.

Cal destacar com l'article 6 d'aquesta llei, regulava la figura del *treball temporal de col·laboració social* (encara vigent), mitjançant la qual, l'Instituto Nacional de Empleo (INEM), pot exigir a qualsevol treballador aturat i perceptor de prestació o subsidi d'atur, que realitzi un treball en benefici de la comunitat²¹. En aquest cas, es produeix una mena de col·locació forçada de finalitat social, i alhora dissuasiva, per part de l'INEM, en tant que incomoda als perceptors de prestacions d'atur i els estimula d'una forma un tant peculiar a cercar ocupació. Cal esmentar que l'acceptació per part del treballador aturat és obligatòria i que seguirà cobrant l'atur, més un complement fins a arribar al que percibia com a base reguladora que ha servit per a calcular la prestació.

²⁰ Va ser derogada pel RD-Llei 18/1993, de mesures urgents de foment de l'ocupació i substituïda per la Llei 56/2003, d'Ocupació, vigent a l'actualitat.

²¹ L'article 213.3. de la Llei General de la Seguretat Social (RD-Legislatiu 1/1994, de 20 de juny), regula els requisits d'aquesta figura jurídica.

Reial Decret Legislatiu 1/1995, pel que s'aprova el text refòs de la Llei de l'Estatut dels Treballadors.

En 1995, l'Estatut dels treballadors²² disposava al seu article 16.2, la prohibició expressa de les Agències de Col·locació lucratives. Deixant sols, l'opció oberta a l'exercici de la mediació a les Agències de Col·locació sense finalitat lucrativa (regulades al Reial Decret 735/1995), previa autorització per part del Servei Públic d'Ocupació Estatal, amb la condició que:

- La remuneració a percebre tant de l'empresari com del treballador es limitara, exclusivament, a les despeses generades pels serveis prestats.
- L'obligació de garantir en el seu exercici de mediació "el principi d'igualtat en l'accés a l'ocupació, sense poder establir cap discriminació basada en motius de raça, sexe, edat, estat civil, religió, opinió política, afiliació sindical, origen, condició social i llengua dins l'Estat".

*Reial Decret 735/1995, pel qual es regulen les Agències de Col·locació sense finalitat lucrativa i els serveis integrats per a l'ocupació*²³

El Reial Decret 735/1995 contemplava, paradoxalment, la retribució per part dels treballadors i dels ocupadors, pels serveis rebuts per part de les Agències de Col·locació, tot i la seua condició de no lucratives.

A l'exposició de motius, les Agències de Col·locació no lucratives es presentaven com un recurs optimitzador de les possibilitats de col·locació existents i de reducció de les càrregues administratives. A més, es fa menció expressa a la inoperància dels Serveis Públics d'Ocupació, en aquesta matèria, quan s'assenyala que "els Serveis Públics d'Ocupació no poden abarcar la totalitat de les cada vegada més complexes i diversificades ofertes d'ocupació", així mateix, també s'indica la idoneïtat de les Agències de Col·locació "per la seua proximitat a les fonts d'ocupació".

Cal esmentar que amb l'aprovació de l'Orde de 10 d'octubre de 1995, es desenvolupaven els Plans de Servicis Integrats per l'Ocupació i els convenis amb les entitats associades dels Servicis Integrats per l'Ocupació, continguts en el precitat RD 735/1995. No obstant això, aquesta normativa també ha estat derogada, per les tres disposicions transitòries del RD 1976/2010, que regula les Agències de Col·locació. De

²² Deroga la Llei 8/1980, de 10 de març, de l'Estatut dels Treballadors, i les successives versions d'aquesta norma.

²³ Ha estat vigent fins al 31 de desembre de 2010, data a partir de la qual va quedar derogat per la vigent normativa reguladora de les Agències de Col·locació (RD 1796/2010).

mode que els convenis passen a atènyer-se al marc establert per l'article 18 del RD 1976/2010, que regula l'objecte i contingut d'aquests convenis.

Llei 56/2003 d'Ocupació

A l'any 2003, la Llei 56/2003 d'Ocupació (Capítol I del Títol II), li atorga a la intermediació laboral una major rellevància com a instrument essencial de la política d'ocupació.

A l'article 20 es defineix el concepte d'intermediació laboral com a "un conjunt d'accions que tenen com a finalitat posar en contacte les ofertes de treball amb els demandants d'ocupació per a la seua col·locació". Sempre amb el propòsit de "proporcionar als treballadors una ocupació adequada a les seues característiques i facilitar als ocupadors, els treballadors més apropiats als seus requeriments i necessitats."

Seguidament, l'article 21 estableix per primera vegada, la figura dels "Agents de la intermediació", concretant tres possibles agents susceptibles de ser autoritzats:

- a) Els Serveis Públics d'Ocupació, per ells mateixos o mitjançant les entitats que col·laboren amb aquests.
- b) Les Agències de Col·locació, degudament autoritzades.
- c) Altres serveis que la normativa determine per als treballadors a l'exterior.

A continuació, a l'article 22, s'estableixen els principis bàsics de la intermediació dels Serveis Públics d'Ocupació, establint que aquests assumeixen la dimensió pública de la intermediació laboral tot i que, "podran establir amb altres entitats convenis, acords o altres instruments de coordinació amb la finalitat d'afavorir la col·locació de demandants d'ocupació". D'altra banda, recull l'obligació de realitzar la d'intermediació d'acord amb els principis constitucionals d'igualtat d'oportunitats en l'accés a l'ocupació i no discriminació. L'article 22.3 disposa que tant els Serveis Públics d'Ocupació com les Agències de Col·locació autoritzades "garantiran el procés específic de selecció i casació entre oferta de treball i demanda d'ocupació", d'acord amb aquests principis constitucionals. Per al cas de col·lectius amb dificultats especials, aquest procés podran realitzar-lo "entitats col·laboradores especialitzades" que estiguen més preparades per a una atenció més adequada a cada situació. Per últim, a l'apartat 22.4 s'estableix que la intermediació laboral, "es realitzarà de forma gratuïta per als treballadors i per als ocupadors", quedant per tant, sense efectes la condició de remuneració del servei que s'establí a l'article 16.2 de l'Estatut dels Treballadors, tant per part dels treballadors com dels ocupadors.

Llei 35/2010, de mesures urgents per a la reforma del mercat de treball

La Llei 35/2010 recull l'esperança del govern del moment d'augmentar les opcions d'ocupabilitat dels aturats. No de bades, li dedica integrament el capítol IV, *de mesures per a la millora de la intermediació laboral y sobre l'actuació de les empreses de treball temporal*, a l'establiment de millores dels mecanismes d'intermediació laboral, com una fórmula per a fomentar l'ocupabilitat dels aturats. Una bona mostra de la confiança depositada en la figura de la mediació i l'orientació, constitueix el *Plà Extraordinari de mesures d'orientació, formació professional i inserció laboral* (article 13), amb el qual s'atorga autorització expressa per a la contractació de 1.500 orientadors laborals, per al reforç de l'activitat de la xarxa de centres o oficines d'ocupació.

A més, aquesta llei, a l'article 14, introdueix una sèrie de modificacions als articles 20, 21, 22 i 27 de la Llei 56/2003, d'Ocupació, de forma que:

El nou article 20 ja no es refereix als "demandants d'ocupació" (denominació rebuda a la Llei 56/2003), sinò que, d'acord amb allò disposat a l'article 1.2 del Conveni OIT n° 181, ara es farà referència genèrica als "treballadors". A més, s'introdueix el nou apartat 20.2, en el qual també es defineix una nova vessant de l'intermediació laboral, executada per les Empreses de Recol·locació, concebuda com "l'activitat destinada a la recol·locació dels treballadors que resultaren excedents en processos de reestructuració empresarial", sempre que així s'haguera acordat als preceptius plans socials o programes de recol·locació. D'altra banda, la llei estableix que la intermediació laboral és un servei de caràcter públic, independentment de l'agent que la realitzi (article 20.3).

Al nou article 21 se li afegeix l'apartat 21 bis, que defineix la figura de les Agències de Col·locació, com a "entitats públiques o privades, amb o sense ànim de lucre, que realitzen activitats d'intermediació laboral, bé com a agents col·laboradors dels Serveis Públics d'Ocupació, o bé de manera autònoma, però, coordinats amb aquests". També s'hi esmenten les competències que podran desenvolupar: cerca d'ocupació, orientació laboral i selecció de personal. D'altra banda, a l'apartat 21.2, s'estableix el procediment de sol·licitud d'autorització, per a actuar com a agència de col·locació dins de l'àmbit territorial de l'estat, adreçat al Servei Públic d'Ocupació Estatal, o al Servei Públic autonòmic, si l'activitat se circumscriu a l'àmbit de l'autonomia.

El títol del nou article 22 ja no es refereix a "la intermediació dels Serveis Públics d'Ocupació", sinò que ho simplifica amb el concepte global "d'intermediació laboral". A més, estableix determinades garanties com ara: la prestació de serveis d'acord amb els principis constitucionals d'igualtat d'oportunitats en l'accés a l'ocupació i la no

discriminació, o el tractament de dades dels treballadors d'acord amb la normativa de protecció de dades. Cal assenyalar com a l'article 22.3 de la Llei d'Ocupació, es reconeix la figura de les *entitats col·laboradores especialitzades* per a la intermediació de col·lectius amb dificultats especials. D'altra banda, a l'apartat 23.4, es torna a fer esment al voltant de la gratuïtat dels serveis d'intermediació, independentment de si el servei es presta per part d'una entitat pública o privada, amb o sense ànim de lucre.

L'article 27 de la Llei 35/2010, reconeix el dret dels sol·licitants i beneficiaris de prestacions i subsidis per desocupació, a rebre els serveis de les Agències de Col·locació, un dret que fins aleshores, es limitava, en virtut de l'article 27.3 de la Llei 56/2003, a l'aplicació de les polítiques actives d'ocupació.

Per la seua part, l'article 15 de la Llei 35/2010, també incorpora una sèrie de modificacions substancials del contingut de l'article 16.2 de l'ET, de forma que les Agències de Col·locació amb finalitat lucrativa passen d'estar expressament prohibides a ser una figura perfectament integrada a la normativa estatutària.

Tanmateix, la llei atorga una major cobertura al principi d'igualtat, ampliant-lo amb quatre supòsits més de discriminació: per raons d'orientació sexual, discapacitat, etnia i conviccions. A més a més, es fa menció expressa al deure per part de les Agències de Col·locació de respectar la intimitat i dignitat dels treballadors, d'acord amb la normativa de protecció de dades.

Al seu torn, i per últim, es reafirma el precepte que estableix la gratuïtat dels serveis prestats als treballadors, front a l'obligació que fixava l'antic Estatut dels Treballadors de remunerar a les agències, per les despeses derivades dels seus serveis. També incorpora un tercer apartat a l'article 16 ET, on es reafirma que la contractació de treballadors per a la cessió a empreses es realitzarà de forma exclusiva mitjançant les empreses de treball temporal, i no per part de les Agències de Col·locació.

3.2.3. L'entrada en vigor del Reial Decret 1796/2010, pel qual es regulen les Agències de Col·locació.

Fins a aquest punt s'han analitzat les diverses disposicions on venien regulades les Agències de Col·locació però, no serà fins al 31 de desembre de 2010 quan finalment entre en vigor una normativa *ad hoc* en matèria d'Agències de Col·locació: el *Reial Decret 1796/2010, pel qual es regulen les Agències de Col·locació*.

A grans trets, aquest nou estatut, s'encarrega de desenvolupar reglamentàriament les bases recollides a l'article 14 de la *Llei 35/2010, de mesures urgents per a la reforma del mercat de*

treball, que a la seua vegada, modificava part de l'articulat de la *Llei 56/2003, d'Ocupació*. A continuació, es farà un recull dels principals elements a destacar del Reial Decret 1796/2010, pel qual es regulen les Agències de Col·locació:

Preàmbul

Al *preàmbul* d'aquest RD 1796/2010, es recullen seqüències que ja apareixen en la normativa precedent. Aquests són, a mode de síntesi, alguns dels preceptes més rellevants que hi apareixen:

- La intermediació constitueix una eina per a millorar les oportunitats de col·locació de les persones aturades, i per tant, una mesura que contribueix a l'objectiu de la reducció de la desocupació.
- Donat els elevats índexs de desocupació, resulta "ineludible" iniciar una apertura a fórmules de col·laboració pública amb l'iniciativa privada amb els agents que intervenen en la intermediació.
- La participació privada serà controlada pels serveis públics, de mode que no es substituïska la iniciativa pública per la privada.
- La intermediació al mercat de treball és una activitat de caràcter públic, independentment de quins agents la realitzen.
- La informació sobre les agències autoritzades, queda a l'abast de la ciutadania i els Serveis Públics d'Ocupació, de forma telemàtica, com a mesura de difusió del servei d'intermediació i també de transparència.
- Sols podran ser financades amb fons públics les Agències de Col·locació que celebren un conveni de col·laboració amb els Serveis Públics d'Ocupació, i que per tant, actuen com a entitats col·laboradores.
- Les entitats col·laboradores a més de les obligacions genèriques, han de respectar unes obligacions específiques, com ara el subministrament periòdic d'informació, la comunicació dels incompliments de les persones treballadores (i específicament, aquelles perceptores de prestacions), fixar un percentatge mínim d'activitat a realitzar amb fons no públics, evitant així que sols desenvolupen activitats finançades amb fons públics.
- Dins de les obligacions generals a totes les Agències de Col·locació, destaca la gratuïtat per la prestació dels seus serveis i el respecte als principis d'igualtat, no discriminació i intimitat i dignitat en el tractament de les dades personals.

- Les Agències de Col·locació hauran d'establir programes específics de col·locació per a persones aturades que pertanyen a col·lectius prioritaris.
- Les Agències de Col·locació queden subjectes al control i inspecció que realitzen els Serveis Públics d'Ocupació i d'altra banda, han de disposar de sistemes informàtics compatibles amb el sistema d'informació dels serveis públics d'ocupació, i a més, subministrar informació de forma periòdica.
- Hauran de presentar una memòria anual d'activitats, incloent-hi informació sobre els indicadors d'eficàcia.
- Es contempla la utilització exclusiva per part de les administracions públiques del servei d'intermediació per a la selecció de personal temporal al servei de les mateixes.

Capítol I (articles 1-3)

Al *Capítol I* s'estableixen les disposicions generals:

A l'article 1 s'emmarca l'*objecte* fonamental del RD 1796/2010, que és la "regulació del règim d'autorització i l'activitat de les Agències de Col·locació que realitzen activitats d'intermediació".

A l'article 2 es recull la definició de les Agències de Col·locació com a entitats que "realitzen activitats d'intermediació laboral amb al finalitat de proporcionar a les persones treballadores una ocupació adequada a les seues característiques i facilitar als ocupadors les persones treballadores més apropiades als seus requeriments i necessitats".

Per a aconseguir aquests objectius, les Agències de Col·locació, podran:

- Valorar els perfils, aptituds, coneixements i qualificacions professionals de les persones treballadores.
- Valorar els requeriments i característiques dels llocs de treball ofertats pels ocupadors.
- Realitzar actuacions en matèria de cerca d'ocupació, com ara la orientació i informació professionals.
- Realitzar processos de selecció de personal.

Aquestes entitats, podran assolir diverses fòrmules jurídiques, de mode que a la normativa es diferencien: les agències públiques, de les privades; les que tenen ànim de lucre, de les que no en tenen; les que actuen de forma autònoma (però, amb coordinació

amb els Serveis Públics d'Ocupació), de les que actuen com a entitats col·laboradores (amb coordinació i col·laboració amb els Serveis Públics d'Ocupació).

D'altra banda, es recull que les Empreses de Recol·locació són Agències de Col·locació especialitzades en la recol·locació de persones excedents, derivades de processos de reestructuració empresarial²⁴.

A l'article 3 s'estableix l'obligació per a totes les Agències de Col·locació d'obtenir la preceptiva autorització del corresponent servei públic d'ocupació que, segons l'àmbit territorial (estatal o autonòmic) on s'estableixca l'Agència de Col·locació, s'adreçarà al Servei Públic d'Ocupació Estatal (en adelante SEPE), si la seua actuació s'extén dins de l'àmbit estatal, o bé, al servei d'ocupació autonòmic si actua dins dels límits d'una Comunitat Autònoma.

En el cas de les agències que actuen únicament en internet, o "entitats que casen ofertes i demandes d'ocupació utilitzant exclusivament mitjans electrònics", l'autorització anirà adreçada necessàriament al SEPE. Cal esmentar com per primera vegada la normativa fa menció a la possibilitat de funcionament de les Agències de Col·locació, emprant exclusivament mitjans electrònics o telemàtics.

Capítol II (articles 4-8)

Al *Capítol II*, s'estableix el règim de funcionament i desenvolupament de l'activitat de les Agències de Col·locació:

L'article 5 estableix una sèrie d'obligacions comunes a totes les Agències de Col·locació. A continuació, s'enumeren de forma resumida:

- Obtindre la preceptiva autorització per part dels Serveis Públics d'Ocupació.
- Sol·licitar autorització per ampliar el marc territorial d'intervenció.
- Garantir la gratuïtat dels serveis prestats als treballadors.
- Garantir en la seua activitat, els principis d'igualtat y no discriminació en l'accés a l'ocupació.
- Garantir el respecte a la intimitat i dignitat de les persones treballadores en el tractament de les seues dades, segons la normativa de protecció de dades.
- No subcontractar amb tercers la realització de l'activitat objecte de l'autorització concedida.

²⁴ Cal esmentar que en virtut de la modificació de l'article 51 de l'Estatut dels Treballadors generada per la Llei 3/2012, les Empreses de Recol·locació també tenen reconegudes competències en matèria de formació, i no sols d'orientació, cerca activa d'ocupació i atenció personalitzada del treballador acomiadat.

- Elaborar i executar plans específics per a la col·locació de persones aturades que pertanyen a col·lectius amb especials dificultats per a integrar-se al mercat de treball com ara els joves, les dones, els aturats de llarga durada majors de 45 anys, discapacitats i immigrants.
- Respectar la normativa en matèria laboral i de seguretat social.
- Respectar les normes d'accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.
- Vetlar per la correcta relació entre les característiques dels llocs de treball ofertats i el perfil acadèmic i/o professional requerit.
- Estar subjectes al control i inspecció per part dels Serveis Públics d'Ocupació, entre altres òrgans de control.
- Fer constar en el desenvolupament de les activitats com a Agència de Col·locació la condició d'autoritzada mitjançant el número d'autorització.
- Disposar de sistemes informàtics compatibles amb el sistema d'informació dels Serveis Públics d'Ocupació.
- Presentar la memòria anual d'activitat amb els indicadors d'eficàcia, i demés informació requerida.
- Portar una comptabilitat separada per a tots els ingressos i despeses, segons la normativa establerta en la matèria.

A l'article 6 s'estableix la obligació per part de les Agències de Col·locació d'emprar el *Sistema de Información de los Servicios Públicos de Empleo (SISPE)*, per a la seua comunicació amb el servei públic d'ocupació. Es tracta d'un espai virtual comú d'interacció telemàtica entre ambdues entitats, on les Agències de Col·locació hauran de lliurar puntualment la documentació requerida.

L'article 7, imposa control i seguiment de l'activitat de les Agències de Col·locació per part dels serveis d'ocupació i d'altres organismes del *Sistema Nacional de Empleo*.

Capítol III (articles 9-15)

El *Capítol III* recull els procediments de concessió, ampliació de l'àmbit d'actuació i extinció de l'autorització de l'exercici de l'activitat de les Agències de Col·locació.

A l'article 9, es determinen les dades bàsiques²⁵ que han d'incorporar les sol·licituds

²⁵ Les dades són: identificació de l'entitat sol·licitant, denominació social, domicili social, Número d'Identificació Fiscal i Codi de Cotització a la Seguretat Social i per últim, ubicació dels centres de treball (excepte si es tracta d'agències exclusivament on-line).

de les entitats aspirants, així com la possibilitat de presentació d'aquest tràmit en format electrònic (a més del format físic ordinari que s'estableix la Llei 30/1992).

Taula 4. La diversitat de formes jurídiques que poden adoptar les Agències de Col·locació.

CRITERIS DIFERENCIADORS	CARACTERÍSTIQUES QUE PODEN ADOPTAR LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ	
CARÀCTER DE L'AGÈNCIA ²⁶	Pública	Privada
PARTICIPACIÓ DELS BENEFICIS	Sense ànim de lucre	Amb ànim de lucre
RELACIÓ AMB ELS SERVEIS PÚBLICS D'OcupACIÓ	Com a entitat col·laboradora (prèvia subscripció d'un conveni de col·laboració)	Com a entitat autoritzada (amb autonomia respecte dels Serveis Públics d'Ocupació)
	Coordinació i col·laboració	Coordinació
AMBIT TERRITORIAL D'INTERVENCIÓ	Estat (sol·licitud adreçada al Servei Públic d'ocupació Estatal - SEPE)	Comunitat autònoma (sol·licitud adreçada al servei autonòmic d'ocupació)
UBICACIÓ	Emplaçament en instal·lacions físiques	Emplaçament virtual a Internet (utilització exclusiva de mitjans telemàtics)
ALTRES FIGURES	-Empresa de Recol·locació: gestió de treballadors excedents de reestructuracions empresarials)	
	- Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació (ambdúes alhora)	
	-Entitats col·laboradores especialitzades ²⁷	
	-ETT que actúen com a agències de col·locació (Llei 3/2012)	

Elaboració pròpia a partir de la Llei 56/2003 i el RD 1796/2010

A més, es recullen unes dades addicionals que s'hauran d'adjuntar, concretament:

- La *memòria o projecte tècnic* i de gestió per a l'àmbit territorial d'actuació, on s'indique:
 - a) Les activitats a desenvolupar i si s'actuarà com a Empresa de Recol·locació.
 - b) Emplaçament físic i descripció dels centres on s'exercirà l'activitat d'intermediació.

²⁶ No obstant això, l'article 3.1 estableix la condició de "servei públic" de la intermediació laboral, i com a tal, tota Agència de Col·locació, independentment de la seua naturalesa, haurà d'obtenir la preceptiva autorització del servei públic d'ocupació corresponent.

²⁷ Tot i que el RD 1796/2010 no es refereix a les "entitats col·laboradores especialitzades", cal esmentar que l'article 22.2 de la Llei 56/2003, d'Ocupació, estableix que per als supòsits de col·lectius amb especials dificultats d'inserció laboral, els Serveis Públics d'Ocupació podran comptar amb "entitats col·laboradores especialitzades" per tal de garantir el procés de selecció i de casació entre oferta i demanda d'ocupació d'aquests col·lectius.

- c) Dotació de personal prevista.
 - d) Descripció dels equips informàtics compatibles amb el sistema SISPE.
 - e) Informació que permeti l'avaluació al voltant de la solvència tècnica suficient per a exercir l'activitat, de l'existència d'instal·lacions adequades (amples, equipades i amb un règim de titularitat adient) i de l'experiència previa en gestió de programes d'ocupació i de recursos humans.
- La *declaració responsable* on l'entitat aspirant faci constar si es troba al corrent de les obligacions fiscals i front a la Seguretat Social, si es troba ben constituïda i enregistrada al registre corresponent i per últim, si no es troba en cap situació que impossibiliti la contractació amb l'Administració Pública (segons la Llei 30/2007, de Contractes amb el Sector Públic).

A l'article 11, s'estableix un termini màxim de resolució de concessió o denegació de tres mesos, entenent-se denegada per silenci administratiu.

A l'article 12, es determina una vigència inicial de l'autorització per a exercir l'activitat com a Agències de Col·locació de 5 anys, prorrogables automàticament i de forma indefinida, en cas de compliment de totes les condicions previstes en la normativa.

A l'article 14, es preveuen els supòsits d'extinció de l'autorització i responsabilitats legals, si concórren alguns dels següents motius: incompliment de qualsevol de les obligacions legalment establertes, per la falsetat o inexactitud de les dades essencials presentades, per renúncia o tancament dels centres de treball.

Capítol IV (articles 16-20)

Al *Capítol IV* es recull el marc legal específic de les Agències de Col·locació que actuen com a entitats col·laboradores dels Serveis Públics d'Ocupació.

A l'article 16, s'estableix la condició de subvencionables les Agències de Col·locació que actuen com a entitats col·laboradores, prèvia subscripció del preceptiu conveni de col·laboració amb el servei públic d'ocupació corresponent. En el cas d'autonomies que no hagen assolit la competència d'intermediació laboral, el conveni se celebrarà directament amb el SEPE.

A continuació, l'article 17 assenyala les obligacions d'aquestes Agències de Col·locació, les quals s'hauran de sotmetre a allò disposat al conveni i específicament a:

- a. Subministrar la informació requerida i especialment al voltant de les persones ateses, les ofertes de treball i els perfils que els corresponen.

- b. Comunicar les incidències que es produeixquen al voltant de les obligacions dels treballadors i els sol·licitants i beneficiaris de prestacions per desocupació.
- c. Garantir la gratuïtat dels serveis tant a ocupadors com a treballadors.
- d. Estableix l'obligació de realització de l'activitat amb fons propis (aliens a les subvencions públiques), d'almenys un 10% si les Agències de Col·locació no tenen finalitat lucrativa, i d'un 40% si es tracta d'entitats amb ànim de lucre.

L'article 18 fixa l'objecte i contingut dels convenis de col·laboració, els quals tindran com a finalitat essencial fixar les activitats a desenvolupar per part de les Agències de Col·locació col·laboradores. Particularment, s'estableix que als convenis es farà constància de l'àmbit territorial d'aplicació, de la durada del conveni (d'un o dos anys), de la forma de finançament i la vinculació a uns resultats concrets, dels recursos humans i materials prevists, dels col·lectius destinataris de les accions d'intermediació, dels procediments de seguiment i avaluació, dels indicadors d'eficàcia i dels mecanismes de comunicació.

A l'article 20 s'estableix l'obligació per part de les Agències de Col·locació de facilitar la informació necessària per tal que els Serveis Públics d'Ocupació puguin realitzar tasques de seguiment i avaluació de les accions convingudes. I aquesta intervenció tindrà majors implicacions si es tracta d'entitats col·laboradores, les quals seran fiscalitzades i controlades pel que fa als límits pressupostaris establerts per l'article 17.f), sent aquesta una causa d'extinció del conveni.

Per últim, cal destacar com la disposició addicional primera estableix una sèrie de criteris d'eficàcia, avaluables cada dos anys, a seguir per les Agències de Col·locació, entre els quals es consideraran almenys:

- El nombre de persones ateses.
- El nombre de persones ateses, perceptores de prestació per desocupació.
- El nombre de persones ateses que pertanyen a col·lectius amb dificultats d'inserció.
- El nombre d'ofertes i llocs de treball captats arrel de l'activitat d'intermediació.
- El nombre de contractes de treball subscrits per les persones ateses.
- El nombre de contractes de treball indefinits subscrits per les persones ateses.
- Altres indicadors corresponents a la resta de serveis oferits per l'agència.

3.2.4. La normativa reguladora en matèria d'agències de col·locació posterior al Reial Decret 1796/2010, pel qual es regulen les Agències de Col·locació.

Amb posterioritat a l'entrada en vigor del Reial Decret 1796/2010, s'han publicat dues normes que han propiciat canvis notables en el marc jurídic de les Agències de Col·locació. Aquestes disposicions han sorgit en un context en el qual, els problemes d'atur i de baixa demanda de força de treball, han conduït als governs a prendre mesures sota màxima pressió, i per tant, no sempre ben orientades.

RD-Llei 3/2011, de mesures urgents per a la millora de l'ocupabilitat i la reforma de les polítiques actives d'ocupació.

L'última reforma laboral del govern del PSOE (de J. L. Rodríguez Zapatero) es va aprovar mitjançant el RD-Llei 3/2011, el qual va sorgir des del reconeixement del fracàs de les polítiques actives d'ocupació i amb la ferma intenció d'adaptarles a les característiques del mercat laboral de cada territori.

Així doncs, aquesta normativa recull una sèrie d'orientacions i d'objectius a millorar pel que fa a les polítiques actives d'ocupació:

- a. Augmentar l'eficàcia en la millora de l'ocupabilitat i les possibilitats d'inserció de col·lectius segmentats del mercat de treball: joves (amb especial atenció als qui tenen dèficits formatius), als majors de 45 anys, persones amb diversitat funcional, aturats de llarga durada, amb especial atenció a les dones, als aturats de la construcció i a les persones en situació d'exclusió social. En aquest sentit, cal destacar que aquesta norma introdueix el concepte d'atenció personalitzada mitjançant un "itinerari individualitzat i personalitzat d'ocupació".
- b. Respondre millor a les necessitats de les empreses per a cobrir les seues ofertes de treball.
- c. Situar als Serveis Públics d'Ocupació entre els millors instruments per a la gestió del capital humà en el nou model econòmic més equilibrat i productiu. Aquest enfortiment dels Serveis Públics d'Ocupació, segons la norma, contribuirà a "millorar la planificació, gestió i avaluació de les polítiques actives d'ocupació".

Es tracta doncs de mesures estretament relacionades amb l'activitat de les Agències de Col·locació i els Serveis Públics d'Ocupació, en la seua vessant d'intermediadors i orientadors. També fa esment de la necessitat d'enfortir els Serveis Públics d'Ocupació per a que "donen respostes eficaces i eficients a les necessitats de les empreses per a cobrir les seues ofertes d'ocupació". Al rerefons d'aquesta seqüència se situa de forma subjacent i

implícita la crítica tradicional al funcionament i als pobres resultats quant a intermediació i col·locació d'aquests. A més, també es fa referència a la necessitat d'una major proximitat i contacte amb les persones aturades i d'un esforç per tal de "conèixer millor les seues necessitats per a millorar la seua ocupabilitat".

En altres seqüències es fa esment als suposats efectes de les polítiques d'ocupació al "contribuir a anar conformant el model econòmic i productiu més adient a les necessitats de la societat", la qual cosa no deixa d'ésser una mera expressió d'un desig més que d'una conseqüència esperada arrel d'aquest Reial Decret-Llei; i això queda més palès, si atenem al que recull el preàmbul, quan assenyala que les mesures hauran d'ajudar a les persones aturades de mode que se'ls procure una "atenció més personal i més professional" al torn que, les polítiques laborals comencen a "preparar a aquestes persones per a un escenari distint a l'actual degut a l'eclosió de nous sectors d'activitat productiva o l'exigència d'una major qualificació professional".

Com a principals aportacions en matèria de col·locació i intermediació, regulades a l'articulat del RD-Llei 3/2011, cal assenyalar-ne les diverses modificacions que contempla per a la Llei 56/2003, d'Ocupació, de les quals cal assenyalar, a continuació, les més destacades:

A l'article 1, es recull l'ampliació del ventall d'objectius de la política d'ocupació, recollits a l'article 2. h) de la Llei 56/2003, on se situa com a objectiu fonamental: "Proporcionar serveis individualitzats a la població activa dirigits a facilitar la seua incorporació, permanència i progrés en el mercat de treball, així com a les empreses per a contribuir a la millora de la seua competitivitat". Cal destacar com aquest objectiu d'atenció individualitzada, s'adreça tant a la població activa (i no sols a la aturada) com a les empreses.

El capítol II del Reial Decret-Llei, 3/2011, està dedicat a l'enfortiment dels Serveis Públics d'Ocupació, i a l'article 4, recull l'ampliació de les finalitats del Sistema Nacional de Empleo, contemplades a l'article 6. h) de la Llei 56/2003, amb la següent redacció: "Enfortir els Serveis Públics d'Ocupació i afavorir la col·laboració públicoprivada en la intermediació laboral i el desenvolupament de les polítiques actives d'ocupació".

Al seu torn, cal destacar com a l'article 5, s'estableix la modificació de l'article 13 de la Llei 53/2003, que regula les competències del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE), i resulta particularment novedós el que queda recollit al nou article 13.h).3. que disposa la reserva de competència del SEPE per a gestionar "mesures d'intermediació i polítiques actives d'ocupació, l'objectiu de les quals siga la integració laboral de treballadors

immigrants, realitzades als seus païssos d'orige, facilitant l'ordenació dels fluxes migratoris". Amb aquest precepte s'incorpora la plataforma que servirà per estimular el retorn i establiment als seus païssos d'orige, de cotitzants estrangers.

D'altra banda, l'article 6, modifica l'article 17.2 de la Llei 56/2003, deixant-la en els següents termes: "Els Serveis Públics d'Ocupació de les comunitats autònomes dissenyaran i establiran, en l'exercici de les seues competències, les mesures necessàries per a determinar les actuacions de les entitats que col·laboren amb ells en l'execució i desenvolupament de les polítiques actives d'ocupació i la gestió de la intermediació laboral". Per tant, amb aquest article, s'atorga als Serveis Públics d'Ocupació autonòmics la competència respecte del diseny i de la determinació de les actuacions d'intermediació a desenvolupar per part de les entitats col·laboradores. Tot i que aquesta disposició, a la praxi encara no s'ha desenvolupat suficientment entre els Serveis Públics d'Ocupació i les entitats col·laboradores, especialment pel que fa a les pròpies Agències de Col·locació.

Mitjançant l'article 10, es modifica l'article 23.1 de la Llei 56/2003, destacant-ne dues aportacions significatives:

- La modificació de la definició del concepte de *polítiques actives d'ocupació*, expressat ara com al "conjunt d'accions i mesures d'orientació, ocupació i formació dirigides a millorar les possibilitats d'accés a l'ocupació, per compte d'altri o propi, de les persones aturades, al manteniment de l'ocupació i a la promoció professional de les persones ocupades i al foment de l'esperit empresarial i de l'economia social".
- La obligació en el desenvolupament de les polítiques actives d'ocupació, de forma coordinada entre els agents de formació professional per a l'ocupació i intermediació laboral, considerant les necessitats dels demandants d'ocupació i també els requeriments dels mercats de treball respectius, amb la finalitat d'afavorir la col·locació dels demandants d'ocupació.

Llei 3/2012, de 6 de juliol, de mesures urgents per a la reforma del mercat de treball

Per a acabar aquest repàs normatiu, cal esmentar les últimes modificacions incorporades al *corpus* normatiu en matèria d'Agències de Col·locació, amb l'aprovació de la Llei 3/2012, les quals han estat orientades específicament a la potenciació de l'acció de les Empreses de Treball Temporal, introduint en tres normes diferents (l'Estatut dels Treballadors, la Llei d'Ocupació i la pròpia Llei que regula les Empreses de Treball Temporal), les següents modificacions legislatives:

- A l'apartat 3 de l'article 16 de l'Estatut dels Treballadors (RD-Legislatiu 1/1995), ampliant així el ventall de possibilitats d'intervenció de les ETT, que podran actuar a partir d'aleshores com a Agències de Col·locació.
- A l'article 1 de la Llei 14/1994, que regula les Empreses de Treball Temporal, on també se les faculta a actuar com a Agències de Col·locació, obligant-les a informar adequadament, tant a treballadors com a ocupadors (o empreses client), de si l'actuació de l'ETT és en qualitat o no d'Agència de Col·locació.
- A la disposició addicional segona de la Llei 56/2003, on també es contempla l'opció de les ETT de participar com a Agències de Col·locació sempre que se sotmeten a la normativa aplicable i garanteixquen als treballadors la prestació gratuïta dels seus serveis.

D'altra banda, la Llei 3/2012 també disposa la modificació de l'article 51 de l'Estatut dels Treballadors, on es regula l'acomiadament col·lectiu. Pel que fa a les Empreses de Recol·locació estableix que seran les encarregades de gestionar els programes de recol·locació als treballadors acomiadats provinguts d'empreses que realitzen acomiadaments col·lectius. Aquests programes tindran una durada mínima de sis mesos, i deuran incloure accions formatives i d'orientació professional, d'atenció personalitzada i de cerca activa d'ocupació. No obstant això, l'empresa inserta en un procediment concursal no quedarà obligada a la realització d'aquest programa de recol·locació.

Reial Decret-Llei 4/2013, de 22 de febrer, de mesures de recolzament a l'emprenedor i d'estímul del creixement i de la creació d'ocupació.

Per la seua part, el RD-Llei 4/2013²⁸ incideix en l'anomenada *Estratègia de Emprendimiento y Empleo Joven*, al si de la qual s'impulsa la dinamització dels mecanismes d'intermediació i col·locació laboral. En aquest sentit, cal destacar com se sosté que "l'Estratègia pretén servir de llist de participació a totes les institucions públiques i privades, a les empreses i a tot tipus d'organitzacions que vullguen col·laborar en assolir els seus objectius", de forma que aquesta Estratègia es concep com un "instrument obert al qual podran sumar-se tots aquells que vullguen contribuir amb les seues pròpies iniciatives a fer front al repte de la desocupació juvenil".

Al seu Capítol IV, i concretament a l'article 16, s'estableix la *Base de dades comuna d'ofertes i demandes d'ocupació i oportunitats de formació*, com a mecanisme orientat a la millora del

fluxe de la informació laboral dins del model vigent d'intermediació, "l'eficàcia del qual fa necessari eliminar qualsevol entrebanc que obstaculitze la ràpida cobertura de llocs de treball disponibles permetent que qualsevol persona tinga coneixement de les ofertes d'ocupació". En aquesta seqüència, s'apunta clarament a l'absència d'un adequat fluxe d'informació laboral, com a entrebanc que pot arribar a impedir la cobertura de llocs de treball. I és per això que aquesta norma destaca amb èmfasi la necessitat que "els Serveis Públics d'Ocupació enregistren totes les ofertes i demandes d'ocupació en la base de dades del Sistema de Información de los Servicios Públicos de Empleo" (SISPE), garantint-se d'aquesta manera "la difusió d'aquesta informació a tots els ciutadans, empreses i administracions públiques, com a garantia de transparència i unitat de mercat".

D'altra banda, l'article 15, de *Formalització conjunta d'acords marc per a la contractació de serveis que faciliten la intermeiació laboral*, en sintonia amb el RD-Llei 4/2013, introdueix una modificació en la *Llei de Contractes del Sector Públic*, que permetrà als Serveis Públics d'Ocupació, estatal i autonòmics, la *celebració de contractes o acords marc* "amb la finalitat de fixar les condicions a les que hauran d'ajustar-se els contractes de serveis que es consideren oportuns per a facilitar als Serveis Públics d'Ocupació la intermediació laboral". La qual cosa, suposa privatitzar en bona mesura l'activitat d'intermediació dels Serveis Públics d'Ocupació, amb la concreta, però difusa, limitació que "el recurs a aquests instruments no s'efectue de forma abusiva o de mode que la competència es veja obstaculitzada, restringida o falsejada".

Resolució de 13 d'agost de 2013 de la Dirección General del Servicio Público de Empleo Estatal per la qual s'anuncia licitació d'un Acord Marc per a la selecció d'Agències de Col·locació per a la col·laboració amb els Serveis Públics d'Ocupació en la inserció en el mercat de treball de persones desocupades.

Mitjançant aquest *Anunci de licitació pública i adjudicació*, el Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, obri un procediment de licitació d'àmbit estatal²⁹ per a la selecció d'empreses i entitats que actúen com a Agències de Col·locació acreditades, que vullguen col·laborar amb els Serveis Públics d'Ocupació en tasques d'inserció laboral de persones en atur inscrites en aquests. Per a la materialització d'aquesta col·laboració, es fixa una *quantitat total subvencionable de 200.000.000 €* (Clàusula 6).

²⁸ Mitjançant la introducció de la nova Disposició Addicional Trigèsima Segona, a la Llei de Contractes del Sector Públic.

²⁹ No totes les autonomies s'acullen. Si s'acull el País Valencià.

Aquesta resolució suposa *de facto* una col·laboració públicoprivada, a partir de la qual els Serveis Públics d'Ocupació deleguen mitjançant un contracte públic, l'exercici parcial de les tasques d'intermediació laboral en favor d'entitats privades de col·locació. Amb la finalitat, segons el Consell de Ministres de 2 d'agost de 2013, de "complementar la intermediació dels Serveis Públics d'Ocupació".

Així doncs, el 5 d'agost de 2013, es va aprovar l'anomenat, *Plec de clàusules administratives (PA 17/13) particulars i condicions tècniques per a la celebració, per procediment obert, d'un acord marc amb Agències de Col·locació per a la col·laboració amb els Serveis Públics d'Ocupació en la inserció en el mercat laboral de persones desocupades*, que fixa la regulació de tot el procediment de selecció i els criteris d'adjudicació dels contractes, així com les obligacions de les entitats contractants. Entre altres consideracions a aquest *Plec de clàusules*, cal destacar-ne algunes com ara:

- Que els serveis objecte de l'acord consisteixen en la inserció laboral de les persones aturades "que siguin designades pels Serveis Públics d'Ocupació".
- Que els serveis d'inserció tindran la naturalesa d'*integrals*, es a dir, "comprendran qualsevol de les actuacions d'orientació, formació, intermediació, ajuda en la cerca d'ocupació, captació d'ofertes de treball, promoció de candidats o altres, que siguin necessàries per a assolir l'objectiu de la inserció efectiva del desocupat".
- Es considerarà que una *persona desocupada ha estat insertada en el mercat de treball* quan "gràcies al servei integral prestat per l'agència adjudicatària, s'haja formalitzat un contracte de treball, i que s'haja mantingut en aquesta relació laboral... per un termini equivalent d'almenys sis mesos a temps complet en un període de huit mesos".
- Es contempen les següents quantitats a abonar per part dels Serveis Públics d'Ocupació:
 - Per persones l'inserció de les quals siga encomanada pels Serveis Públics d'Ocupació (màxim 400€ per persona).
 - Incentiu fins a 1.000€ per *l'encomanament de la inserció* de persones amb especial dificultat d'inserció, condició de persona amb diversitat funcional (discapacitat) o persona amb risc d'exclusió.
 - Incentiu pel manteniment en l'ocupació de la persona col·locada, d'altres sis mesos addicionals.

- Incentiu per la comunicació d'irregularitats comeses per part de les persones ateses (insertades o no), arrel de les qual se'ls haja imposat una sanció als aturats (incentiu d'un 15% de la sanció).

A la Clàusula 7, es contemplen els preus màxims de licitació –segons les despeses que s'hagen pogut generar en cada cas– segons l'edat de l'aturat i la durada del contracte que se'n derive de la col·locació, oscil·lant des dels 300€ fins als 3.000€.

Taula 5. Preus màxims a percebre per part de les Agències de Col·locació, per persona insertada, segons l'edat i la durada del contracte.

EDAT DE L'ATURAT	PREUS MÀXIMS EN EUROS (AMB IVA) SEGONS EL TEMPS EN SITUACIÓ D'ATUR			
	Entre 3-6 mesos	Entre 6 mesos i 1 any	Entre 1 i 2 anys	Més de 2 anys
25 i menys	300€	575€	1.100€	1.850€
26 a 29	300€	575€	1.100€	1.850€
30 a 44	300€	625€	1.250€	2.300€
45 a 54	350€	725€	1.850€	3.000€
55 o més	600€	1.275€	3.000€	3.000€

Font: Elaboració pròpia a partir del Plec de Clàusules de 5 d'agost de 2013

Cal esmentar la detecció d'una incoherència derivada d'aquesta taula d'honoraris, ja que pot arribar a donar-se el cas que no resulte igual de rendible per a les Agències de Col·locació, la celebració d'un contracte de dos anys de durada en aturats de més de 55 anys, ja que l'incentiu a percebre és igual que per als contractes d'un any de durada (3.000€).

D'altra banda, a la Clàusula 24, es contempla la possibilitat de subcontractació i cessió a entitats terceres, de la realització parcial de la prestació.

Resolució de 5 de novembre de 2013, de la Secretària General Tècnica, per la qual es publica el Conveni de Col·laboració amb la Comunitat Valenciana, per a la celebració d'un acord marc amb Agències de Col·locació per a la col·laboració amb els Serveis Públics en la inserció laboral de persones desocupades.

Amb aquest conveni, publicat recentment al BOE de 25 de novembre de 2013, s'acorda³⁰ i harmonitza l'extensió a l'àmbit del País Valencià de la cobertura de l'acord marc

³⁰ La Directora General del Servei Públic d'Ocupació Estatal del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, *Na Reyes Zatarain del Valle* i el Conseller d'Economia, Indústria, Turisme i Ocupació de la Generalitat Valenciana, *En Máximo Buch Torralva*.

amb Agències de Col·locació per a la col·laboració amb els Serveis Públics en la inserció laboral de persones desocupades.

Segons l'apartat sèptim d'aquesta *Resolució* "és voluntat de les parts afavorir el desenvolupament de la col·laboració públicoprivada en l'àmbit de la intermediació laboral de les persones desocupades, així com assegurar la unitat del mercat laboral i la lliure circulació de treballadors, i que per a això, *consideren que és convenient* acordar unes condicions mínimes homogènies de naturalesa econòmica, tècnica i funcional a les quals hagen d'ajustar-se els convenis i contractes que s'estableixquen amb Agències de Col·locació per a la realització de serveis d'inserció de persones aturades".

Cal esmentar en aquesta línia, que segons declaracions davant el Senat de la *Secretària d'Estat d'Ocupació, Engracia Hidalgo*, realitzades el 25 de novembre de 2013, s'ha incrementat la dotació per a finançar les Agències de Col·locació per a que ajuden als Serveis Públics d'Ocupació a assolir majors taxes d'inserció, i amb això, es "pretén que, en 2014, una vegada comence a aplicar-se l'Acord Marc tramitat enguany, *funcione en Espanya un model mixt* que ja es ve aplicant en altres països del nostre entorn".

3.3. L'impuls de mecanismes d'intermediació privada en detriment dels Serveis Públics d'Ocupació.

Tot i que el títol que encapçala aquest apartat pot semblar estar imbuït per un palès tarannà ideològic, tan sols recull la realitat de l'acció política i legislativa dels últims anys, la qual ha relegat als Serveis Públics d'Ocupació a una posició d'inoperància i d'ineficàcia pel que fa a la seua funció de col·locació laboral.

López, Sánchez i Sanchis (2010), identifiquen la necessitat de reforçar la dotació i l'especialització dels seus tècnics, com a principal causa de l'ineficiència i l'ineficàcia de l'activitat d'intermediació dels Serveis Públics d'Ocupació, i al seu torn, sostenen que l'obertura a la iniciativa privada ha comportat una agressió als Serveis Públics d'Ocupació, els quals haurien de ser els qui gestionaren un assumpte eminentment públic, com és la situació de les persones desocupades.

Per a comprendre millor com s'ha gestat aquest procés de debilitament dels Serveis Públics d'Ocupació, resulta força il·lustratiu analitzar l'actitud d'abandonament, de resignació i d'impassibilitat que es desprén de la literalitat dels propis preàmbuls i exposicions de motius d'algunes de les disposicions jurídiques que han abordat la regulació de les Agències de Col·locació. Sens dubte, l'eloqüència d'aquest cúmul de seqüències contribueix a entendre millor l'escenari socioeconòmic en el que s'impulsaven aquestes mesures, així com també, permet observar la pobresa de l'argumentari que va servir com a

pretext per reforçar aquests mecanismes d'intermediació i col·locació des de l'esfera privada, alhora que, es descuidaven i infradotaven els mecanismes públics de col·locació.

Així doncs, a continuació es recullen algunes d'aquestes seqüències on s'estigmatitzen els Serveis Públics d'Ocupació, però, paral·lelament, encara que costa més trobar-les, també es localitzen algunes febles mostres de reconeixement:

- RD-L18/1993: *"...tenint en compte que els Serveis Públics d'Ocupació no poden comprendre la totalitat de les cada vegada més complexes i diversificades ofertes d'ocupació, l'adequada resposta de la qual requereix la màxima especialització i proximitat a les fonts d'ocupació, es possibilita l'existència d'agències de col·locació sense fins lucratius i es permet l'activitat de les ETT"*. Però, front a aquesta incapacitat d'assolir més ofertes, sembla que no es va afavorir cap mecanisme públic decididament.
- Llei 35/2010: Es diu que una de les principals febleses del model de relacions laborals era la *"insuficient capacitat de col·locació dels Serveis Públics d'Ocupació"*, però, seguidament es reconeix el paper central dels Serveis Públics d'Ocupació, i s'indica que es prendran mesures *"per tal que no es produeixca la substitució de la iniciativa pública per la iniciativa privada a l'àmbit de la intermediació i la col·locació"*. També es fa constar la *"voluntat de seguir millorant i potenciant els Serveis Públics d'Ocupació"*, de forma que la iniciativa privada suppose tan sols un complement a l'activitat dels serveis públics.
- RD 1796/2010: L'estatut regulador de les Agències de Col·locació suposava una mesura per a *"respondre amb decisió a les profundes seqüeles que està deixant la crisi al nostre mercat laboral"*. La crisi econòmicofinancera i els alts índexs de desocupació, també servien d'aval per a sostindre que *"és ineludible iniciar una obertura a la col·laboració públicoprivada entre els agents que intervenen en la intermediació laboral"*. A més a més, s'introdueixen les agències privades de col·locació *"incloent a les que tenen ànim de lucre... el que suposa complementar l'activitat que ja desenvolupen els Serveis Públics d'Ocupació"*. Com a contrapartida, el govern mostra el seu reconeixement als serveis d'ocupació públics, dotant-los de 1.500 nous *"promotors d'ocupació"* per a reforçar l'atenció a la demanda i oferta d'ocupació en els propis Serveis Públics d'Ocupació. A més, es destacava que *"la intermediació en el mercat de treball es configura com un servei de caracter públic, amb independència dels agents que la realitzen"*. I al seu torn, es reafirmava la preservació de la centralitat i enfortiment dels Serveis Públics d'Ocupació, de forma que no es produïra la substitució de la iniciativa pública per la iniciativa privada en l'àmbit de la intermediació i la col·locació.
- RD-Llei 3/2011: Estableix com a finalitat l'enfortiment dels Serveis Públics

d'Ocupació, situant-los *"entre els millors instruments per a la gestió del capital humà en el nou model econòmic més equilibrat i productiu"*, per a que *"donen respostes eficaces i eficients a les necessitats de les empreses per a cobrir les seues ofertes d'ocupació"*. Es manifesta la necessitat d'una major proximitat amb les persones aturades per tal de *"conèixer millor les seues necessitats per a millorar la seua ocupabilitat"*, de mode que, se'ls procure una *"atenció més personal i més professional"*.

- Llei 3/2012: Reafirma la idea de la inoperància dels Serveis Públics d'Ocupació, quan manifesta que aquests *"s'han mostrat insuficients en la gestió de la col·locació, amb unes taxes de penetració molt escasses dins del total de les col·locacions"*, i paral·lelament, destaca la utilitat de les ETT qualificant-les com a un *"potent agent dinamitzador del mercat de treball"* que a partir d'aquest moment haurà d'exercir funcions com a agent de col·locació, donat que a Europa les ETT també són agències de col·locació i *"contribueixen a la creació de llocs de treball i a la inserció de treballadors al mercat de treball"*.

Les asseveracions referenciades han estat mantingudes reiteradament des de fa més de 18 anys per part dels màxims organismes i autoritats en matèria d'ocupació estatals i autonòmics, els mateixos que han deixat caure l'activitat d'intermediació i col·locació dels Serveis Públics d'Ocupació. Però, aquestes declaracions semblen encara més paradoxals si ens plantejem que, segons allò disposat al Conveni 88 OIT (ratificat i vigent des de maig de 1960), a Espanya fa més de 53 anys que es van assolir compromisos com ara que *"el servei d'ocupació haurà d'estar organitzat de mode que garanteixi l'eficàcia de la contractació i de la col·locació dels treballadors"* (art.6), o que s'han de prendre totes les mesures possibles per a estimular la *"utilització màxima voluntària"* del servei d'ocupació pels ocupadors i els treballadors (art.10), i de que es *"hauran de prendre totes les mesures necessàries per a aconseguir una cooperació eficaç entre el servei públic d'ocupació i les agències privades d'ocupació sense finalitat lucrativa"* (art.11), establint l'obligació als estats de mantenir i garantir un servei d'ocupació públic i gratuït, en col·laboració amb organismes tant públics com privats, per tal d'aconseguir la millor organització possible del mercat de treball

Front a la tradicional resignació i el reconeixement de la ineficàcia de la intermediació dels Serveis Públics d'Ocupació cal plantejar-se si el legislador ha impulsat mesures correctores o generat estratègies per tal de dotar els Serveis Públics d'Ocupació de l'eficàcia de la que mancaven.

Un funcionament adequat dels Serveis Públics d'Ocupació faria que els serveis d'intermediació col·laboradors, tant públics com privats, no tingueren tant de pes i sentit.

És més, la pròpia existència d'agents diferents als Serveis Públics d'Ocupació, evidència en certa manera un fracàs del model públic d'intermediació i col·locació, i més si tenim en consideració que la prestació de serveis dels Serveis Públics d'Ocupació, recollits al *catàleg de serveis a la ciutadania dels Serveis Públics d'Ocupació*, inclou tot un conjunt integral de serveis adreçats als tres tipus d'usuari³¹: les persones aturades, les ocupades i les empreses usuàries.

A l'article 19 *sexies*³² de la Llei 56/2003 d'Ocupació, s'estableix la prestació del servei de *l'itinerari Individual i Personalitzat d'Ocupació*, com a una obligació dels Serveis Públics d'Ocupació i com a un dret dels aturats. Seguidament, a l'article 19 *septies*, queda regulat l'esmentat *itinerari*, configurant-se com una eina adaptable a les necessitats de cada usuari, al qual se li aplicaran els serveis més adients del catàleg, segons el seu perfil de demandant d'ocupació. La iniciació d'aquest *Itinerari Individual i Personalitzat d'Ocupació*, requereix la firma prèvia de *l'Acord Personal d'Ocupació*, mitjançant el qual, l'usuari es compromet a participar activament en accions de millora de la cerca d'ocupació i de la seua ocupabilitat, i en el seu cas, de l'inici d'una activitat empresarial. Pel que fa al Servei Públic d'Ocupació, aquest es compromet a assignar i planificar les mesures i accions necessàries per a cada usuari.

4. LA VERTEBRACIÓ TERRITORIAL DE LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ AL PAÍS VALENCIÀ.

4.1. La distribució territorial de les Agències de Col·locació al País Valencià.

Segons la relació d'Agències de Col·locació autoritzades accessible a la base de dades del SERVEF³³, per al conjunt del País Valencià hi han un total de 123 agències, 37 a la província d'Alacant, 24 a la província de Castelló i 62 a la província de València (Figura 2). Per tant, la concentració d'aquestes entitats d'intermediació a la província de València és prou considerable amb el 50,4%, seguit de la província d'Alacant amb el 30,1%, i finalment per la província de Castelló que compta amb tan sols el 19,5% del volum de les Agències de Col·locació existents al conjunt del País Valencià.

³¹ Regulat a l'article 19. quater, del Títol I bis, de la Llei 56/2003 d'Ocupació (modificació recollida a l'art. 7 del RD-Llei 3/2011).

³² Incorporat mitjançant l'article 8 del RD-Llei 3/2011.

³³ Dades actualitzades a dia 19 de gener de 2014.

<http://www.ocupacio.gva.es:7017/portal/web/home/relacion-de-agencias-autorizadas>

Taula 6. Distribució provincial de les Agències de Col·locació al País Valencià en funció de la seua condició de lucratives o no lucratives (gener, 2014).

	TOTAL AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ	TOTAL AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ SENSE ÀNIM DE LUCRE		TOTAL AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ AMB ÀNIM DE LUCRE	
Província de València	62	42	67,7%	20	32,3%
Província de Castelló	24	19	79,2%	5	20,8%
Província d'Alacant	37	31	83,8%	6	16,2%
País Valencià	123	92	74,8%	31	25,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SERVEF

Si addicionalment s'observa la relació d'Agències de Col·locació del SEPE³⁴ autoritzades per a exercir l'activitat de col·locació en tot l'àmbit de l'Estat espanyol (Taula 7), caldrà afegir 31 Agències de Col·locació al comput de 123 que es desprén de les dades del SERVEF.

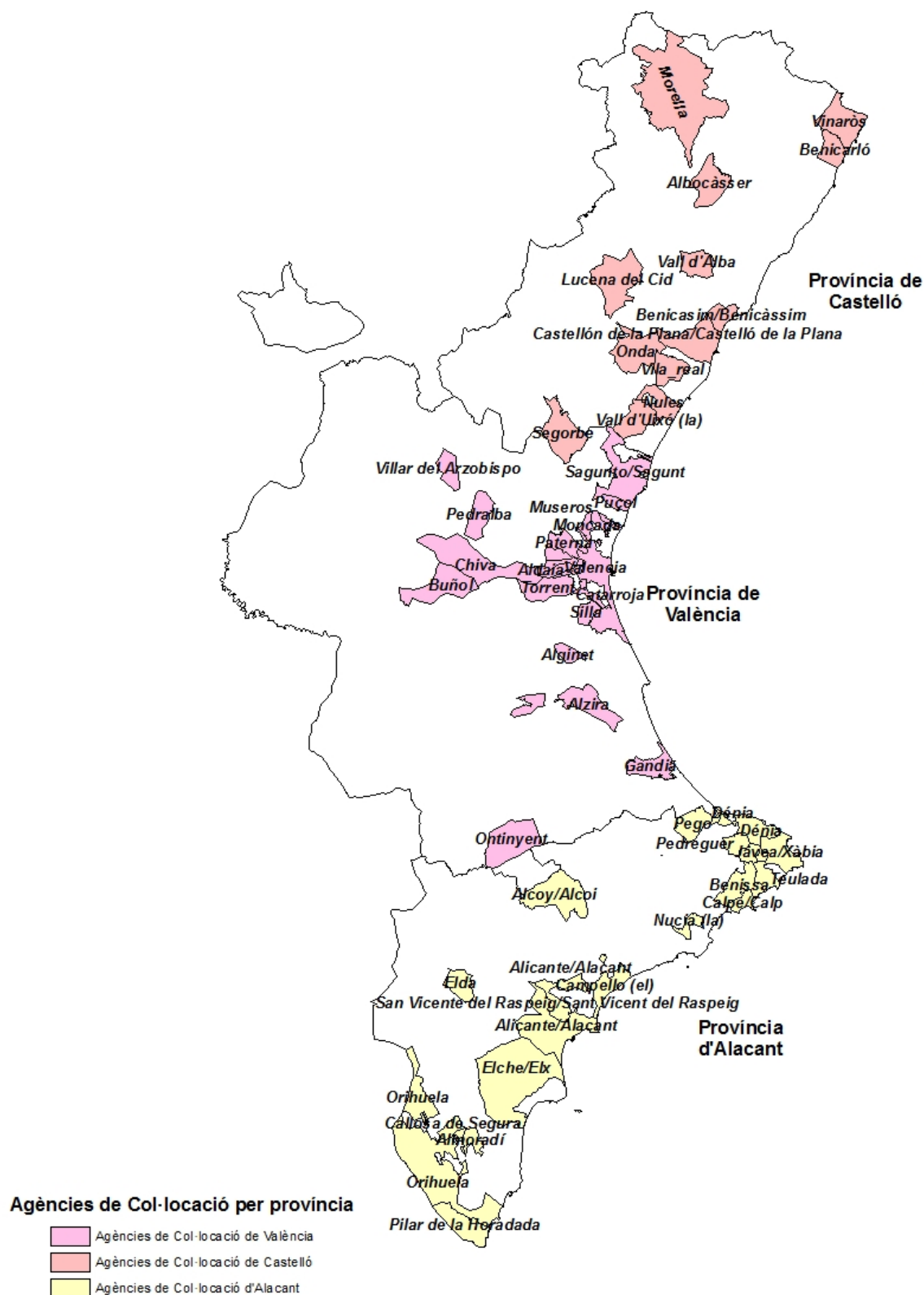
Taula 7. Relació d'Agències de Col·locació d'àmbit estatal autoritzades pel SEPE (gener, 2014).

Agències de Col·locació autoritzades pel Servei Públic d'ocupació Estatal (SEPE) per a intermediar a l'Estat espanyol	Província on radica el domicili social	Tipus d'Agència de Col·locació
FUNDACION DE LA FORMACION PROFESIONAL PARA EL EMPLEO	Sevilla	Agència de Col·locació
ACCION LABORAL	Valladolid	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
CEAR COMISION ESPAÑOLA DE AYUDA AL REFUGIADO	Madrid	Agència de Col·locació
MANAGEMENT, OUTPLACEMENT, ADMINISTRATION S.A.	Barcelona	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
FUNDACIÓN VÉRTICE EMPRENDE	Málaga	Agència de Col·locació
FUNDACIÓN SECRETARIADO GITANO	Madrid	Agència de Col·locació
FSC INSERTA	Madrid	Agència de Col·locació
CRUZ ROJA ESPAÑOLA	Madrid	Agència de Col·locació
ASOCIACIÓN ERA PARA LA INTEGRACIÓN	Madrid	Agència de Col·locació
MANPOWER TEAM ETT SAU	Barcelona	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
CRIT INTERIM ESPAÑA ETT, S.L.	Madrid	Agència de Col·locació
UNIQUE INTERIM ETT, S.A.U.	Madrid	Agència de Col·locació
INTEREMPLEO ETT S.L.	Murcia	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
IMAN TEMPORING EMPRESA DE TRABAJO TEMPORAL S.L.	Barcelona	Agència de Col·locació
SAN ROMÁN ESCUELA DE ESTUDIOS SUPERIORES, S.L.	Madrid	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
FORSEL GRUPO NORTE, S.A.EMPRESA DE TRABAJO TEMPORAL	Valladolid	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
CENTRO DE TRABAJO TEMPO ETT, S.L.U	Madrid	Agència de Col·locació
EUROFIRMS ETT, S.L.U	Girona	Agència de Col·locació
FLEXIPLAN .S.A.EMPRESA DE TRABAJO TEMPORAL	Madrid	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
RANDSTAD EMPLEO , ETT, S.A.	Madrid	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
EFFORT RRHH ETT, S.L.	Murcia	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
NORTEMPO ETT, S.L.	A Coruña	Agència de Col·locació
TEMPS MULTIWORK, S.L. ETT	Madrid	Agència de Col·locació
ADECCO TT SOCIEDAD ANÓNIMA EMPRESA DE TRABAJO TEMPORAL	Madrid	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
FASTER IBÉRICA ETT , S.A.	Madrid	Agència de Col·locació
FUNDACIÓN ADSIS	Madrid	Agència de Col·locació
COMPañIA ESPAÑOLA DE EMPLEO E INTEGRACION SOCIAL, S.L.	Madrid	Agència de Col·locació
ALIANZA CRISTIANA DE JÓVENES DE LA YMCA	Madrid	Agència de Col·locació
FEMXA FORMACIÓN, S.L.	Pontevedra	Agència de Col·locació
FUNDACIÓN LABORAL DE LA CONSTRUCCIÓN	Madrid	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació
LEE HECHT HARRISON, S.L.	Madrid	Agència de Col·locació i Empresa de Recol·locació

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SEPE

Les dades globals d'Agències de Col·locació al País Valencià en funció de la seua condició de lucratives o no lucratives, revelen una clara preponderància de les Agències amb finalitat no lucrativa (74,8%) respecte de les agències amb ànim de lucre (25,2%).

Figura 2. Mapa de distribució municipal de les Agències de Col·locació al País Valencià (gener, 2014)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SERVEF

³⁴ Entre aquestes Agències de Col·locació es troben les principals Empreses de Treball Temporal (les quals tenen més opcions d'acollir-se a l'Acord Marc del SEPE) que si bé tenen centres al País Valencià, encara no estan incorporats *de facto* en el llistat oficial del SERVEF.

Aquest major protagonisme de les Agències de Col·locació no lucratives s'amplia sensiblement en els casos de les províncies d'Alacant (83,8%) i Castelló (79,2%), en canvi experimenta un retrocés a la província de València (67,7%). En aquesta línia, a les dues primeres tan sols es troben 6 i 5 Agències de Col·locació lucratives, molt menys que les 20 que existeixen a la província de València.

Si atenem a la diversitat de formes jurídiques que poden adoptar les Agències de Col·locació al País Valencià (Taula 4, pàg. 43), veurem que estan totes les modalitats representades, excepte les que recorren exclusivament a mitjans telemàtics (tot i que infoempleo.es si ofereix cobertura als usuaris del País Valencià).

Així doncs, pel que fa a la modalitat d'Agències de Col·locació públiques (Taula 8), cal esmentar que es caracteritzen eminentment per la seua condició de no lucratives i per estar arrelades a la dimensió local del territori, tractant-se fonamentalment d'institucions vinculades als ajuntaments, comarques, mancomunitats i les diputacions (per tant, no existeix la figura de les Agències de Col·locació públiques d'àmbit autonòmic o estatal). Concretament, del total d'aquestes agències públiques, el 68,6% (35 Agències de Col·locació) estan adscrites als ajuntaments, i en la gran majoria de casos, al seu torn, a les Agències de Desenvolupament Local; tot i que no sempre ocorre així³⁵, especialment quan el municipi no disposa d'Agència de Desenvolupament Local (per exemple, en el cas de Pedralba). D'altra banda, hi ha un 21,3% d'Agències de Col·locació públiques que adopten fórmules de coordinació supralocals, en forma de consorcis o Mancomunitats³⁶, i el 9,6% restant correspon a agències dependents de la Diputació Provincial de Castelló.

Taula 8. Distribució provincial de les Agències de Col·locació públiques a escala local multinivell al País Valencià (gener, 2014).

AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ PÚBLIQUES				
	AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ PÚBLIQUES	AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ PÚBLIQUES MUNICIPALS (Ajuntament)	AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ PÚBLIQUES D'ÀMBIT SUPRAMUNICIPAL (Comarca, Mancomunitat i Consorcis)	AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ PÚBLIQUES D'ÀMBIT PROVINCIAL (DIPUTACIÓ)
Província de València	20	18	2	0
Província de Castelló	12	7	0	5
Província d'Alacant	19	10	9	0
País Valencià	51	35	11	5

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SERVEF

³⁵ En el cas de les Agències de Col·locació públiques locals analitzades, excepte en el cas de la ciutat d'Alacant, la denominació de les Agències de Col·locació no es vincula a les Agències de Desenvolupament Local. Malgrat que funcional i orgànicament si se solen trobar, fins i tot, a les mateixes dependències.

D'altra banda, pel que fa al conjunt d'*Agències de Col·locació no lucratives* (excloent d'aquesta anàlisi a les públiques adscrites a l'administració local) que existeixen al País Valencià (74,8% del total d'Agències de Col·locació), cal destacar que hi ha un total de 41 entitats, observant-se una major concentració a la província de València, amb 22 Agències de Col·locació, essent tan sols 19 les que s'ubiquen a la resta de províncies (Taula 9). A més, en aquesta tipologia d'Agències de Col·locació s'identifiquen quatre grups d'entitats diferenciades: les *universitats* (21,9%), les *associacions empresarials* (21,9%), els *sindicats* (4,9) i ostentant la major concentració d'agències, les *entitats del tercer sector* (51,3%).

Taula 9. Distribució provincial al País Valencià de les Agències de Col·locació no lucratives (gener, 2014).

AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ NO LUCRATIVES					
	AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ PRIVADES SENSE ÀNIM DE LUCRE	ENTITATS DEL TERCER SECTOR	UNIVERSITATS	FEDERACIONS I ASSOCIACIONS EMPRESARIALS	SINDICATS
Província de València	22	14	4	2	2
Província de Castelló	7	3	2	2	0
Província d'Alacant	12	4	3	5	0
País Valencià	41	21	9	9	2

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SERVEF

Finalment, les *Agències de Col·locació amb finalitat lucrativa* constitueixen tan sols el 25,2% del total de les agències, que representa un total de 31 entitats a tot el País Valencià, de les quals, la major concentració s'experimenta a la província de València amb 20 Agències de Col·locació lucratives (64,5%). Les províncies d'Alacant i Castelló, concentren el 35,4% restant, amb 6 i 5 agències respectivament (Taula 10).

En aquesta tipologia d'Agències de Col·locació s'identifiquen tres modalitats, que no sempre tenen la condició de lucratives³⁶, però, no obstant això, en la major part dels casos ho són: les empreses de recol·locació, les entitats amb doble autorització per a actuar com a Agències de Col·locació i Empreses de Recol·locació, i finalment, destaquen les *Empreses de Treball Temporal i empreses consultores*.

³⁶ Existeixen dos casos de consorcis, *CREAMA* (Consorti per la Recuperació Econòmica i de la Activitat de la Marina Alta) i *Pactem Nord* (Pacte Territorial per a la creació d'ocupació), i un cas de Mancomunitat, *La Serrania*.

³⁷ Es troben algunes associacions empresarials sectorials amb finalitat no lucrativa, com ara les Cambres de Comerç d'Alacant o Castelló, entre d'altres, que estan autoritzades doblement com a Agències de Col·locació i Empreses de Recol·locació.

Taula 10. Distribució provincial al País Valencià de les Agències de Col·locació lucratives (gener, 2014).

	AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ LUCRATIVES			
	AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ PRIVADES AMB ÀNIM DE LUCRE	EMPRESSES DE RECOL·LOCACIÓ	AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ I EMPRESSES DE RECOL·LOCACIÓ (DOBLE AUTORITZACIÓ)	ETT I CONSULTORES AUTORITZADES COM A AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ
Província de València	20	3	6	11
Província de Castelló	5	1	1	3
Província d'Alacant	6	0	3	3
País Valencià	31	4	10	17

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SERVEF

4.2. La distribució territorial de les Agències de Col·locació a l'espai rural del País Valencià.

La cobertura de les Agències de Col·locació a les zones rurals valencianes (desafavorides i intermèdies) és manifestament escassa i no presenta una distribució homogènia en totes les zones rurals integrades a l'*espai Leader + i Proder 2* (Figura 3).

Així doncs, la distribució territorial de les Agències de Col·locació es concentra en tan sols el 25% de les zones *Leader + i* en el 50% de les àrees *Proder 2* (Annex VI):

- **Espai rural Leader +** (2 zones de 8)

Serranía: Pedralba i Villar del Arzobispo.

Portmader: Morella, Albocàsser i Lucena del Cid.

- **Espai rural Proder 2** (5 zones de 10)

Maestat-Plana Alta: Vall d'Alba.

Espadán-Calderona: Segorbe.

Vega Baja: Almoradí, Callosa de Segura i Orihuela.

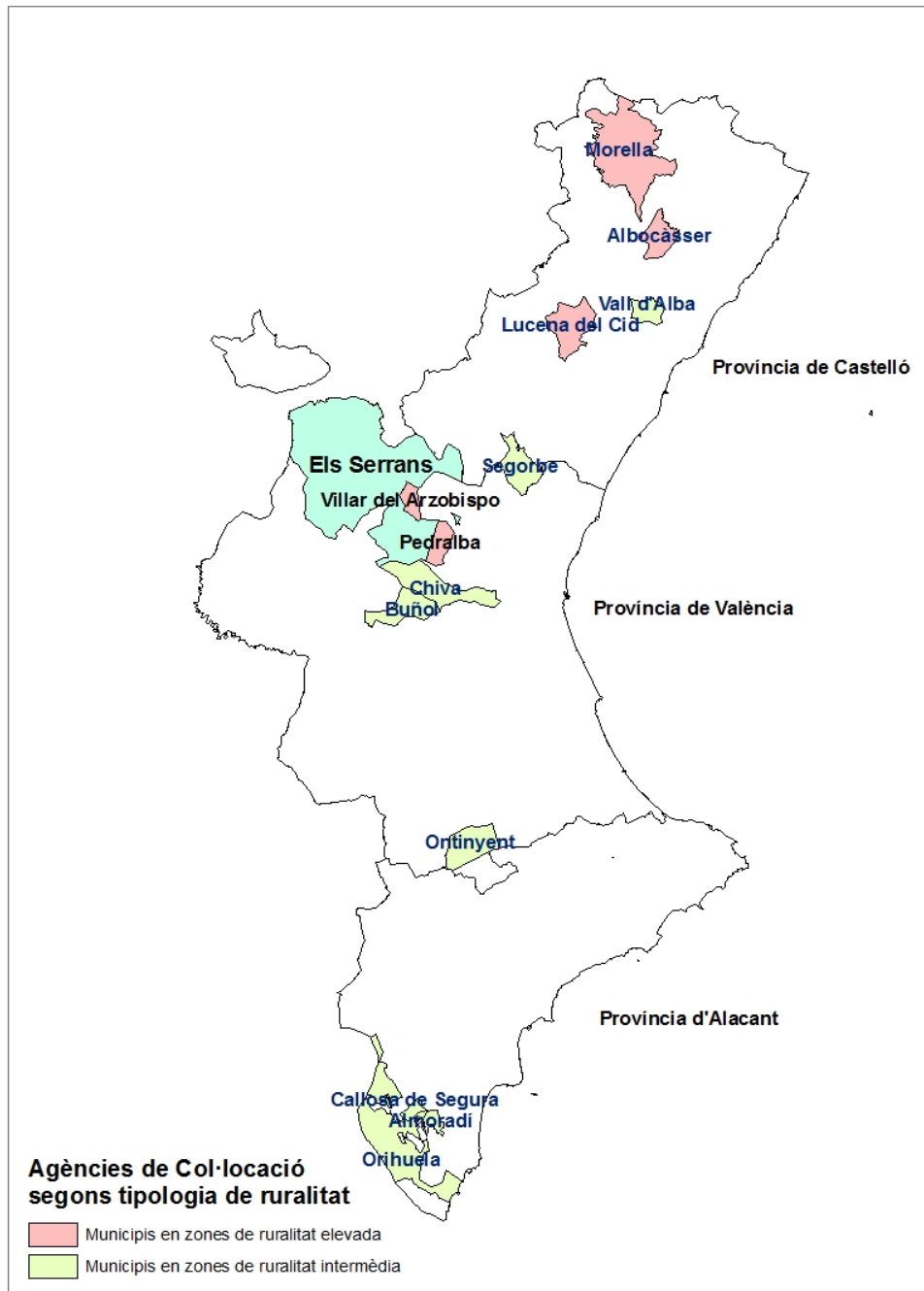
Interior Hoya de Buñol: Bunyol i Chiva.

La Vall d'Albaida: Ontinyent.

Cal fer esment en aquest punt que no s'està atorgant la condició de rurals als municipis d'Ontinyent, Orihuela, Callosa de Segura, Almoradí, Chiva i Bunyol, sinò que es tracta de localitats que, segons els criteris *Leader + i Proder 2*, n'exerceixen un important influx als municipis dels voltants, els quals sí presenten clares notes de ruralitat. Per tant, als efectes d'aquest estudi, cal considerar la cobertura que donen les Agències de Col·locació no sols a les pròpies localitats, sinò també als municipis rurals que formen part de la seua àrea funcional d'influència.

En canvi, si presenten un perfil de ruralitat intrínsec clarament definit, els casos de les localitats de Pedralba, Lucena del Cid, Albocàsser, i en menor intensitat de ruralitat, Villar del Arzobispo, Vall d'Alba i Morella; en Alacant no es troba cap cas de municipi d'elevada ruralitat amb Agència de Col·locació.

Figura 3. La cobertura de les Agències de Col·locació a l'espai rural al País Valencià en funció de la tipologia de ruralitat (gener, 2014).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SERVEF

Tanmateix, s'observa com tan sols el 10,5% del total de les Agències de Col·locació del País Valencià (concretament, 13 agències) es localitzen en les zones rurals. Les quals es distribueixen, al seu torn, en un 4,1% (5 agències) en el cas de les zones rurals més desfavorides i un 6,4% (8 agències) en el cas de les zones rurals intermedies (Taula 11).

Pel que fa a la distribució provincial, en València es concentren el 46,1% (6 agències), en Castelló el 30,7% (4 agències) i en Alacant el 23,2% (3 agències).

Taula 11. Distribució provincial de les Agències de Col·locació segons la tipologia territorial.

	UBICADES EN ZONES RURALS DESFAVORIDES	UBICADES EN ZONES RURALS INTERMÈDIES	UBICADES EN ZONES URBANES
Província de València	2	4	56
Província de Castelló	3	1	20
Província d'Alacant	0	3	34
País Valencià	5	8	110

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SERVEF

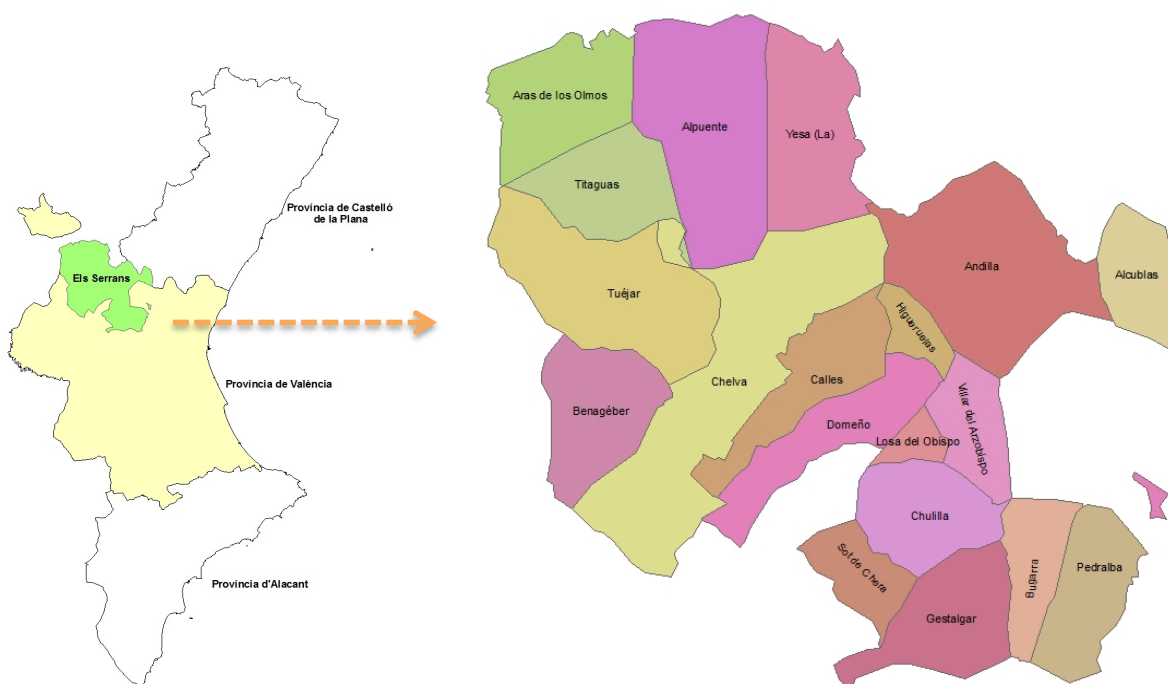
Aprofundint un poc més en la tipologia d'Agències de Col·locació presents a l'espai rural del País Valencià, s'observa que la gran majoria de municipis (92,3%) posseeixen la modalitat d'Agències de Col·locació públiques adscrites a l'administració local (excepte Callosa de Segura). Particularment, en el cas dels municipis de la província de Castelló, la titularitat de les Agències de Col·locació correspon a la Diputació Provincial (xarxa de *Centres de Dinamització Econòmica i Social - CEDES*), si bé Morella, addicionalment, també posseeix una agència pròpia a l'ajuntament.

D'altra banda, cal esmentar que tan sols hi han quatre municipis que posseeixen modalitats diferents a la pública, es tracta de Segorbe, Orihuela, Ontinyent i Callosa de Segura. En els dos primers casos, les Agències de Col·locació pertanyen a la modalitat no lucrativa adscrita a associacions patronals (*Federació Empresarial Comarcal del Alto Palancia* i *la Càmara Oficial de Comerç e Indústria*, respectivament), i en els dos restants, es tracta d'agències lucratives amb doble autorització administrativa, per a actuar tant com Empresa de Recol·locació, com en qualitat d'Agència de Col·locació (*Proselección S.L* i *Centro de Estudios La Galotxa*, respectivament).

5. DESCRIPCIÓ DE LA ZONA D'ESTUDI: TERRITORI, POBLACIÓ, OCUPACIÓ I TEIXIT PRODUCTIU A LA COMARCA DELS SERRANS.

Al present treball s'analitza el cas de la comarca valenciana dels Serrans (també anomenada *La Serranía*), per tal de fer-ne una aproximació al paper que representa la figura de les Agències de Col·locació a les zones rurals. Es tracta d'una de les poques zones de ruralitat elevada³⁸ que compta amb la presència d'Agències de Col·locació públiques, vinculades a l'administració local, concretament a la Mancomunitat La Serranía i a l'Ajuntament de Pedralba.

Figura 4. Mapa de situació dels Serrans i els seus municipis.

Font: Elaboració pròpia

La comarca dels Serrans posseix un perfil de ruralitat elevada i per tant, es tracta d'una zona desafavorida, circumstància que ha fet de la comarca una zona de recepció prioritària de fons públics de desenvolupament rural. En el període 2000-2006, els Serrans, va formar part de l'espai Leader + participant amb el *Grup d'Acció Local (GAL) "Serranía del Túria"*, i encara segueix essent una zona de recepció preferent de recursos públics de desenvolupament rural.

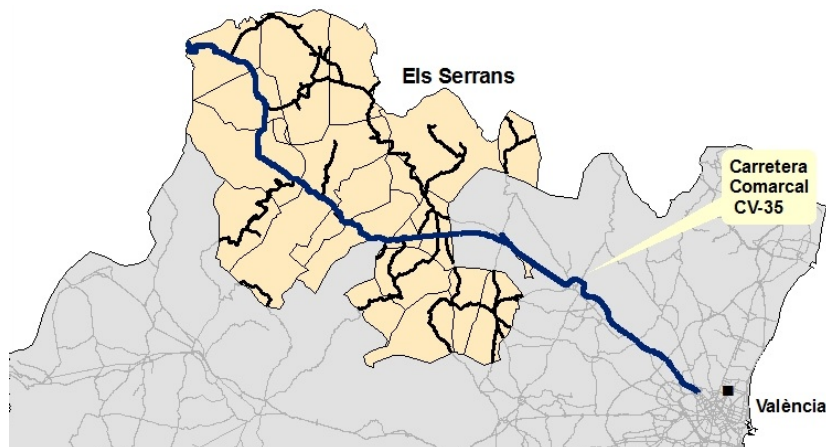
³⁸ Pel seu elevat grau de ruralitat, aquesta comarca ha estat des de 1996 zona objectiu prioritari d'aplicació del programa europeu de desenvolupament rural LEADER (Liaisons entre activités de Developement de l'Economie Rural).

Els Serrans compta amb 19 municipis³⁹, i limita al nord-oest amb Aragó, el Racó d'Ademus i la Serra de Javalambre; al nord-est amb la comarca de l'Alt Palància; a l'est amb el Camp de Túria, la Serra Calderona i el Parc Natural de la Serra d'Espadà; a l'oest amb Castella-la Manxa; al sud-oest amb La Plana d'Utiel i al sud-est amb La Foia de Bunyol (Figura 4).

Per la seua part, Buciega Arévalo (2009), recull al seu torn una distinció intracomarcal al voltant de quatre zones, delimitades per raons històriques, culturals i orogràfiques: *La Serranía Alta* (Alpuente, Aras de los Olmos, Titaguas y La Yesa), *La Serranía Mitjana* (Benagéber, Calles, Chelva i Tuéjar), *La Serranía Baixa* (Alcublas, Andilla, Chulilla, Domeño, Higuieruelas, Losa del Obispo, Sot de Chera i Villar del Arzobispo) i per últim, *La Vall del Túria* (Bugarra, Gestalgar i Pedralba).

La comarca dels Serrans està ubicada a l'interior del País Valencià, al nord-oest de la província de València, es troba vertebrada mitjançant la carretera comarcal CV-35 que travessa la comarca enllaçant València amb Ademús, si bé alguns municipis presenten un cert enclavament en quedar una mica allunyada de la CV-35.

Figura 5. Mapa de carreteres comarcals i connexió amb l'àrea metropolitana de València.

Font: Elaboració pròpia

El riu Túria, també serveix com a eix vertebrador i irrigador del sistema fluvial de la comarca. L'autovia CV-35 ha estat fruit d'importantes millores als últims anys, i a més, es tracta d'un objectiu prioritari dins del Pla d'Infraestructures Estratègiques 2010-2020, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, on s'ha projectat una autovia de tres carrils en sentit Llíria, la construcció d'una autovia de dos carrils fins a Losa del Obispo

³⁹ Els municipis dels Serrans són: Alcublas, Alpuente, Andilla, Aras de los Olmos, Benagéber, Bugarra, Calles, Chelva, Chulilla, Domeño, Gestalgar, Higuieruelas, Losa del Obispo, Pedralba, Sot de Chera, Titaguas, Tuéjar, Villar del Arzobispo i La Yesa.

i el condicionament de la carretera fins a Titaguas (Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, p.123).

5.1. Perfil demogràfic de la comarca dels Serrans.

Com s'observa a la Taula 12, la comarca dels Serrans poseeix una superfície de 1405,28 km², una densitat poblacional molt baixa, inferior als 13 habitants per kilòmetre quadrat i una població registrada a 2013 de 17.416 habitants (el 0,67% de la població provincial); a més, si s'observa la distribució de població en funció del gènere, s'advertirà una lleugera tendència a la masculinització. Així doncs, la comarca dels Serrans té una població femenina sensiblement inferior a la masculina (47,4% i 52,6%, respectivament), essent aquesta, una tendència comuna a tots els municipis (excepte a Sot de Chera, on es del 50%), però, lleugerament contraposada als registres provincials que situen a la població femenina per sobre de la masculina (50,7% i 49,3%, respectivament).

Taula 12. Dades de superfície, densitat poblacional i població per sexes a la comarca dels Serrans i la província de València (2013).

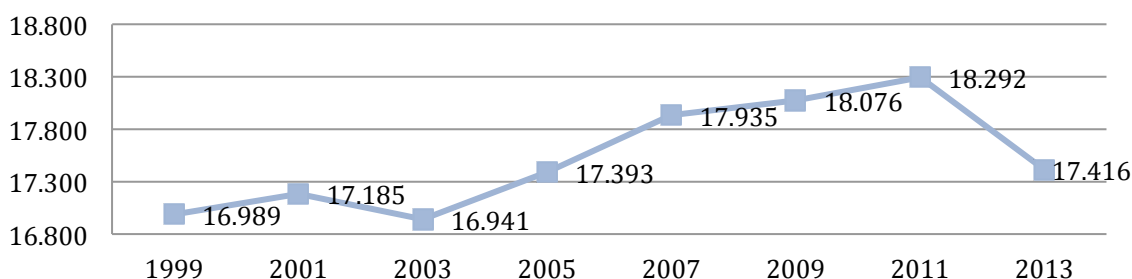
	Superfície	Densitat poblacional	Població total	Homes	% homes	Dones	% dones
Província de València	10.806,1	237,5	2.566.474	1.264.620	49,3	1.301.854	50,7
Els Serrans	1.405,3	12,4	17.416	9.158	52,6	8.258	47,4
46018 Alcublas	43,5	17,1	743	379	51,0	364	49,0
46036 Alpuente	138,3	5,2	724	396	54,7	328	45,3
46038 Andilla	142,8	2,7	380	238	62,6	142	37,4
46041 Aras de los Olmos	76,0	5,3	403	231	57,3	172	42,7
46050 Benagéber	69,8	3,1	216	120	55,6	96	44,4
46076 Bugarra	40,3	20,1	811	409	50,4	402	49,6
46079 Calles	64,5	7,1	458	259	56,6	199	43,4
46106 Chelva	190,6	7,9	1.507	777	51,6	730	48,4
46112 Chulilla	61,8	11,3	699	378	54,1	321	45,9
46114 Domeño	68,8	10,4	713	363	50,9	350	49,1
46133 Gestalgar	69,7	9,8	681	350	51,4	331	48,6
46141 Higuerales	18,8	27,2	512	270	52,7	242	47,3
46149 Losa del Obispo	12,2	46,9	571	297	52,0	274	48,0
46191 Pedralba	58,9	50,2	2.957	1.576	53,3	1.381	46,7
46234 Sot de Chera	38,8	9,9	384	192	50,0	192	50,0
46241 Titaguas	63,2	8,2	516	265	51,4	251	48,6
46247 Tuéjar	121,9	9,5	1.161	636	54,8	525	45,2
46258 Villar del Arzobispo	40,7	91,5	3.726	1.883	50,5	1.843	49,5
46262 La Yesa	84,7	3,0	254	139	54,7	115	45,3

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (Padró Municipal) i Institut Geogràfic Nacional

L'evolució poblacional all llarg dels últims anys a la comarca revela un paronama de clar estancament demogràfic o, si més no, d'un augment moderat i gens satisfactori, atés que en 2013 només hi ha un 2,51% més de població respecte l'any 1999 (427 habitants més). Ara bé, la tendència no pot ésser més desassossegant si s'observa que la comarca ha perdut des de 2011 fins a l'actualitat el 4,78% de la població, el qual suposa una pèrdua de més de 850 habitants en només dos anys, i a més retrocedir als registres poblacionals del 2005.

Aquesta tendència recent pot resultar especialment preocupant si es consolida amb el temps un retrocés poblacional com aquest, ja que l'èxode rural o despoblament ha estat un dels principals problemes a les zones d'elevat grau de ruralitat.

Gràfic A-2. Evolució de la població a la comarca dels Serrans (1999-2013).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (Padró Municipal)

Per a aprofundir un poc més en l'anàlisi demogràfica cal observar alguns indicadors de tendència demogràfica, que en el cas dels Serrans tampoc són gaire esperançadors. Així doncs, segons dades de l'INE, el creixement vegetatiu (diferència entre naixements i defuncions) ha presentat des del 2006 al 2012 registres negatius, amb un promedi interanual de -113,8 (Taula 13).

Taula 13. Creixement vegetatiu a la comarca dels Serrans i la província de València (2006-2012).

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Província de València	2.966	4.510	5.878	6.104	8.439	7.313	6.656
Els Serrans	-128	-84	-113	-115	-117	-106	-134
46018 - Alcublas	-7	-9	-14	-9	-16	-11	-8
46036 - Alpuente	-9	-11	-2	-11	-13	-10	-7
46038 - Andilla	0	-2	-2	-2	0	-2	-2
46041 - Aras de los Olmos	-3	-5	-5	0	-2	-2	-2
46050 - Benagéber	0	-2	-3	-5	-3	-2	-1
46076 - Bugarra	-15	-9	-11	-11	-3	-5	-11
46079 - Calles	-6	-4	-14	-6	-1	-5	-7
46106 - Chelva	-14	-19	-17	-15	-13	-17	-29
46112 - Chulilla	-2	-5	-3	-9	-5	-9	-7
46114 - Domeño	0	0	0	2	-5	5	9
46133 - Gestalgar	-6	-2	-7	-13	-5	-3	-9
46141 - Higuerales	-6	-12	-5	-4	-2	-8	-9
46149 - Losa del Obispo	-1	2	-4	-1	-1	-7	-7
46191 - Pedralba	-5	17	-11	0	-17	6	0
46234 - Sot de Chera	-1	-2	-6	-1	-7	-1	-3
46241 - Titaguas	-8	-5	-5	-7	-9	-12	-7
46247 - Tuéjar	-18	-6	-1	-16	-8	-19	-9
46258 - Villar del Arzobispo	-24	-9	2	-3	-5	-2	-23
46262 - Yesa, La	-3	-1	-5	-4	-2	-2	-2

Font: INE i Conselleria d'Economia, Indústria, Turisme i Ocupació

Altres indicadors de tendència demogràfica (Taula 14) també es fan ressò de la problemàtica demogràfica de la comarca, així doncs, en l'any 2013 la comarca dels Serrans

presentava una *taxa de dependència* del 56,5% (lluny del 47,5% que presenta el conjunt de la província de València), una *taxa d'envelliment* del 26% (a molta distància del registre agregat provincial del 17,1%) i un *índex de maternitat* del 17,1% (prou inferior al 21,4% provincial).

Pel que fa a l'*índex de renovació de la població activa* (capacitat de substitució de la població pròxima a la jubilació pels grups d'edat que s'incorporen al mercat de treball), s'observa com els Serrans té un registre del 79,8%, una tendència força contraposada al 99,7% que presenta l'agregat de la província de València.

Taula 14. Índexs de tendència demogràfica a la comarca dels Serrans i la província de València (2013).

	Índex de dependència	Índex de Longevitat	Índex de maternitat	índex de tendència	Índex de renovació de la població activa	Taxa envelliment
Província de València	47,5	50,8	21,4	96,0	99,7	17,1
Els Serrans	56,5	55,2	17,1	94,8	79,8	26,0
46018-Alcublas	59,1	57,3	7,3	84,6	69,3	29,5
46036-Alpuente	68,8	60,9	19,6	73,3	52,0	33,7
46038-Andilla	36,7	43,8	3,2	40,0	89,6	23,4
46041-Aras de los Olmos	70,0	55,9	23,2	108,3	88,1	33,7
46050-Benagéber	34,2	41,1	4,5	200,0	100,0	24,1
46076-Bugarra	55,7	56,5	12,5	95,2	95,0	28,2
46079-Calles	70,9	45,1	25,0	85,0	64,2	29,9
46106-Chelva	60,3	52,3	18,5	268,4	51,2	32,0
46112-Chulilla	53,6	57,1	6,9	37,5	72,5	27,8
46114-Domeño	56,7	55,9	14,2	44,2	107,4	21,3
46133-Gestalgar	56,9	50,9	13,5	107,7	63,6	31,7
46141-Higueruelas	66,8	63,7	15,8	114,3	98,3	29,7
46149-Losa del Obispo	44,9	59,0	24,6	187,5	111,1	18,9
46191-Pedralba	51,3	50,9	19,7	87,4	81,9	20,6
46234-Sot de Chera	46,6	68,6	6,0	100,0	77,0	25,8
46241-Titaguas	58,3	63,2	23,2	122,2	78,8	26,9
46247-Tuéjar	58,2	56,7	15,2	103,1	86,2	28,5
46258-Villar del Arzobispo	58,1	56,1	21,1	97,1	87,3	22,8
46262-Yesa, La	75,2	55,6	4,8	33,3	85,3	38,2

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (Padró Municipal)

Pel que fa a les dades de variacions residencials, s'observa com els Serrans ha experimentat des de 2008 fins a 2012 saldos migratoris negatius (excepte en 2010, amb 363), essent especialment dolent el període dels dos últims anys registrats 2011 i 2012, amb un saldo de -316 i -252, respectivament. Pel que fa a les dades provincials, cal esmentar que presenten uns registres, des de 2010 fins al 2012 també desfavorables, experimentant el saldo més negatiu en 2012 amb uns registres de -9.384 (Taula 10).

La proporció de població en edat de treballar (potencialment activa) en 2013, és un 3,9% més més baixa als Serrans (63,9%) que a la província de València (67,8%). La població femenina en edat de treballar (sobre el total de població en edat de treballar) presenta un diferencial semblant, essent un 3,6% més baixa a la comarca (45,9%), que a la província (49,5%) on el registre s'aproxima més a la paritat. En canvi, si existeix una major

equiparació pel que fa a la proporció de població estrangera⁴⁰ en edat de treballar, essent del 12,7% als Serrans i del 13,5% a la província de València (Taula 15).

Taula 15. Saldo migratori als Serrans i la província de València (2008-2012).

	2008	2009	2010	2011	2012
Província de València	23.774	2.771	-7.800	-179	-9.384
Els Serrans	-132	-52	363	-316	-252
46018-Alcublas	-7	-21	38	-36	-17
46036-Alpuente	-23	-15	13	-18	-20
46038-Andilla	-31	-9	146	-33	-12
46041-Aras de los Olmos	11	5	9	-14	-15
46050-Benagéber	-15	11	14	51	0
46076-Bugarra	5	-5	-7	9	-20
46079-Calles	19	20	36	-12	-6
46106-Chelva	5	-29	-36	-22	-19
46112-Chulilla	-52	-28	-24	-27	11
46114-Domeño	-2	-7	-13	17	-11
46133-Gestalgar	-42	-31	148	-80	-52
46141-Higueruelas	7	-10	-3	14	10
46149-Losa del Obispo	-15	13	6	7	-6
46191-Pedralba	22	45	29	-75	-27
46234-Sot de Chera	-25	-1	61	-48	-18
46241-Titaguas	-5	16	-4	-4	1
46247-Tuéjar	-23	-9	24	-24	-38
46258-Villar del Arzobispo	33	-10	-73	-13	-22
46262-Yesa, La	6	13	-1	-8	9

Font: INE i Conselleria d'Economia, Indústria, Turisme i Ocupació

Es tracta d'uns registres que evidencien un balanç demogràfic que no augura un escenari poblacional favorable a mitjà i llarg termini per a una comarca com els Serrans que acumula una població de tan sols 17.416 habitants.

Taula 16. Taxes de població estrangera i de població en edat de treballar, per sexe i nacionalitat a la comarca dels Serrans i la província de València (2013).

	Població Total	Proporció població estrangera	Proporció població potencialment activa (PPA)	PPA femenina/PA Total	PPA estrangera (16-64)
Província de València	2.566.474	11,1	67,8	49,5	13,5
Els Serrans	17.416	10,0	63,9	45,9	12,7
46018-Alcublas	743	2,2	62,9	47,3	2,6
46036-Alpuente	724	2,9	59,3	44,3	3,9
46038-Andilla	380	3,9	73,2	33,8	3,3
46041-Aras de los Olmos	403	5,0	58,8	41,4	7,4
46050-Benagéber	216	0,0	74,5	42,9	0,0
46076-Bugarra	811	15,0	64,2	48,4	19,5
46079-Calles	458	8,3	58,5	39,9	10,6
46106-Chelva	1.507	2,3	62,4	47,3	3,3
46112-Chulilla	699	14,3	65,1	44,6	17,5
46114-Domeño	713	3,5	63,8	48,4	4,2
46133-Gestalgar	681	6,9	63,7	45,2	9,4
46141-Higueruelas	512	3,5	60,0	44,0	5,7
46149-Losa del Obispo	571	22,8	69,0	45,4	28,6
46191-Pedralba	2.957	20,9	66,1	45,9	24,5
46234-Sot de Chera	384	2,9	68,2	48,1	3,1
46241-Titaguas	516	4,7	63,2	46,3	6,2
46247-Tuéjar	1.161	5,0	63,2	42,9	7,2
46258-Villar del Arzobispo	3.726	11,8	63,3	48,1	15,3
46262-Yesa, La	254	2,4	57,1	49,7	4,3

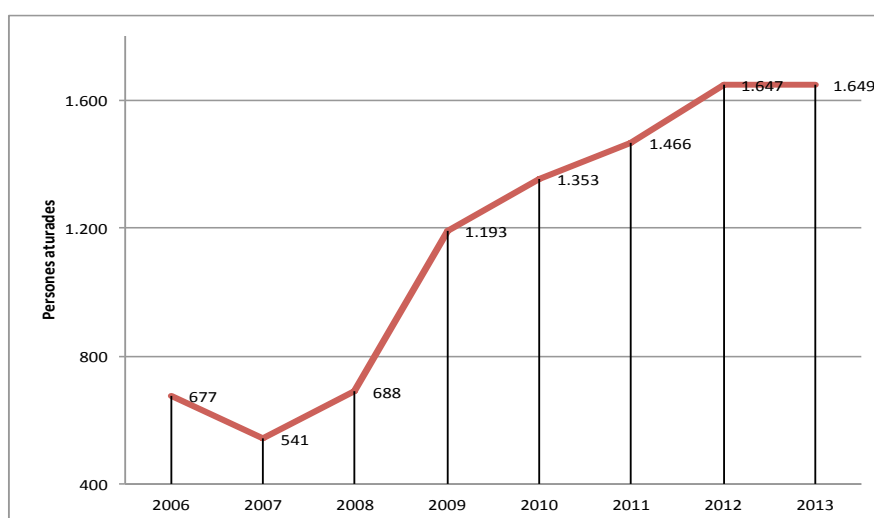
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (Padró Municipal)

⁴⁰ Al no estar disponibles les dades de població estrangera desagregades any a any a escala municipal, s'ha fet una aproximació a la població potencialment activa, considerant-ne la franja d'edat compresa entre els 16 i els 64 anys, no havent-se pogut integrar en aquest col·lectiu, a les persones de 65 anys.

5.2. Ocupació i atur a la comarca dels Serrans.

Si observem els registres oficials d'atur (SERVEF), s'observa una evolució molt negativa de la desocupació comarcal, especialment a partir de l'any 2008, quan s'inicia la vigent recessió econòmica. No obstant això, cal esmentar que els registres d'atur han estat a la província de València considerablement per damunt dels comarcals. Així doncs, la taxa de variació de l'atur a la comarca ha experimentat un increment del 243,57% (972 aturats) des de 2006 fins a 2013, mentre que al conjunt de la província de València ha estat del 283,14% (190.150 aturats registrats més).

Gràfic A-3. Evolució de la població aturada a la comarca dels Serrans (2006-2013).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SERVEF

Si aprofundim una mica més en les dades d'atur per sexe, s'observa com la taxa de variació de l'atur femení entre 2006 i 2013, ha estat als Serrans del 197,22% (386 aturades), i a la província del 234,34% (84.266 aturades), mentre que en el cas dels homes, gairebé s'ha triplicat, ja que ha estat del 309,28% (586 aturats) i el 357,61% (105.884 aturats), respectivament.

Pel que fa als registres d'atur per sector econòmic s'observa com el sector dels serveis acumula el gruix dels aturats amb un 57,9%, molt per damunt dels registres d'aturats de la indústria 15,6%, de la construcció 15,4% o de l'agricultura 7,2%.

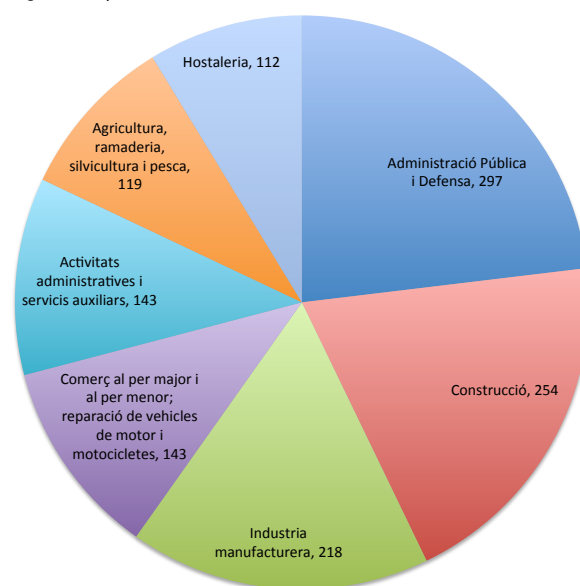
Taula 17. Demandants d'ocupació registrats per sector d'activitat als Serrans (març, 2013).

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Sense activitat
Nº	119	257	254	955	64
%	7,2	15,6	15,4	57,9	3,9

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SERVEF

Sembla especialment significatiu l'anàlisi del nombre d'aturats registrats per sector d'activitat econòmica (Gràfic A-4), on s'observen 3 sectors que acumulen quasi la meitat dels aturats: Administració Pública i Defensa, la Construcció, la indústria manufacturera, i la resta de sectors, se situen en un plànol d'intensitat més moderat però, també significatiu, amb 112 aturats en l'hostaleria, 119 en l'agricultura i ramaderia, i 143 tant les activitats administratives com el comerç al per major i al per menor.

Gràfic A-4. Demandants d'ocupació registrats per a les principals seccions d'activitat CNAE als Serrans (març, 2013).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SERVEF

En definitiva es tracta d'uns registres d'atur comarcals coherents amb una situació de recessió econòmica i de retrocés de la capacitat de consum de les famílies, que ha minvat la demanda necessària per impulsar el creixement econòmic a tot l'Estat espanyol (Gràfic 1) i que segons les dades d'atur registrat, la situació encara és més dolenta al conjunt de la província. Aquesta dinàmica recessiva, llastada a més per les polítiques d'austeritat, ha derivat, com s'observarà al següent apartat, en una elevada intensitat de destrucció del teixit empresarial al llarg dels últims anys que, finalment, ha deixat un escenari d'escasses oportunitats laborals a la comarca dels Serrans.

Front a aquesta realitat d'atur estructural, les mesures adreçades a combatre l'atur de caràcter friccional, com ara les Agències de Col·locació, en la seua vessant d'intermediació laboral, es mostren clarament poc encertades, i més si cap, en un context territorial com l'espai rural, on com s'arriba a la conclusió a aquest treball, els mecanismes informals d'intermediació laboral (xarxes socials relacionals) tenen un pes determinant en la inserció laboral i la cobertura dels llocs de treball vacants.

5.3. Estructura productiva de la comarca dels Serrans.

Davant la inexistència d'un registre d'empreses a escala municipal, s'ha optat per contabilitzar les empreses mitjançant les dades registrals que ofereix la Base de Dades SABI, que integra les empreses a data de novembre de 2013, incloses cooperatives, existents en el territori.

Pel que fa al teixit productiu i l'empresarial de la comarca dels Serrans cal destacar en primer lloc, la preocupant dimensió dels tancaments d'empreses experimentats des de 2006 fins a finals de 2013, que concretament ha afectat a 105 de les 324 (32,41%) empreses registrades als Serrans. La major part d'aquests tancaments d'empreses s'han produït en el sector de la construcció (construcció d'edificis, 15,9% i activitats de construcció especialitzada, 10,3%), seguidament es troben les empreses relacionades amb el comerç majorista (9,5%) i minorista (7,9%), i també amb un 6,3% es troba el transport terrestre. La sisena posició es compartida per quatre divisions d'activitat amb el 4% dels tancaments (5 empreses cadascuna), tractant-se en aquest cas d'activitats més relacionades amb els recursos endògens de la comarca, com ara les indústries extractives, l'agricultura i ramaderia o activitats relacionades amb l'hostaleria (Taula 18).

Taula 18. Nombre d'empreses inactives per Secció i Divisió CNAE als Serrans (2006-2013).

EMPRESSES INACTIVES				
Rànquing	Nº Empreses	Secció CNAE		Pes específic del sector respecte del conjunt d'empreses inactives
1er	34	F	Construcció	27,0%
2on	24	G	Comerç al per major i al per menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes	19,0%
3er	19	C	Indústria manufacturera	15,1%
4rt	10	H	Transport i enmagatzematge	7,9%
5é	9	I	Hostaleria	7,1%
Rànquing	Nº Empreses	Divisió CNAE		Pes específic del sector respecte del conjunt d'empreses inactives
1er	20	41	Construcció d'edificis	15,9%
2on	13	43	Activitats de construcció especialitzada	10,3%
3er	12	46	Comerç majorista i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	9,5%
4rt	10	47	Comerç minorista, excepte de vehicles de motor i motocicletes	7,9%
5é	8	49	Transport terrestre i per tuberia	6,3%
6é	5	1	Agricultura, ramaderia, caça i servicis relacionats	4,0%
7é	5	8	Altres indústries extractives	4,0%
8é	5	25	Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip	4,0%
9é	5	56	Servicis de menjars i begudes	4,0%
10º	4	55	Servicis d'allotjament	3,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de la Base de Dades SABI

D'altra banda, la Taula 19 mostra que el sector de la construcció, malgrat el retrocés experimentat als últims anys, encara soporta bona part del teixit empresarial de la comarca, l'agricultura i la ramaderia també tenen un pes important en una comarca molt vinculada al sector primari. Les 18 empreses en el sector de les indústries extractives són també un important sector que ha tingut i té gran influència en un territori que ha generat materies primeres per al sector tauleller i del vidre. El transport, la fabricació de productes metàl·lics, l'alimentació, la reparació de vehicles i el comerç són altres sectors amb pes específic en la zona dels Serrans.

Taula 19. Nombre d'empreses actives per Secció i Divisió CNAE als Serrans (2006-2013).

EMPRESSES ACTIVES				
Rànquing	Nº Empreses	Secció CNAE		Pes específic del sector respecte del conjunt d'empreses actives
1er	60	F	Construcció	24,2%
2on	52	G	Comerç al per major i al per menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes	21,0%
3er	38	C	Indústria manufacturera	15,3%
4rt	22	H	Transport i enmagatzematge	8,9%
5è	21	A	Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	8,5%

Rànquing	Nº Empreses	Divisió CNAE		Pes específic del sector respecte del conjunt d'empreses actives
1er	41	41	Construcció d'edificis	16,53%
2on	21	1	Agricultura, ramaderia, caça i servicis relacionats	8,47%
3er	21	46	Comerç majorista i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	8,47%
4rt	20	47	Comerç minorista, excepte de vehicles de motor i motocicletes	8,06%
5è	20	49	Transport terrestre i per tuberia	8,06%
6è	19	43	Activitats de construcció especialitzada	7,66%
7è	18	8	Altres indústries extractives	7,26%
8è	11	45	Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	4,44%
9è	9	10	Indústria de l'alimentació	3,63%
10è	8	25	Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip	3,23%

Font: Elaboració pròpia a partir de la Base de Dades SABI

6. LA INFLUÈNCIA DE LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ EN ELS ESPAIS RURALS: EL CAS DE LA COMARCA DELS SERRANS.

A l'anterior apartat s'ha fet una contextualització de la realitat socioeconòmica de la comarca dels Serrans, on s'ha posat de manifest alguns aspectes preocupants, fonamentalment l'estancament demogràfic que sumat al tancament de vora un terç de les empreses de la zona, augura un probable retrocés de la comarca a mig i llarg termini. Sens dubte es tracta d'un repte que caldrà respondre amb celeritat per tal de propiciar que hi hagen possibilitats reals de que més persones treballen i fixen la seua residència a la comarca.

A partir d'aquest marc social i territorial, cal analitzar la figura de les Agències de Col·locació als Serrans, valorant-ne el pes específic que hi exerceixen en la seua vessant d'intermediació laboral, com a servei concebut per a facilitar la casació entre oferents i demandants de treball a la comarca.

6.1. Les Agències de Col·locació de la comarca dels Serrans: una aproximació al seu funcionament.

Segons les dades del SERVEF consultades, al País Valencià hi han 123 Agències de Col·locació autoritzades, de les quals, dues es troben emplaçades als Serrans. Es tracta, en ambdós casos d'Agències de Col·locació públiques vinculades a l'administració local. D'una banda, es troba l'Agència de Col·locació adscrita a l'ajuntament de Pedralba, i d'altra, l'Agència de Col·locació de la Mancomunitat La Serranía, ubicada al municipi de Villar del Arzobispo.

6.1.1. Agència de Col·locació de la Mancomunitat La Serranía

L'Agència de Col·locació de la Mancomunitat La Serranía inicia la seua activitat d'intermediació i orientació laboral en agost de l'any 2011, sol·licitada i impulsada per un Agent de Desenvolupament Local que en el moment de la realització de l'entrevista, ja no continuava contractat. Així doncs, l'agent d'intermediació actualment responsable de l'Agència de Col·locació de la Mancomunitat, també tècnic ADL, s'ha incorporat a l'activitat d'intermediació i col·locació estant l'agència ja establerta i en funcionament.

La coordinació estratègica intermunicipal de l'Agència de Col·locació de la Mancomunitat La Serranía, presenta certes mancances en no estar vertaderament vertebrada com a organització "malgrat que aquest era l'esperit del Pacte Territorial per l'Ocupació". Aquesta agència dona cobertura inicialment als municipis mancomunats, tot i que segons esmentava l'agent responsable "si ve alguna persona de fora dels municipis, sempre se l'atén...". Per tant, es tracta d'una entitat adreçada formalment a un marc territorial d'intervenció, però, que no posa entrebancs a ampliar la cobertura de la seua activitat d'intermediació a persones que puguen provindre d'altres localitats alienes.

L'Agència de Col·locació compta amb el suport d'una pàgina web, <http://laserrania.es/es/agencia-colocacion> que funciona a través de la plataforma gratuïta anomenada "*Programa DIEGO*", on les persones interessades "inserten les seues dades i en acabant, els demanem el seu curriculum". Per tant, es desprén que no es tracta d'una plataforma realment eficaç, en tant que de forma sistemàtica s'ha de recórrer posteriorment a sol·licitar als usuaris demandants el document electrònic personal del curriculum.

Segons manifestava, a nivell professional, no hi han gaire diferències respecte de les activitats desenvolupades en càrrecs anteriors com a ADL, ja que "totes les agències d'ocupació i desenvolupament local porten temes d'ocupació i les Agències de Col·locació són en realitat una autorització administrativa, i es fan les mateixes activitats, cerques empreses, fas prospecció, fas un itinerari d'inserció a la gent, veus quina és la seua experiència professional i intentes ajudar-los, tant dins com fora, a trobar una ocupació, i també els ajudes a fer cursos de formació, aquesta ha sigut la meua tasca anterior i és la meua tasca ara, no li veig diferència".

L'agent entrevistat considerava que l'Agència de Col·locació, suposa una oportunitat de reforçar la visibilitat del propi professional i de la institució, però, manifestava que no hi ha una formació específica per a exercir com a agent d'intermediació, la qual cosa constitueix una evidència que en la tasca com a Agent de Desenvolupament Local i com a Agent d'Intermediació, no es requereixen coneixements específics addicionals, si bé de forma genèrica "es necessària una formació per a l'ocupació, i estar continuadament reciclant-se, és fonamental, sinò, no pots ajudar a la gent".

En relació a l'activitat d'intermediació, i específicament de captació de la demanda de treball, manifestava l'existència de "contactes a empreses" però, destacava com no havien estat massa positius els resultats quant a casacions d'oferents i demandants: "jo he cridat a moltes empreses però el resultat ha sigut molt negatiu... localment sí, les empreses d'ací han contractat, però les de fora, malgrat que he lluitat, no s'arriben a concretar contractacions".

El baix nombre de col·locacions, segons l'agent d'intermediació, respón a la circumstància que "som una comarca amb molt poques empreses i que les que hi han s'han quedat amb molt poca gent... Les empreses familiars ara es queden amb la família o el cap de família, i els fills estan buscant fora feina, això ho estic vegent...".

Pel que fa a les estratègies de captació d'empresaris, manifestava que pels procediments de treball més directes amb el contacte amb els ocupadors, considerava que "les empreses privades, com les ETT tenen més possibilitats".

Una mancança en aquest punt constitueix el fet que aquesta agència, no disposa d'una base de dades d'empreses que permeta una major eficàcia en el contacte amb els empresaris, i per tant, en la difusió dels seus serveis de col·locació, entre d'altres serveis com ara la informació de subvencions i bonificacions a la contractació.

Pel que fa a les tasques de coordinació i col·laboració amb els Serveis Públics d'Ocupació, manifesta que "no hi ha coordinació" i que "l'únic que es fa de cara al

SERVEF (serveis centrals) és enviar un informe mensual on s'indiquen les ofertes i la gent que diguem-ne s'ha interessat en l'Agència de Col·locació". Amb aquesta revelació, es constata una tasca de coordinació insuficient amb els Serveis Públics de Col·locació.

Respecte de la confiança i la valoració que en fan els empresaris rurals de les Agències de Col·locació, esmentava l'agent que degut a la reduïda dimensió dels municipis es donen molt sovint les formules informals d'intermediació: "es dona molt la comunicació boca a boca, la familiaritat i la confiança... Per tant, no és que no confien en tu, sinó que és molt més fàcil per a ells, molt més familiar, i sempre coneixen a la gent i col·loquen a eixa persona". Seguidament, manifestava que per a que un empresari rural optara per utilitzar l'Agència de Col·locació, havia de tractar-se "d'una necessitat molt específica o que no es trobe en la zona per a que t'ho diguen a tu". Amb aquestes declaracions es constata que els mecanismes formals, com són les pròpies Agències de Col·locació, no són els mecanismes que millor funcionen en contextos rurals. Així doncs, es tracta de circumscripcions on la població manté vincles estrets entre els seus veïns, i a l'hora de donar cobertura a les potencials vacants, es recorre automàticament a la xarxa de relacions més pròxima a l'empresari, especialment familiars, amics i als propis treballadors en actiu o fins i tot, antics treballadors de l'empresa.

Davant aquesta realitat, se li plantejava a l'agent si considerava que l'Agència de Col·locació tenia en els mecanismes relacionals i reticulars d'intermediació *el seu principal obstacle en la seua tasca d'intermediació*, i la resposta va ser contundent i afirmativa: "Sí, sí, sí... ací és el que més es dona i per supost, és quelcom amb el que hem de lluitar de forma continuada, però, mentres que la gent treballe, que és l'objectiu final... fa igual que estiga jo pel mig o no, jo el que vull és que la gent treballe, inicié activitats i faça cursos, em fa igual que la col·loque jo o altres".

Finalment, l'opinió de l'agent respecte de la modalitat privada i remunerada (encara no vigent) de les Agències de Col·locació, li semblava un risc per als serveis públics: "estan a punt d'acabar amb l'activitat de col·locació dels Serveis Públics d'Ocupació... van a llevar-los la competència per a pagar-los per una cosa que hauria d'ésser absolutament gratuïta". A més, front a la política de remuneració per casació realitzada (Acord Marc), proposava que s'haurien de realitzar inversions alternatives "en programes públics de col·locació, de formació, del que siga... perquè el que estan fent és privatitzar el servei públic".

6.1.2. Agència de Col·locació de l'Ajuntament de Pedralba

L'Agència de Col·locació de l'Ajuntament de Pedralba es va iniciar en 2011, de la mà de l'anterior Agent de Desenvolupament Local, que portava més de 6 anys d'experiència com a tècnic. Una de les particularitats que cal destacar del cas de Pedralba és la doble cobertura de col·locació, doncs cal recordar que Pedralba també és membre de la Mancomunitat La Serranía. Sobre aquesta doble cobertura, l'agent va indicar que "sí, però la Mancomunitat de La Serranía, està en Villar (del Arzobispo) i nosaltres estem a 25 kilòmetres amb una carretera nefasta, a 45 minuts...".

Segons la responsable l'Agència d'Intermediació, realitza tasques "com a pont entre el SERVEF i les empreses, o qualsevol tipus de subvenció que arribe a la localitat, també es pot renovar el DARDE (sistema telemàtic de renovació de demanda d'ocupació), tenim ordinadors en el *Telecentro* a disposició de les persones que vullguen realitzar el seu currículum, els ajudem...". L'Agència de Col·locació de Pedralba també realitza tasques de formació gratuïtes en col·laboració amb altres organismes com ara el Sindicat Agrícola, o cursos de manipulador d'aliments.

La cobertura territorial d'influència d'aquesta agència se circumscriu al municipi, però, no es tanca la possibilitat de demandes de veïns d'altres localitats. Així, "en principi sols donem cobertura a la gent empadronada però, el que passa és que ve gent de Bugarra o Gestalgar, o gent que ve a deixar el currículum, i se'ls atén igualment".

Davant la pregunta de si la tasca com a Agent d'Intermediació difereix de la d'Agent de Desenvolupament Local, la resposta és negativa, ja que "no es requereix nova informació ni coneixements, amb uns coneixements mínims d'informàtica, no es necessita res més perquè és el mateix".

Pel que fa específicament a les accions d'intermediació, la responsable indicava que disposen d'un "dossier amb les persones que estan en l'arxiu i que estan buscant feina, i si tenim alguna empresa que necessita a gent, doncs els enviem a desocupats per a fer les entrevistes". Aleshores, no s'aprecia en aquesta Agència de Col·locació un mecanisme actiu per a arribar als empresaris locals, tan sols, es disposa de la pàgina web de l'agència, on es troben dos formularis, un adreçat als empresaris i altre a les persones que busquen una ocupació.

D'esta forma, amb la pàgina web <http://www.pedralba.es/listado/agencia-de-colocacion> l'agència té el seu principal instrument d'intermediació. En resposta a la pregunta de com s'arriba a la demanda local de treball, es responia que "ací no tenim gaire indústria, de fet sols tenim la cooperativa hortofrutícola i poc més", una resposta

insuficient que es va matisar amb un reconeixement de que l'activitat d'intermediació es podria realitzar de forma que "una persona es dedicara en exclusiva a anar pels polígons industrials a oferir el servei i anunciar que som Agència de Col·locació, i que poden vindre a agafar persones a ací...", seguidament, aprofundia més reconeguent que "la veritat és que l'Agència de Col·locació és un servei que ajuda però molt menys del que m'agradaria".

A més del reconeixement dels escasos resultats, quant als enllaços oferta-demanda de treball, es defensava l'argument de que "l'Agència de Col·locació ha sorgit just quan no ha hagut molta oferta de treball, ha hagut alguna substitució en la Mancomunitat, alguna oferta d'ocupació en TRACSA, però, poc més...". La qual cosa, suposa a més un reconeixement de l'escassa utilitat i oportunitat de l'activitat d'intermediació com a instrument per combatre l'atur.

Davant la suggerència que als nuclis rurals les persones recorrien als contactes personals, l'Agent manifestava que "ací el que més funciona moltes vegades és el boca a boca, sovint la gent acudeix a una oferta de treball, fins i tot abans que s'haja pogut ofertar". A més, front a la pregunta de en quina mesura confiaven els empresaris locals en la cobertura de vacants mitjançant l'Agència de Col·locació municipal, es responia amb resignació que els empresaris locals "encara no ho tenien molt clar".

Cal concloure que les manifestacions de la persona responsable de l'Agència de Col·locació de Pedralba revelen que l'eficàcia del servei d'intermediació és ben escàs i reconeix insuficiències a esmenar, tot i que al seu torn, atribueix al fort component agrícola del teixit productiu local (no industrialitzat), juntament amb la situació generalitzada de crisi, els principals elements que condicionen negativament les opcions d'eficàcia del servei exercit per l'Agència de Col·locació local.

6.2. Les preferències sobre els mecanismes d'intermediació i col·locació laboral.

6.2.1. L'enquesta als empresaris rurals: variables de recerca.

Per a aquesta anàlisi s'han considerat una sèrie de variables que fixant el focus d'atenció en els ocupadors rurals, revelen en bona mesura els mecanismes preferents de reclutament i selecció de treballadors i el grau d'arrelament de les Agències de Col·locació pel que fa a aquestes preferències empresarials. Es fixa l'atenció doncs, en la interrelació entre els agents d'intermediació locals i els empresaris que conformen la demanda local de treball dels Serrans, centrant-se l'estudi en l'anàlisi de les següents variables:

1. Percepció dels ocupadors rurals respecte el grau de dificultat de contractar a l'actualitat a un treballador adequat per a la seua activitat.
2. Valoració dels ocupadors rurals respecte de la preferència al voltant de la proximitat del lloc de residència dels treballadors al seu càrrec.
3. Coneixement de l'activitat i de les Agències de Col·locació en l'àmbit comarcal.
4. Revelació per part dels ocupadors al voltant de si les Agències de Col·locació, o en el seu defecte, les Agències de Desenvolupament Local, s'han posat en contacte amb ells per a oferir-los els seus serveis d'intermediació.
5. Confiança amb les Agències de Col·locació i amb les Agències de Desenvolupament més pròximes a l'hora de gestionar la intermediació en cas de necessitat de donar cobertura a un lloc de treball vacant.
6. Preferència respecte dels mecanismes d'intermediació al seu abast a l'hora de cercar un candidat per a cobrir una vacant.
7. Valoració de la utilitat derivada de l'existència d'una Agència de Col·locació en la seua àrea d'influència.

6.2.1. Resultats d'investigació.

A. Anàlisi de la percepció dels ocupadors rurals sobre la dificultat que revestiria actualment localitzar a un treballador en cas de necessitar cobrir una vacant.

En aquest apartat s'analitza la percepció dels ocupadors rurals respecte de si en cas de necessitar donar cobertura a un lloc de treball vacant, consideren aquesta potencial contractació un procés àgil i ràpid, o si en canvi, és complexe i dificultós. Al rerefons, es busca concretar si està justificada la figura d'un agent intermediador, com les Agències de Col·locació, que agilitze la casació oferta-demanda de treball.

La percepció majoritària per part dels enquestats ha estat, amb un 59% de respostes, que al moment present "donada la situació d'atur que hi ha a dia de hui" (parafrasejant paraules dels empresaris durant l'aplicació qüestionari), no els seria gaire difícil trobar un nou treballador en cas de necessitar incorporar-lo a la seua plantilla. El 25% restant, van manifestar que els costaria un poc però no comportaria massa temps en trobar un candidat adequat, i per últim, tan sols va haver un 16% de respostes que consideraven que els podria costar molt trobar un nou treballador per a la seua empresa.

Els empresaris que disposaven d'un negoci familiar o d'una activitat de reduïdes dimensions, generalment manifestaven espontàniament no tindre la necessitat de contractar treballadors en el moment present, i ho feien amb especial rotunditat, alguns ocupadors

que reconeixien estar centrats en intentar reflotar el negoci enmig d'una complicada situació financera i empresarial, fins i tot alguns dels empresaris i empresàries entrevistats manifestaven estar prop del llindar del tancament de l'empresa. Aquestes revelacions no fan sinò més que posar de manifest que, si bé quasi el 33% del teixit empresarial ha desaparegut en els últims 7 anys a la comarca dels Serrans, el nombre de tancaments empresarials podria avançar encara més a mig termini.

Els empresaris entrevistats que tenien la seua activitat en sectors més exigents quant a requeriments de capacitat o d'experiència dels treballadors, com a l'hostaleria, el manteniment i reparació de vehicles i maquinària industrial, la ramaderia, entre d'altres, es trobaven entre els qui consideraven que trobar un nou treballador no era un procés tan senzill en el seu cas. A més, aquests ocupadors manifestarien més endavant, la seua preferència per altres mecanismes més apropiats de reclutament i selecció de candidats, diferents a les Agències de Col·locació o les Agències d'Ocupació i Desenvolupament Local, atès a la dificultat de trobar candidats experimentats i qualificats mitjançant aquestes entitats. No obstant això, concretaven que no es tractava d'una desconfiança respecte d'aquestes Agències, sinò de que el perfil específic de qualificació dels treballadors que solen necessitar en el seu negoci, no sol trobar-se fàcilment a través d'aquests canals d'intermediació.

D'altra banda, els ocupadors de sectors com l'explotació de ramat també manifestaven que no consideraven aquest un bon mecanisme de cobertura dels llocs de treball vacants, al tractarse d'un treball molt "exigent i sacrificat" des del punt de vista de la fortalesa física, que requereix a més molta "força de voluntat per la dedicació tots els dies de l'any", i per aquesta raó, el perfil del treballador era molt complicat de trobar fora de xarxes informals, com els contactes personals entre persones vinculades a aquest sector.

Per la seua part, les empreses de major tamany manifestaven per diverses raons (per exemple, la qualificació específica d'alguns perfils professionals, o per la forta demanda de treball en temporades puntuals com la campanya de Nadal, etc.) tindre algunes dificultats per a donar cobertura a alguns perfils determinats de llocs de treball. Així doncs, Grupo Disber Siglo XXI S.L i Power Metal Works S.L (Power Electronics) han sigut les úniques empreses grans que han manifestat recórrer a Empreses de Treball Temporal i als portals web d'ocupació com a mecanismes essencials de cobertura de les seues necessitats de treball. D'altra banda, cal esmentar que tan sols dos empreses de menys de quatre treballadors (de Benagéber) han assegurat fer ús d'ETT, com a segona opció de

reclutament, en els casos que no ha pogut materialitzar-se la cobertura a través de contactes personals, de companys de treball o coneguts.

B. Anàlisi sobre les preferències dels ocupadors rurals respecte de la proximitat entre el lloc de residència del treballador i del lloc de treball.

Els empresaris dels Serrans han mostrat una clara preferència per que els seus treballadors o potencials candidats resideixquen al mateix poble o a la zona pròxima al centre de treball en un 61,3% dels casos. Tan sols el 15,9% considera irrellevant i intrascendent aquest criteri a l'hora de seleccionar el treballador, no important-los en absolut el lloc de residència d'aquest. En la zona intermèdia se situa el 22,7% restant, que no han vullgut decantar-se per les dos alternatives de resposta situades en posicions extremes, i que per tant, consideren que tot i ser convenient el fet que resideixquen prop els treballadors, no es tancaríen a contractar a persones vingudes de fora de la comarca, especialment en els casos en els que els empresaris necessitaven perfils de qualificació de més difícil disponibilitat en la zona, on clarament manifestaven la necessitat de recórrer a mecanismes més formals d'intermediació, cercant candidats fins i tot de fora de la comarca, mitjançant ETT i els centres d'ocupació del SERVEF.

Tot i això, la tendència majoritària dels ocupadors a preferir ma d'obra pròxima a la localitat on radica el centre de treball revela que les oportunitats de treball tenen lloc a escala local i fonamentalment constitueixen opcions de treball per a la població local. De fet, segons esmentaven alguns empresaris, era important per a ells oferir oportunitats a persones del municipi o de la comarca, com a mecanisme de fer més fort el teixit social de la zona i que la població local pugui mantindre's més estabilitzada i arrelada als Serrans.

C. Anàlisi del grau de coneixement per part dels ocupadors rurals de l'activitat d'intermediació realitzada per les Agències de Col·locació de la comarca, i d'altra banda, de l'existència o no, de contacte per part de les Agències de Col·locació o de les Agències de Desenvolupament Local oferint-los els servei d'intermediació.

Poc més d'un terç dels ocupadors enquestats (36,3%) manifestava conèixer l'activitat de les Agències de Col·locació dels Serrans. El 63,7% restant, mai no havia sentit parlar d'aquesta figura.

Cal esmentar que, en alguns casos, especialment els dels entrevistats dels municipis on no hi havia cobertura oficial⁴¹ per part d'aquestes Agències de Col·locació,

⁴¹ Albulblas, Andilla, Bugarra, Calles, Chulilla, Gestalgar, Higuieruelas, La Yesa, Losa del Obispo, Pedralba, Sot de Chera i Villar del Arzobispo.

probablement es produirà un esbiaix al confondre la figura de les Agències de Col·locació per la de les Agències de Desenvolupament Local del seu municipi o de municipis dels voltants, atès que ambdues figures realitzen *de facto* la mateixa activitat de col·locació, sense cap distinció.

En aquest sentit, segons revelen els agents d'intermediació entrevistats, tot i que l'àmbit territorial de cobertura de l'Agència de Col·locació ubicada a la Mancomunitat La Serrania, es circumscriu inicialment als municipis membres de la mateixa, tant aquesta Agència, com a l'Agència de Col·locació de l'Ajuntament de Pedralba, han mostrat en tot moment una actitud no exclouent respecte de les persones i empreses que essent d'altres municipis, en vullguen fer ús del seu servei.

En qualsevol cas, resulta força paradoxal com el 63,7% de l'empresariat, manifestava no conèixer l'existència d'aquesta figura d'intermediació laboral⁴². Un fet que sens dubte revela un camí per recórrer pel que fa a les accions d'ofertament d'aquest servei d'intermediació laboral per part de les pròpies Agències de Col·locació.

Centrant-se ja en l'anàlisi del grau de difusió dels serveis d'intermediació laboral per part de les Agències de Col·locació, i en aquest cas també, per part de les Agències de Desenvolupament Local, cal destacar com el 56,8% dels empresaris enquestats han manifestat no haver rebut mai cap contacte per part d'aquestes entitats oferint els seus serveis d'intermediació. En canvi, el 43,18% si reconeixien haver-lo rebut, però, d'aquests tan sol el 15,9% (és a dir, 7 dels 44 empresaris), manifestaven haver-se derivat contractacions com a conseqüència d'aquesta acció d'intermediació de les Agències de Col·locació o les Agències de Desenvolupament Local.

Per tant, segons aquests resultats, l'impacte intermediador d'aquestes entitats és manifestament insuficient i millorable, al no haver-se cristal·litzat massa contractacions. No obstant això, les raons d'aquest baix impacte intermediador, en el cas analitzat, cal buscarles en altres explicacions diferents a la potencial mala praxi per part dels agents intermediadors, com ara el funcionament predominant de les xarxes socials relacionals a l'hora de gestionar oportunitats de treball en els contextos rurals.

⁴² Cal destacar en aquest punt que en els casos que manifestaven no conèixer el concepte d'Agències de Col·locació, s'explicava als empresaris breument la funció d'aquests ens mitjançant una breu definició: "*las agencias de colocación son una oficina de reciente creación que se encarga de facilitarles el contacto de personas en paro a los empresarios, para cubrir los puestos de trabajo que puedan tener ustedes vacantes*".

D. Anàlisi de la confiança i la utilització de les Agències de Col·locació o Agències de Desenvolupament Local com a mecanismes d'intermediació laboral al medi rural.

Una de les principals revelacions de l'estudi resideix en que bona part dels ocupadors enquestats (63,6%), manifesta que no considera necessari el recurs a aquestes entitats d'intermediació a l'hora de reclutar ma d'obra per tal de donar cobertura a un lloc de treball vacant.

I més enllà que el 36% restant haja respost que sí es recolzaria en la intermediació de les Agències de Col·locació o les Agències de Desenvolupament Local (davant una resposta dicotòmica), quan se li ofereix un ventall més ampli de mecanismes d'intermediació (Annex III: sexta pregunta del qüestionari⁴³), la resposta és aclaparadora, al haver tan sols el 4,5% dels empresaris manifesten que recorrerien a aquests mecanismes d'intermediació; superant tan sols a dos mecanismes d'intermediació amb una preferència residual (ambdós amb un 2,2%), com la intermediació mitjançant les pàgines web d'ocupació i/o les xarxes socials d'internet, i també, el reclutament a través de centres formatius.

Cal fer aleshores, especial èmfasi en destacar que els ocupadors manifesten com a primera opció o mecanisme d'intermediació laboral preferent les xarxes socials de relacions personals i directes, amb un contundent 63,6% dels casos, seguit a molta distància d'un 15,9% dels qui prefereixen als candidats que han fet arribar el seu *curriculum vitae* a l'empresa (autocandidatures). Com a segona opció de resposta, també han sigut aquests dos mecanismes els més valorats, tot i que és l'autocandidatura l'opció preferida pels ocupadors, com a segon mecanisme en preferència, amb un 34% de les respostes, seguit d'un 22,7% que ha manifestat la seua preferència per les xarxes socials personals. Pel que fa a la preferència pels contactes personals, tant com a primera opció de resposta, com de segona, han coincidit en la preferència pels companys de treball (31,8%) i amistos (15,9%), per davant de familiars, coneguts i veïns.

Alguns dels ocupadors enquestats amb major disposició al diàleg durant l'aplicació del qüestionari esmentaven la seua sensibilització al problema de l'atur a la comarca, que afecta a familiars, amics i coneguts. I és precisament aquesta sensibilitat un dels trets més significatius dels ocupadors rurals, en tant persones arrelades al medi rural i sensibilitzades

⁴³ Se'ls demanava que en triaren 2 mecanismes de les 9 alternatives de resposta possible: 1) SERVEF; 2) ETT; 3) Agència de Col·locació o ADL; 4) Candidats que han lliurat el seu CV; 5) Xarxes de contactes personals; 6) Empreses consultores de recursos humans; 7) Pàgines web o xarxes socials d'internet; 8) Anuncis de medis de comunicació locals; 9) Alumnat de centres de formació.

amb els problemes que envolten als conciutadans del seu municipi, que a més de clients potencials dels seus productes o serveis, són alhora, amics, familiars, veïns, companys de treball i coneguts.

Sens dubte una de les principals conclusions d'aquest estudi resideix en destacar l'important paper que juga aquesta component de reciprocitat i la interacció relacional de proximitat a l'àmbit rural. El coneixement personal recíproc, afavoreix la presència de mecanismes de cooperació i solidaritat que en última instància configuren una forma de vida y un entramat on el capital social relacional constitueix un actiu ben present en aquests contextos territorials.

Aquest raonament surt arrel de la resposta majoritària a considerar les Agències de Col·locació un mecanisme intermediador útil relativament útil per a ells, però possiblement més útil per a l'oferta de treball, en tant que aquests mecanismes d'intermediació poden ésser una fòrmula complementària i addicional per a ampliar les opcions d'ocupabilitat de les persones aturades a la seua zona. Així doncs, la consideraven *molt útil* en el 9% dels casos i *útil* en el 52,2% dels casos, i sols *gens útil*, el 13% dels respondents. Per tant, es constata que tot i que no recorrien a aquests ens per tal de donar cobertura a una vacant, els empresaris rurals, en molts casos, més d'intentar *maximitzar beneficis* amb els seus negocis, també destaquen per altres valors més arrelats a contextos rurals que no a urbans.

7. CONCLUSIONS I PROPOSTES

Una vegada s'ha abordat l'anàlisi de les variables analitzades i les revelacions dels informants de les agències que intermedien en el medi rural, és el moment de formular les principals conclusions d'aquest estudi.

7.1. Conclusions de l'estudi.

A. Amb la desregulació del mercat de treball i el reforç del model de gestió de l'atur per part d'agents privats amb finalitat lucrativa, s'han anat transformant les bases d'un model d'intermediació laboral totalment públic en els seus inicis, una transformació que forma part d'un procés més general d'avançar envers un nou model de relacions laborals flexibilitzador i precaritzador de les condicions laborals dels treballadors. La desatenció i desmantellament dels sistemes d'ocupació públics, estigmatitzats per la pròpia normativa des de fa més de 20 anys, ha derivat en la pèrdua del seu paper com a intermediadors referents, tant per a l'oferta com per a la demanda de treball. Estem doncs, front a tot un

canvi de model d'intermediació, on la gestió pública de la col·locació ha estat gradualment delegada en favor de mecanismes de gestió satel·lit, de caire privat: es va iniciar amb les Empreses de Treball Temporal, i segueix en l'actualitat amb la figura de les Agències de Col·locació lucratives.

B. L'atur és un problema de rellevància pública, on l'esfera privada s'ha obert un ampli ninxol de mercat al voltant del que podriem anomenar com al *negoci de la desocupació*. Aquest fet suposa una pèrdua de control sobre la gestió de la desocupació per part dels Serveis Públics d'Ocupació. Un fet que es contradiu amb l'essència que té la intermediació laboral, que independentment de qui l'exerceixca, té consideració de servei de caràcter públic, segons l'article 20.3 de la Llei d'Ocupació.

C. La col·laboració publico-privada ha de limitar-se i no afavorir la seua expansió, doncs uns Serveis Públics d'Ocupació ben dotats podrien oferir amb eficàcia tot el catàleg de serveis que tenen en qualitat de màxims competents i responsables en matèria d'ocupació, entre ells la intermediació i la col·locació laboral.

D. Es troba a faltar una gestió racional i estratègica dels recursos públics. Si bé és cert que poden existir beneficis derivats de la col·laboració amb agents privats, iniciatives com ara la política de recompenses dineràries per a les Agències de Col·locació lucratives que accedeixquen a la licitació de l'Acord Marc (*Resolució de 13 d'agost de 2013 de la Dirección General del Servicio Público de Empleo Estatal*), suposa *de facto* una detracció de recursos públics en favor d'iniciatives lucratives privades, que percebran premis per col·locació realitzada de fins a 3.000 €, amb l'elevadíssim cost d'oportunitat que açò suposa.

E. Les oportunitats laborals esdevenen en l'àmbit local, i el fet que l'administració local no tinga competències pròpies en matèria d'ocupació reconegudes a la futura llei reguladora de les Administracions Locals impedeix atorgar a les administracions locals una major visibilitat com a referència indiscutible en matèria d'ocupació. De fet, per a exercir la intermediació laboral a l'àmbit local (i en la resta), necessàriament es requereix l'autorització prèvia com a Agència de Col·locació, per part del Servei Públic d'Ocupació autonòmic. En qualsevol cas, aquesta mancança competencial no suposa *de facto* un entrebanc que dificulte la gestió de l'activitat d'intermediació i orientació laboral a escala local. Diverses entitats com ara les Agències d'Ocupació i Desenvolupament Local o les Agències de Col·locació, i

diversos programes i pactes territorials, funcionen independentment d'aquesta manca de reconeixement competencial.

F. En un context generalitzat d'atur massiu i estructural, els ocupadors rurals no tenen grans dificultats per a trobar un treballador adequat amb rapidesa, excepte en sectors d'activitat concrets on l'experiència, les habilitats o els requeriments formatius específics dificulten i dilaten el procés de cerca d'un nou treballador. I això és un tret extensiu a les comarques no rurals.

G. Les Agències de Col·locació han emergit amb força i grans expectatives d'èxit, adreçades a maximitzar les opcions de casació entre oferta i demanda de treball. Però, la oportunitat d'afavorir la comunicació i el fluxe d'informació entre oferta i demanda de treball, és clarament innecessària, ja que el problema no resideix en un atur friccional o problemes de trobament entre oferents i demandants. De fet, han emergit just en un escenari de greu recessió econòmica, d'altres taxes d'atur i de tancaments d'empreses, on l'excés d'oferta de treball redueix a la mínima expressió qualsevol possibilitat d'existència d'una demanda de treball insatisfeta. Més bé, el que ocorre és que no hi ha demanda de cobertura de llocs de treball per part del teixit productiu, de manera que intentar millorar els mecanismes afavoridors de la casació entre oferta i demanda per reduir els registres d'atur no és pas una mesura efectiva.

H. En general, els empresaris rurals prefereixen la contractació de persones del mateix municipi o dels voltants, entre altres raons, pel fet de donar ocupació a la població de la zona, en tant que açò pot ajudar a assentar a la població en la comarca. Al seu torn, probablement això s'alimenta de les preferències de la població, que acostuma a buscar oportunitats laborals no molt lluny de la seua residència, quelcom coherent amb el concepte de “mercat local de treball”.

I. Les Agències de Col·locació a analitzades no han acabat de connectar amb els ocupadors rurals, no sols per la manca d'un procediment estratègic de difusió dels seus serveis d'intermediació laboral, sinò perquè els propis ocupadors no estan acostumats a donar cobertura als llocs de treball vacants mitjançant altres mecanismes que no siguin els contactes personals (familiars i companys de treball, fonamentalment) o les autocandidatures de persones que han presentat la seua oferta *in situ* al centre de treball.

J. Es constata que els ocupadors rurals no tenen en les Agències de Col·locació una vertadera referència d'intermediació laboral, ja que tan sols poc més del 4% dels enquestats van manifestar com a primera opció la cobertura de vacants mitjançant aquestes entitats. L'activitat d'intermediació de les Agències de Col·locació no suposa doncs, una alternativa sòlida tampoc en el cas de les empreses rurals de major dimensió, ja que en el cas de necessitar cobrir llocs de treball vacants, si no funcionen les xarxes personals de contactes, solen optar per les ETT i en menor mesura, pels Serveis Públics d'Ocupació.

K. Els trets característics de l'estructura socioeconòmica, laboral i territorial propis de l'àmbit rural, basats en la confiança i el coneixement recíproc de la població, afavoreixen l'establiment de xarxes socials relacionals entreteixides en la població rural, fent la circulació d'informació sobre les oportunitats laborals, més fluïda entre oferents i demandants de força de treball, i per tant, descartant la necessitat real de mecanismes d'intermediació laboral addicionals.

L. L'eficàcia i la utilitat de les Agències de Col·locació pel que fa a la vessant d'intermediació i col·locació és limitada, fins i tot residual, al no estar suficientment arrelada aquesta figura a un context, el rural, on la preponderància d'un entramat relacional que funciona preferentment a l'hora de facilitar l'accés a l'ocupació a les zones rurals, va en detriment de la visibilitat i de l'eficàcia de les pròpies Agències de Col·locació.

M. Tampoc les oficines públiques d'ocupació, ni les ETT, ni tan sols les xarxes socials d'internet especialitzades en constitueixen vies significatives a l'hora de donar cobertura a llocs de treball vacants per part dels ocupadors rurals. En aquest context, la iniciativa privada no tindrà cap incentiu per desenvolupar activitats d'intermediació laboral.

7.2. Propostes a partir de l'estudi realitzat.

N. L'exercici de la intermediació laboral, segons estableix l'article 21 de la Llei 56/2003 d'Ocupació, s'ha d'exercir exclusivament, bé per una Agència de Col·locació o bé, pel Servei Públic d'Ocupació. Per tant, per raó d'ajustar-se a la legalitat, la figura de les Agències de Col·locació, en la vessant pública i dependent de l'administració local,

constitueix un requisit administratiu necessari, especialment en els casos que hi haja una Agència de Desenvolupament Local en funcionament.

O. Front a la iniciativa de remunerar als intermediadors privats per col·locar a persones aturades temporalment (a partir de 6 mesos) pràcticament podria resultar preferible, útil i eficaç, qualsevol altra alternativa imaginable. Així doncs, per exemple, tindria un millor resultat que aquests recursos públics es destinaren directament a incentivar la demanda de treball, és a dir, que les pròpies empreses pogueren realitzar inversions no sols en personal, sinò en innovació, bens d'equip, etc. D'altra banda, també es podria establir una política de refлотament de les moltes empreses amb problemes de viabilitat o en el llindar del tancament. Fins i tot, de cara a situar els Serveis Públics d'Ocupació com a referència eficaç en matèria d'intermediació laboral, es podrien destinar aquests premis dineraris a les empreses que contractaren treballadors mitjançant els Serveis Públics d'Ocupació. Qualsevol alternativa sembla més sensata abans que malbaratar els escasos recursos en premis a empreses privades, en molts casos multinacionals, de la col·locació.

P. La vessant d'orientació laboral de les Agències de Col·locació, pot resultar útil, especialment si es considera la situació de desbordament dels Serveis Públics d'Ocupació derivat d'una desproporcionada ratio usuari-personal que fan inviable la tasca d'orientació als centres SERVEF. Però, alternativament, es pot optar per dotar de recursos humans i materials suficients i de qualitat als Serveis Públics d'Ocupació.

Q. Aquest escenari de desplaçament gradual dels Serveis Públics d'Ocupació en favor dels mecanismes d'intermediació privats i concertats sols ha sigut possible gràcies a un posicionament polític deliberat (i liberal), que mitjançant un diagnòstic interessat i poc certer, ha anat focalitzant l'atenció del problema de l'atur en els suposats entrebancs que se'n derivaven del marc regulatori laboral, responsabilitzant-lo a aquest del mal funcionament del mercat de treball. Així doncs, sembla raonable considerar que calen altres enfocaments políticestratègics vinculats a un diagnòstic estructural de l'atur, més adreçats a combatre el vertader origen d'aquest problema, que no és altre que l'inoperant model econòmic i productiu que a l'actualitat està llastant la societat i l'economia, i per tant, les opcions de desenvolupament de les generacions presents i futures. Malauradament, la reformulació de l'estructura econòmica i productiva sembla més una entelèquia que una opció real amb el panorama sociopolític vigent.

R. Malgrat la conveniència de la orientació laboral de cara a la millora de la ocupabilitat de les persones aturades, es tracta actualment d'una política d'impactes i d'efectivitat limitada, doncs no és generadora directa d'ocupació, i per tant, caldria concentrar esforços en afavorir el manteniment de l'activitat empresarial vigent, que en molts casos requereix de recolzament immediat per a la seua estabilitat, i paral·lelament, també s'hauria d'afavorir el sorgiment i la creació de noves activitats.

S. Cal suggerir que atès a que comença a universalitzar-se l'accés a la xarxa, la familiarització amb l'ús dels ordinadors, dispositius mòbils, les xarxes socials i plataformes web (tot i les dificultats per a molts col·lectius, i amb especial èmfasi en zones rurals), seria interessant apostar més decididament per un servei de col·locació públic online que suposara una referència real tant per als oferents com per als demandants d'ocupació. En aquest sentit, hi han moltes iniciatives privades que podrien servir com a models a imitar per part dels Serveis Públics d'Ocupació.

T. Per als tècnics locals d'ocupació, les Agències de Col·locació públiques a escala local, constitueixen una oportunitat addicional que no han de desaproveitar per a créixer com a col·lectiu professional, per a la qual cosa han de fer un esforç per a difondre els serveis d'intermediació tant a oferents com demandants potencials del servei. Un esforç on no han de descuidar pas el caràcter central de la comunicació directa.

U. En l'activitat quotidiana dels ADL, a banda de les tasques en matèria d'ocupació, hi han més àmbits de treball. Ara bé, en matèria d'ocupació no existeixen diferències (més enllà de la qüestió del compliment estricte de la legalitat) respecte de les tasques que s'exerceixen en qualitat d'Agències de Col·locació, ni tampoc requeriments formatius específics o addicionals.

V. En un context on les subvencions per a mantindre la figura dels Agents de Desenvolupament Local tendeixen a reduir-se notablement, les Agències de Col·locació públiques a escala local constitueixen una fórmula per a mantindre el servei d'intermediació laboral als ajuntaments. Però, malgrat tot, és necessària la presència activa de personal específic i mínimament qualificat encarregat de la gestió d'un servei com la intermediació laboral. Especialment als moments inicials de constitució del servei on el tècnic haurà de

realitzar una important tasca de difusió dels seus serveis a la població potencialment activa local i al teixit productiu i empresarial existent al territori de la seua competència.

W. En qualsevol cas, es constata que els requisits legals per a l'autorització com a Agències de Col·locació no sempre seràn accessibles per a tots els municipis, i especialment per als de major nivell de ruralitat. Raó per la qual s'hauria d'apostar per les modalitats d'agències públiques d'ocupació i desenvolupament a escala supralocal, quelcom coherent amb la realitat dels mercats locals de treball al País Valencià.

X. En els contextos rurals doncs, és ben palesa l'escassa importància dels mecanismes formals d'intermediació laboral, de forma que aquesta tasca es continuarà exercint de manera informal i desinteressada per part dels batlles, regidors i personal de l'ajuntament, sempre interessats *a priori*, com a servidors públics, en afavorir l'ocupació a escala local.

Y. Cal destacar que haguera estat interessant introduir en l'anàlisi un enfocament comparat entre àrees rurals de distinta tipologia de ruralitat, i també, amb contextos urbans més dinàmics, on s'apreciaria molt probablement major ventall de tipus d'Agències de Col·locació, i presumiblement, es podran donar uns millors resultats quant a l'eficàcia en l'activitat de col·locació exercida per les Agències de Col·locació.

8. BIBLIOGRAFIA

Banyuls, J., Cano, E., Pitxer, J.V. & Sánchez, A. (2005). *Economia laboral i polítiques d'ocupació*. València: PUV.

Bel, P., Fernández, J. & Miranda, M. (2005). "La creación de puestos de trabajo en el ámbito rural para su desarrollo: las organizaciones de participación agrarias". CIRIEC-ESPAÑA, *Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa*, (52), 335-360.

Buciega, A. (2009). *Capital social en el marco de los grupos para el desarrollo rural Leader : análisis de casos en la provincia de Valencia*. València: Universitat de València, Institut Interuniversitari de Desenvolupament Local.

Caja España-Duero (2012): *Datos Económicos y Sociales de las Unidades Territoriales de España: Los Serranos*.

Calvo, R., et al. (2013). *Empoderando a la ciudadanía: cultura y participación, propuestas desde el desarrollo local*. Alzira: Germania.

Comité de las Regiones (2013a). *El desarrollo local participativo*. Bruselas: Diario Oficial de la Unión Europea.

Comité de las Regiones (2013b). *El papel de los entes locales y regionales en el fomento del crecimiento y de la creación de empleo*. Bruselas: Diario Oficial de la Unión Europea.

Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient (2010). *Pla d'Infraestructures Estratègiques 2010-2020*. València: Generalitat Valenciana.

Esparcia, J. (2012). "Evolución reciente, situación actual y perspectivas futuras en el desarrollo rural en España y la UE". *Revue Marocaine d'Administration Locale et de Developpement*, (79), 53-84.

González, M.T. (2006). "Idas y vueltas en el desarrollo rural. De la diversificación de las economías locales a lo rural como categoría económica global". *Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros*, (211), 121-142.

Grimes, S. (2000). "Rural areas in the information society: diminishing distance or increasing learning capacity?", *Journal of Rural Studies*, (16), 13-21.

Köhler, H. & Martín, A. (2007). *Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales*. Madrid: Delta Publicaciones.

López, F., Sánchez, A., Sanchis, E., et al. (2010). *¿Reforma laboral o cambio de modelo económico?* www.uv.es/ecolab/reforma

Malo, M.A. (2011) Intermediación laboral y análisis económico. *Cuadernos del mercado de trabajo*, (6), 25-34.

Programa de Desenvolupament Rural de la Comunitat Valenciana - PDRCV (2007-2013).

Recio, A. (1999). "La segmentación del mercado laboral en España", en Miguélez, F., Prieto, C., dirs, "*Las relaciones de empleo en España*". Madrid: Siglo XXI de España Editores.

Requena, F. (1991). *Redes sociales y mercado de trabajo. Elementos para una teoría del capital relacional*. CIS. Madrid: Siglo XXI de España Editores.

Schiller, R. B. (1994). *Principios esenciales de economía*. Madrid: McGraw-Hill.

Serrano, C. (2009). *Servicios públicos de empleo y agencias de empleo privadas. Público y privado en la actividad de colocación*. Granada: Editorial Comares.

Valdés, F. (2011). "La estructura formal y la calidad técnica de la Ley 35/2010 de reforma del mercado de trabajo", en Valdés, F. & González-Posada, E. (2011). *La reforma del mercado de trabajo de 2010*. Madrid: Editorial Reus.

DISPOSICIONS NORMATIVES REFERENCIADAES

- Constitució Espanyola de 1978.
- Convenio OIT sobre el servicio del empleo, 1948 (núm. 88)
- Convenio OIT sobre las agencias retribuidas de col·locación, 1949 (núm.96)
- Convenio OIT sobre las agencias de empleo privadas, 1997 (núm. 181)
- Ley 51/1980, de 8 de octubre, básica de empleo.
- RD-Ley 18/1993, de medidas urgentes de fomento del empleo.
- Ley 56/2003 de 16 de diciembre, de Empleo.
- Ley 7/1985, Reguladora de las Bases de Régimen Local.
- Ley 14/1994, de 1 de junio, por la que se regulan las Empresas de Trabajo Temporal.
- Real Decreto Legislativo 1/1995, de 24 de marzo, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores.
- RD 735/1995, de 5 de mayo, por el que se regulan las agencias de col·locación sin fines lucrativos y los servicios integrados para el empleo.
- Orden de 10 de octubre de 1995, por la que se regulan, *en desarrollo el Título II del Real Decreto 735/1995, de 5 de mayo, sobre agencias de colocación sin fines lucrativos y los Servicios Integrados para el Empleo*, los Planes de Servicios Integrados para el Empleo y los convenios con las entidades asociadas de los Servicios Integrados para el Empleo.
- Ley 35/2010, de 17 de septiembre, de medidas urgentes para la reforma del mercado de trabajo.
- Ley 1796/2010, de 30 de diciembre, por el que se regulan las agencias de col·locación.
- RD-Ley 3/2011, de 18 de febrero, de medidas urgentes para la mejora de la empleabilidad y la reforma de las políticas activas de empleo.
- Ley 3/2012, de 6 de julio, de medidas urgentes para la reforma del mercado laboral.
- Orden de 15 de julio de 1999 por la que se establecen las bases de concesión de subvenciones públicas para el fomento del desarrollo local e impulso de los proyectos y empresas calificados como I + E.
- Proyecto de Ley de racionalización y sostenibilidad de la Administración Local, de 6 de septiembre de 2013.
- Informe de la Ponencia del Proyecto de Ley de racionalización y sostenibilidad de la Administración Local (Boletín Oficial de las Cortes Generales de 4 de noviembre de 2003)
- Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol, d'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (Modificada per la Llei Orgànica 1/2006, de 10 d'abril).
- Reial Decret 2673/1998, d'11 de desembre, sobre traspàs a la Comunitat Valenciana de la gestió realitzada per l'Institut Nacional de Empleo, en l'àmbit del treball, l'ocupació i la formació.
- Ley 3/2000, de 17 de abril, por la que se crea el Servicio Valenciano de Empleo y Formación (SERVEF).
- Decret 41/2001, de 27 de febrer), pel qual s'aprova el Reglament d'Organització i del Règim Jurídic del SERVEF.
- Orde de 25 de febrer de 2003, de la conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació, per la qual s'estableix el procediment d'homologació i el règim d'ajudes dels centres associats del SERVEF en l'àmbit de la intermediació laboral i es regulen les accions dutes a terme pels esmentats centres.

- Orden TAS/360/2008, de 6 de febrero, por la que se modifica la Orden de 15 de julio de 1999, por la que se establecen las bases de concesión de subvenciones públicas para el fomento del desarrollo local e impulso de los proyectos y empresas calificadas como I + E.
- Decret 14/2012, de 13 de gener, d'adaptació a la normativa estatal sobre autorització d'Agències de Col·locació amb finalitat lucrativa o sense, i de regulació del procediment d'adequació dels centres associats en intermediació laboral.
- Real Decreto-ley 4/2013, de 22 de febrero, de medidas de apoyo al emprendedor y de estímulo del crecimiento y de la creación de empleo.
- Orde 26/2013, de 12 de juliol, de la Conselleria d'Economia, Indústria, Turisme i Ocupació, per la qual es convoquen les subvencions destinades a finançar la pròrroga de subvenció per la contractació d'agents d'ocupació i desenrotllament local, en l'exercici 2013.
- Resolución de 13 de agosto de la Dirección General del Servicio Público de Empleo Estatal por la que se anuncia licitación de un acuerdo marco para la selección de agencias de colocación para la colaboración con los Servicios Públicos de Empleo en la inserción en el mercado laboral de personas desempleadas.
- Resolución de 5 de noviembre de 2013, de la Secretaría General Técnica, por la que se publica el Convenio de colaboración con la Comunitat Valenciana, para la celebración de un acuerdo marco con agencias de colocación para la colaboración con los servicios públicos en la inserción laboral de personas desempleadas.

ANNEXOS

ANNEX I. QÜESTIONARI

QÜESTIONARI ADREÇAT A EMPRESARIS RURALS DE LA SERRANIA LES PREFERÈNCIES SOBRE ELS MECANISMES D'INTERMEDIACIÓ I COL·LOCACIÓ LABORAL

Dentro del Máster en Empleo y Recursos Humanos de la Universidad de Valencia, estoy realizando un estudio en el medio rural sobre las preferencias que tienen los empresarios a la hora de cubrir puestos de trabajo vacantes. Le garantizo el absoluto anonimato de las respuestas y el tratamiento confidencial de la información, que no será tratada ni publicada de forma individual. Muchas gracias por su colaboración.

Nombre empresa y municipio domicilio social:

1. Si tuviese usted actualmente la necesidad que contratar a un nuevo trabajador, ¿con cual de las tres situaciones cree que se encontraría?

- (1) Le costaría mucho encontrar a un nuevo trabajador.
- (2) Costaría un poco, pero no tardaría en aparecer un candidato.
- (3) Sería fácil encontrar un empleado adecuado.

2. ¿En que medida considera importante que sus trabajadores vivan cerca del lugar de trabajo?

- (1) Prefiero que el trabajador sea del mismo municipio que la empresa o de los municipios de alrededor.
- (2) No es esencial, y podría llegar a incorporar a un trabajador que fuese de fuera de la comarca.
- (3) El lugar de residencia del trabajador no me importaría en absoluto.

3. ¿Conoce la actividad de las Agencias de Colocación de su comarca?

- (1) Sí
- (2) No

(*las agencias de colocación son una oficina de reciente creación que se encarga de facilitarles el contacto de personas en paro a los empresarios, para cubrir los puestos de trabajo que puedan tener ustedes vacantes)

4. ¿Se ha puesto en contacto con usted algún representante de una Agencia de Colocación o una Agencia de Desarrollo Local para ofrecerle la posibilidad de ofertar sus puestos de trabajo vacantes?

(1) Sí	*En caso afirmativo, ¿llegaron a concretar alguna contratación?	(1A) Sí
(2) No		(1B) No

5. ¿Confiaría a una Agencia de Colocación o Agencia de desarrollo Local presente su zona la cobertura de un puesto de trabajo vacante, o cree que no sería necesario?

- (1) Sí, me apoyaría en una Agencia de Colocación
- (2) No, no creo que me hiciese falta recurrir a una.

6. Si llegase a necesitar un empleado para cubrir un puesto de trabajo vacante, ¿qué mecanismos preferiría para buscar al nuevo empleado? Seleccione las 2 opciones que usted prefiera.

- (1) Acudiría al SERVEF (Servicio público de empleo)
- (2) Acudiría a una Empresa de Trabajo Temporal (ETT)
- (3) Acudiría a la Agencia de Colocación o Agencia de Empleo y Desarrollo Local de su zona.
- (4) Recurriría a los candidatos que se hubiesen dejado el currículum en la empresa.
- (5) *Recurriría a sus contactos personales: compañeros de trabajo, amistades, familiares, conocidos...
- (6) Recurriría a una empresa consultora para que realizase la búsqueda y selección
- (7) Buscaría en páginas web de empleo o redes sociales en internet
- (8) Recurriría a anuncios en medios locales: prensa, radio, etc.
- (9) Recurriría a centros de formación

*Si usted ha respondido la opción (5): ¿qué relación guarda con la persona a la que le pediría recomendación para que le ayudase a conseguir un nuevo empleado? (*piense una persona en concreto)

- (5A) Familiar
- (5B) Compañero de trabajo
- (5C) Amigo
- (5D) Vecino
- (5E) Conocido

7. ¿En qué medida considera útil que exista una bolsa de trabajadores en paro en su comarca, orientada a facilitarles a los empresarios la cobertura de sus posibles vacantes?

- (1) Muy útil: sería de gran ayuda.
- (2) Útil: podría ayudarnos en algún caso
- (3) Poco útil: no supone una ventaja
- (4) Nada útil: no me serviría en absoluto para cubrir mis vacantes

8. ¿Cuántas personas trabajan en su empresa o centro de trabajo?

ANNEX II. RESPOSTES AL QÜESTIONARI (PERCENTATGES I TOTALS).

OPCIÓ DE RESPOSTA	RESPOSTES AL QÜESTIONARI EN PERCENTATGES								
	1	2	3	4	5	6 (1ª)	6 (2ª)	7	8
1	15,91	61,36	36,36		36,36	9,091	15,91	9,091	
1A				15,91					
1B				27,27					
2	25	15,91	63,64	56,82	63,64	2,273	6,818	52,27	
3	59,09	22,73				4,545	4,545	25	
4						15,91	34,09	13,64	
5									
5A						4,545	0		
5B						31,82	9,091		
5C						15,91	9,091		
5D						0	0		
5E						11,36	4,545		
6							0		
7						2,273	2,273		
8						0	0		
9						2,273	4,545		

OPCIÓ DE RESPOSTA	RESPOSTES AL QÜESTIONARI								
	1	2	3	4	5	6 (1ª)	6 (2ª)	7	8
1	7	27	16		16	4	7	4	
1A				7					
1B				12					
2	11	7	28	25	28	1	3	23	
3	26	10				2	2	11	
4						7	15	6	
5									
5A						2	0		
5B						14	4		
5C						7	4		
5D						0	0		
5E						5	2		
6						0	0		
7						1	1		
8						0	0		
9						1	2		

Font: Elaboració pròpia

ANNEX III. ENTREVISTA ALS RESPONSABLES DE LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ DE LA COMARCA DELS SERRANS.

1. En que consisteix i com es desenvolupa l'activitat de l'Agència de Col·locació?
2. Qué tal està sent acollida l'Agència per part de la població? Arribeu a tots els pobles de la comarca o sols teniu oferents i demandants de la zona?
3. Com us coordineu amb els Serveis Públics d'Ocupació? En qué consisteixen i com estan de desenvolupats els procediments de treball i de gestió d'aquesta coordinació?
4. Com arribeu als empresaris? Feu visites *in situ*, ho publiciteu mitjançant bans o faciliteu els tràmits a través de la web?
5. A quins reptes i incerteses s'enfronta una Agència de Col·locació en la seua tasca d'intermediació i col·locació en l'espai rural?
6. El titular de l'Agència de Col·locació, desenvolupa al seu torn tasques d'Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local? Si és així, es fa en les mateixes dependències? Es poden arribar a dissociar ambdúes tasques sense que hi hagen solapaments?
7. Cal alguna formació específica per a desenvolupar les noves tasques com a Agència de Col·locació?
8. Per la seua experiència, en quina mesura considera que els ocupadors de municipis d'elevada ruralitat confien a l'Agència de Col·locació la cobertura de les seues vacants? I els demandants d'ocupació?
9. Davant un context de crisi econòmica i esgotament de model productiu, s'haurien de centrar les polítiques, més decididament, en replantejar l'escenari productiu o bé cal seguir aprofundint en mecanismes de facilitació de la casació i la flexibilitat laboral?

Àrees Proder 2 (zones de ruralitat intermèdia)

VEGA BAJA		INTERIOR HOYA DE BUNYOL	
03005	Albatera	46012	Alborache
03012	Algorfa	46077	Buñol
03015	Almoradí	46109	Cheste
03024	Benejúzar	46111	Chiva
03025	Benferri	46136	Godella
03034	Benijófar	46158	Macastre
03044	Bigastro	46261	Yátova
03049	Callosa de Segura	VALL D'ALBAIDA	
03055	Catral	46004	Agullent
03058	Cox	46042	Aielo de Malferit
03061	Daya Nueva	46043	Aielo de Rugat
03062	Daya Vieja	46006	Albaida
03064	Dolores	46027	Alfarrasí
03070	Formentera del Segura	46003	Atzeneta d'Albaida
03074	Granja de Rocamora	46047	Bèlgida
03080	Jacarilla	46049	Bellús
03903	Montesinos (Los)	46056	Beniatjar
03099	Orihuela	46057	Benicolet
03109	Rafal	46062	Benigànim
03111	Redován	46068	Benissoda
03113	Rojales	46069	Benisuera
03118	San Fulgencio	46072	Bocairent
03904	San Isidro	46075	Bufali
03120	San Miguel de Salinas	46086	Carrícola
MAESTRAT-PLANA ALTA		46090	Castelló de Rugat
12004	Alcalà de Xivert	46189	Palomar (el)
12029	Benlloch	46124	Fontanars dels Alforins
12033	Cabanes	46138	Guadasequies
12034	Càlig	46200	Pobla del Duc (la)
12036	Canet lo Roig	46150	Llutxent
12044	Cervera del Maestre	46183	Olleria (l')
12050	Coves de Vinromà (Les)	46173	Montaverner
12070	Jana (La)	46175	Montxelvo/Montichelvo
12094	Pobla Tornesa (La)	46184	Ontinyent
12098	Salzadella (La)	46185	Otos
12099	Sant Jordi/San Jorge	46196	Pinet
12100	Sant Mateu	46104	Quatretonda
12101	San Rafael del Río	46210	Ràfol de Salem
12102	Santa Magdalena de Pulpis	46219	Rugat
12111	Tírig	46221	Salem
12120	Torre d'En Domènec (la)	46226	Sempere
12121	Traiguera	46240	Terrateig
12124	Vall d'Alba	ESPADÁN-CALDERONA	
12128	Vilafamés	12007	Alfondeguilla
12132	Vilanova d'Alcolea	12010	Almedijar
		12016	Artana
		12039	Castellnovo
		12067	Geldo
		12081	Navajas
		12104	Segorbe
		12106	Soneja
		12107	Sot de Ferrer
		12125	Vall de Almonacid
		12136	Vilavella (La)

Font: Elaboració pròpia